

**Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy
i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy
w 2012 roku**

SPIS TREŚCI

1. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze w 2012 roku i ich wpływ na rynek pracy	5
1.1. Demografia	6
1.2. Pracodawcy na rynku pracy.....	6
1.3. Zatrudnieni w sektorze przedsiębiorstw	7
2. Charakterystyka zmian w stanie i strukturze bezrobocia.....	8
2.1. Stan i poziom bezrobocia	8
2.2. Napływ i odpływ z bezrobocia	10
2.2.1. Grupowe zwolnienia pracowników	12
2.2.2. Bezrobotni rejestrujący się po okresie zatrudnienia poza granicami Polski	14
2.3. Bezrobotne kobiety.....	15
2.4. Bezrobocie na wsi.....	16
2.5. Bezrobotni z prawem do zasiłku	17
2.6. Bezrobotni według wieku.....	18
2.6.1. Bezrobotni do 25 roku życia.....	19
2.6.2. Bezrobotni powyżej 50 roku życia	20
2.7. Bezrobotni według poziomu wykształcenia	22
2.8. Długotrwale bezrobotni	23
2.9. Niepełnosprawni.....	24
2.10. Bezrobotni według zawodów i specjalności.....	25
3. Aktywizacja osób bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy.....	27
3.1. Oferty pracy.....	27
3.1.1. Oferty pracy według rodzaju działalności	29
3.1.2. Oferty pracy według zawodów.....	30
3.2. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.....	34
3.3. Poradnictwo zawodowe.....	36
3.4. Kluby Pracy	39
4. Współpraca w ramach współtworzenia i realizacji polityki rynku pracy	41
4.1. Samorządy	41
4.2. Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2012 rok..	41
4.3. Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Poznaniu.....	42
4.4. Agencje zatrudnienia	44
4.5. Akademickie biura karier i gminne centra informacji.....	44
4.6. Instytucje szkoleniowe	45
4.7. Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Wielkopolskiego Rynku Pracy	46
4.8. Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy (WORP).....	48
4.9. Opracowania i analizy z zakresu rynku pracy	50
5. Realizacja programów rynku pracy	53

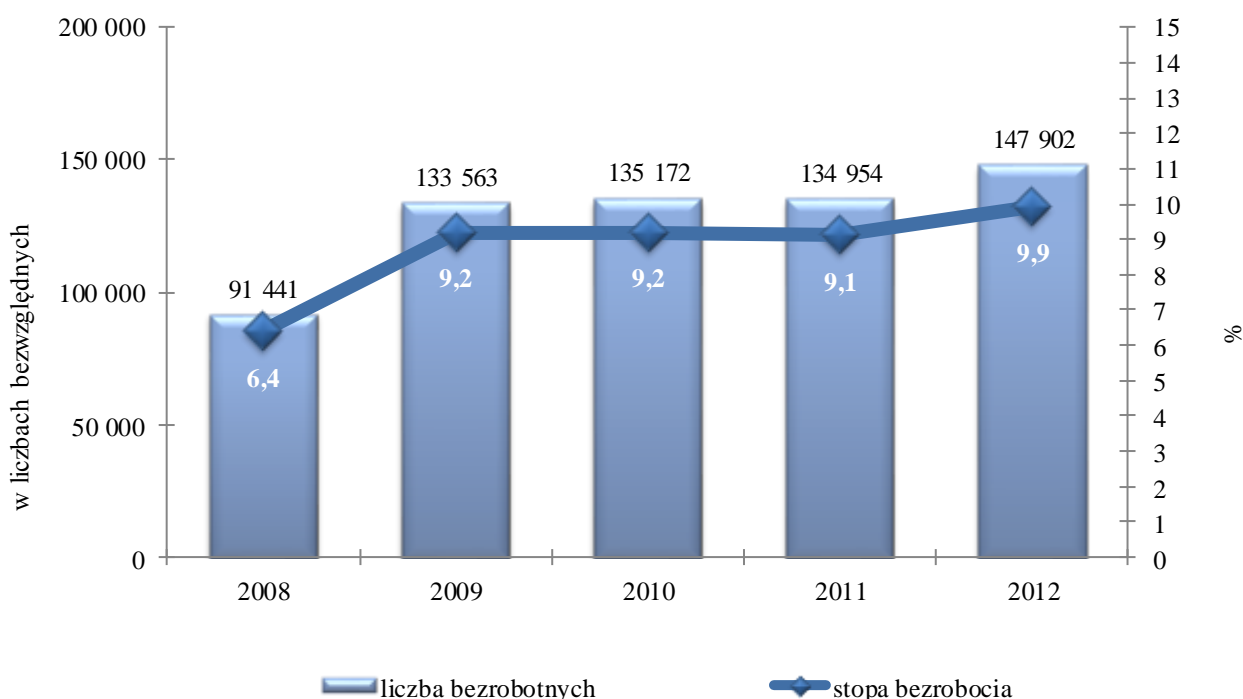
5.1. Programy i projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego – Program Operacyjny Kapitał Ludzki	53
5.2. Programy rządowe finansowane z Funduszu Pracy	69
6. Podział i wykorzystanie Funduszu Pracy.....	71
6.1. Zasady podziału Funduszu Pracy w 2012 roku	71
6.2. Fundusz Pracy i struktura jego wydatków.....	71
6.3. Wydatki z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	72
7. Inne zadania realizowane na rynku pracy przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	73
7.1. Współpraca Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi	73
7.2. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.....	74
7.2.1. Ochrona świadczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.....	74
7.2.2. Dochodzenie zwrotu wypłaconych świadczeń.....	75
7.3. Poradnictwo i informacja zawodowa	76
7.4. Zatrudnienie obywateli polskich w ramach umów i porozumień międzynarodowych oraz w ramach EURES	79
7.5. Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego.....	80
7.5.1. Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski.....	80
7.5.2. Transfer zasiłku dla bezrobotnych do Polski.....	81
7.5.3. Sumowanie okresów ubezpieczenia lub zatrudnienia	82
8. Podsumowanie i wnioski.....	83

1. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE W 2012 ROKU I ICH WPŁYW NA RYNEK PRACY

Na koniec 2012 roku, liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Wielkopolsce, wyniosła 147 902 osoby i była o 12 948 osób, tj. o 9,6% wyższa niż przed rokiem.

Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2012 roku wyniosła 9,9% i w porównaniu ze stopą dla Polski, była niższa o 3,5 punktu procentowego oraz najniższa spośród wszystkich województw.

Wykres 1.1. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia w Wielkopolsce w latach 2008-2012 (według stanu na 31 grudnia danego roku)

Na wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych niewątpliwie wpływ miało pogorszenie koniunktury gospodarczej, które zmusiło część firm do redukcji zatrudnienia. Wzrost bezrobocia, zwłaszcza na koniec roku, był też spowodowany kończeniem się umów zawartych na czas określony, z których część nie była odnawiana oraz kończeniem się prac sezonowych w budownictwie i rolnictwie.

O spadku koniunktury i zmniejszeniu zapotrzebowania na pracowników świadczy m.in. znaczące obniżenie tempa wzrostu produkcji przemysłowej z 9,3% w 2011 roku do 3,6% w roku 2012 oraz spadek produkcji budowlano-montażowej o 4,4%. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle i budownictwie spadło odpowiednio o 1,6% i 1,1%.

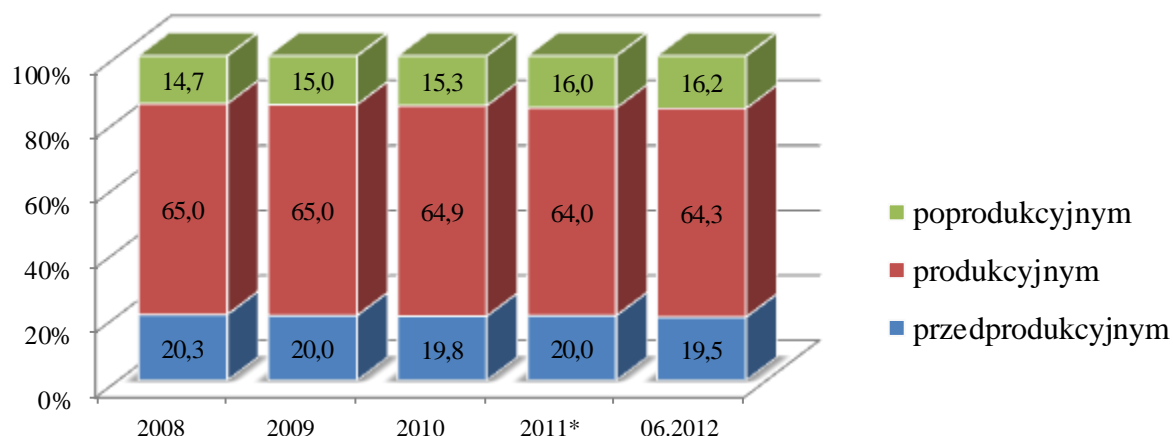
Odczuwalny kryzys gospodarczy w niektórych krajach Europy Zachodniej spowodował, że 5 318 osób powróciło z pracy za granicą i zarejestrowało się jako bezrobotni w wielkopolskich urzędach pracy. Było to o 608 osób więcej niż rok wcześniej.

1.1. DEMOGRAFIA¹

Na koniec czerwca 2012 roku ludność województwa wielkopolskiego wynosiła 3 458 881 osób, z czego 51,4% stanowiły kobiety. Na 100 mężczyzn przypadało 106 kobiet. Większość ludności stanowili mieszkańcy miast – 55,6%.

W strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku nastąpiły dalsze niekorzystne zmiany przejawiające się obniżeniem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i wzrostem udziału ludności w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 1.2. Ludność Wielkopolski według wieku w latach 2008-2012

*dane z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 roku

1.2. PRACODAWCY NA RYNKU PRACY²

W 2012 roku ogólna liczba podmiotów gospodarczych w Wielkopolsce, wyniosła 387 977 i była o 11 495 tys., tj. o 3% większa niż rok wcześniej. Zdecydowana większość wielkopolskich podmiotów, bo 97%, należała do sektora prywatnego, w którym dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w roku 2012 odnotowano 295 101 takich firm).

¹ Źródło: GUS.

² Źródło: GUS.

1.3. ZATRUDNIENI W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW³

W 2012 roku przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wynosiło 597 100 osób i zwiększyło się zaledwie o 0,5% w porównaniu z rokiem 2011. Największy wzrost zatrudnienia zanotowano w sekcjach „Informacja i komunikacja” o 10,7% oraz „Transport i gospodarka magazynowa” o 8,5%, a największy spadek zatrudnienia o 1,3%, dotyczył przedsiębiorstw w sekcjach „Zakwaterowanie i gastronomia” – o 5,1%, „Obsługa rynku nieruchomości” – o 3,1% oraz „Przetwórstwo przemysłowe” – o 1,8%.

Według informacji przekazanych przez powiatowe urzędy pracy, zwolnienia grupowe w 2012 roku zgłosiło 120 zakładów na łączną liczbę 3 459 osób.

Wskaźnik zatrudnienia dla Wielkopolski, w III kwartale 2012 roku, wyniósł 52,7%, wobec 53,2% w tym samym okresie rok wcześniej.

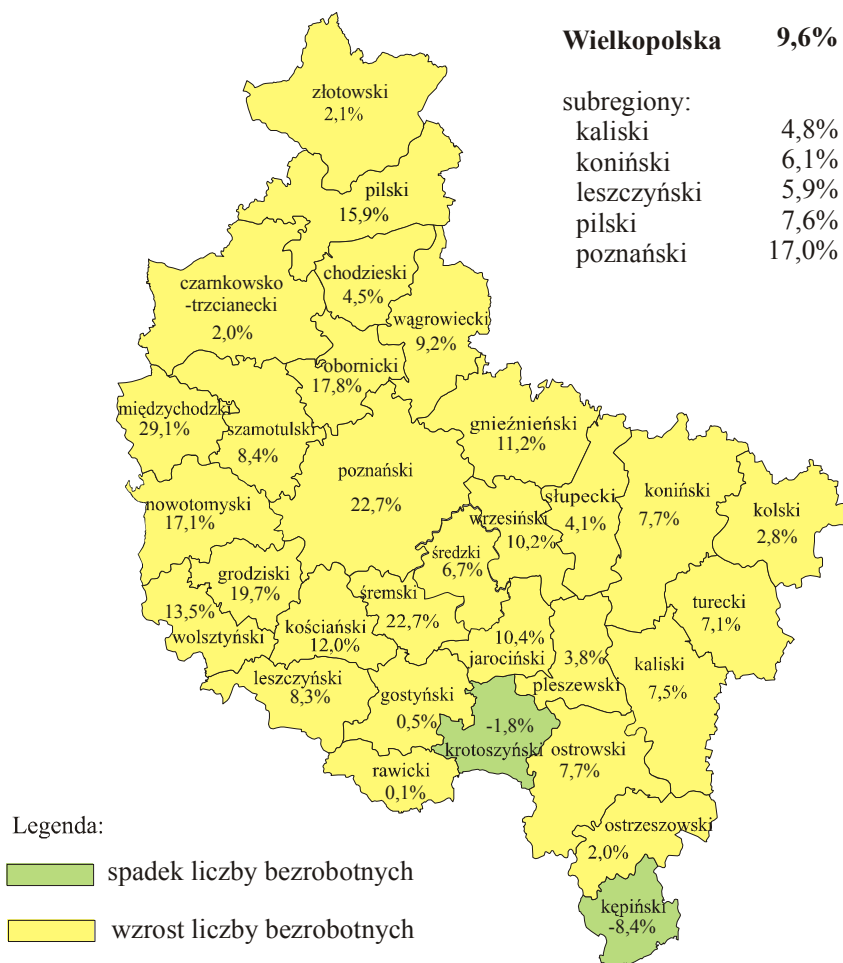
³ Źródło: GUS.

2. CHARAKTERYSTYKA ZMIAN W STANIE I STRUKTURZE BEZROBOCIA

2.1. STAN I POZIOM BEZROBOCIA

Na koniec grudnia 2012 roku, status bezrobotnego i poszukującego pracy zarejestrowanego w powiatowych urzędach pracy posiadały 150 533 osoby, tj. o 13 178 osób (9,6%) więcej niż w roku poprzednim. Osoby bezrobotne stanowiły dominującą część tej populacji (147 902 osoby – o 12 948 osób, tj. o 9,6%, więcej niż w roku poprzednim).

Zmiany bezrobocia w latach 2011-2012

Dane liczbowe obrazujące wielkość i kierunek zmian liczby osób bezrobotnych, zarówno w subregionach, jak i w powiatach Wielkopolski, charakteryzowały się widocznym zróżnicowaniem. I tak:

- największy wzrost liczby osób bezrobotnych miał miejsce w subregionie poznańskim (o 17,0%), a najmniejszy w subregionie kaliskim (o 4,8%),

- największy wzrost bezrobocia zanotowano w powiatach: międzychodzkiem, śremskim i poznańskim (odpowiednio o 29,1%; 22,7% i 22,7%), wobec spadków w powiatach: kępińskim (o 8,4%), krotoszyńskim (o 1,8%).

Stopa bezrobocia dla województwa wielkopolskiego na koniec grudnia 2012 roku, w stosunku do analogicznego okresu 2011 roku, wzrosła o 0,8 punktu procentowego i wynosiła 9,9%.

W powiatach województwa wielkopolskiego zanotowano zmiany tego wskaźnika w przedziale od -0,4 (powiat kępiński) do 2,4 (powiat międzychodzki) punktu procentowego, przy czym w większości z nich (w 21 na 35 powiatów) różnice nie przekroczyły 1 punktu procentowego. W powiecie gostyńskim stopa bezrobocia pozostała bez zmian.

Wykres 2.1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach województwa wielkopolskiego – stan na koniec 2011 i 2012 roku

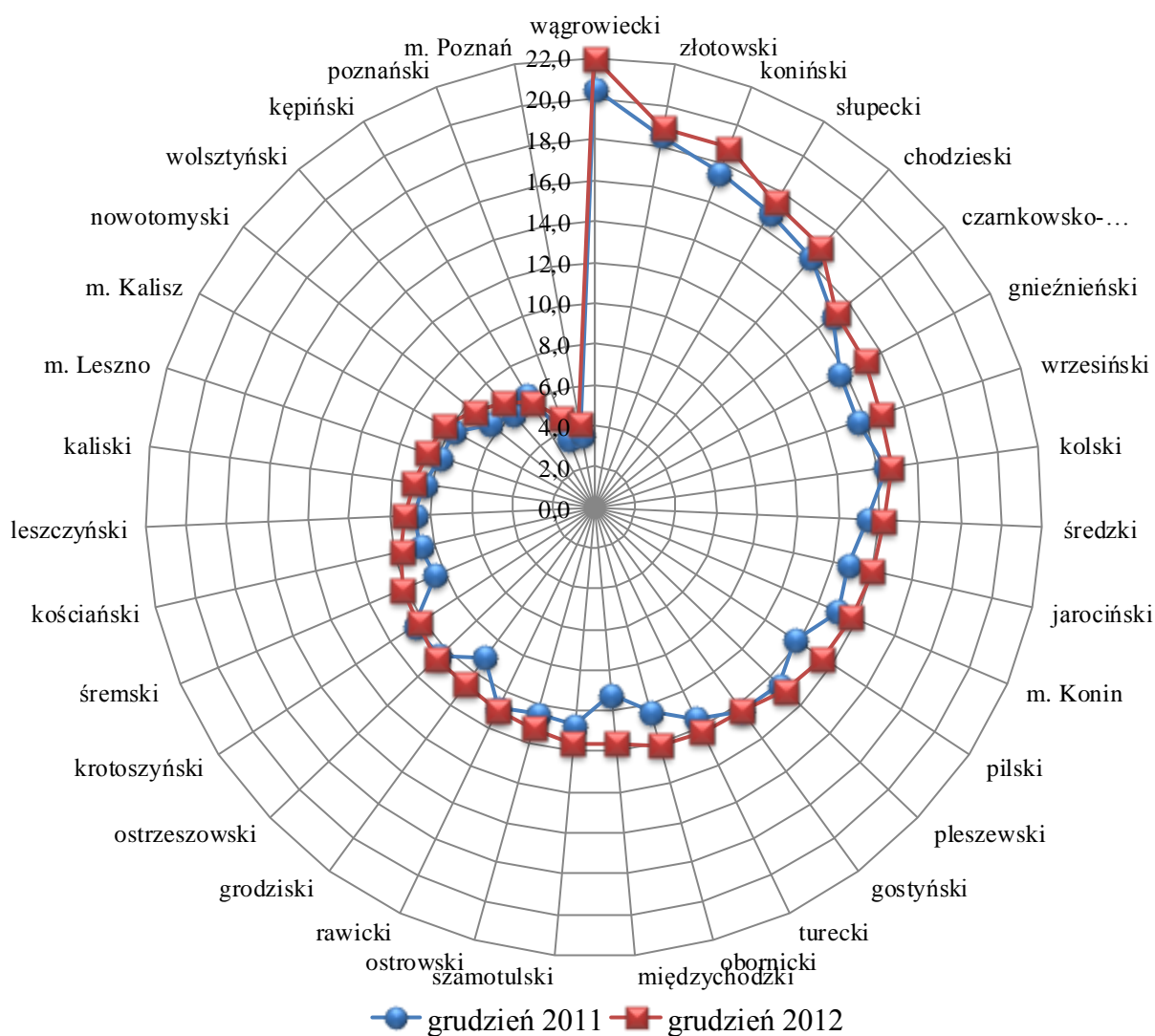

Tabela 2.1 Stopa bezrobocia w powiatach województwa wielkopolskiego w latach 2011-2012

powiaty		XII 2011	XII 2012	wzrost/spadek 2012-2011
1	m. Poznań	3,6	4,2	0,6
2	poznański	3,6	4,7	1,1
3	kępiński	6,4	6,0	-0,4
4	wolsztyński	6,0	6,8	0,8
5	nowotomyski	6,5	7,5	1,0
6	m. Kalisz	7,8	8,4	0,6
7	m. Leszno	7,9	8,6	0,7
8	kaliski	8,4	8,9	0,5
9	leszczyński	8,8	9,3	0,5
10	kościański	8,7	9,7	1,0
11	śremski	8,5	10,2	1,7
12	krotoszyński	10,5	10,3	-0,2
13	grodziski	9,1	10,7	1,6
14	ostrzeszowski	10,5	10,7	0,2
15	rawicki	10,9	11,0	0,1
16	ostrowski	10,5	11,2	0,7
17	międzychodzki	9,2	11,6	2,4
18	szamotulski	10,7	11,6	0,9
19	obornicki	10,4	12,1	1,7
20	turecki	11,5	12,2	0,7
21	gostyński	12,3	12,3	0,0
22	pleszewski	12,6	13,0	0,4
23	pilski	11,8	13,4	1,6
24	m. Konin	13,0	13,7	0,7
25	jarociński	12,8	14,0	1,2
26	średzki	13,4	14,2	0,8
27	kolski	14,4	14,7	0,3
28	wrzesiński	13,6	14,8	1,2
29	gnieźnieński	13,7	15,1	1,4
30	czarnkowsko-trzcianecki	15,0	15,2	0,2
31	chodzieski	16,2	16,9	0,7
32	śłupecki	16,8	17,4	0,6
33	koniński	17,5	18,8	1,3
34	złotowski	18,5	18,9	0,4
35	wągrowiecki	20,5	22,0	1,5
województwo wielkopolskie		9,1	9,9	0,8

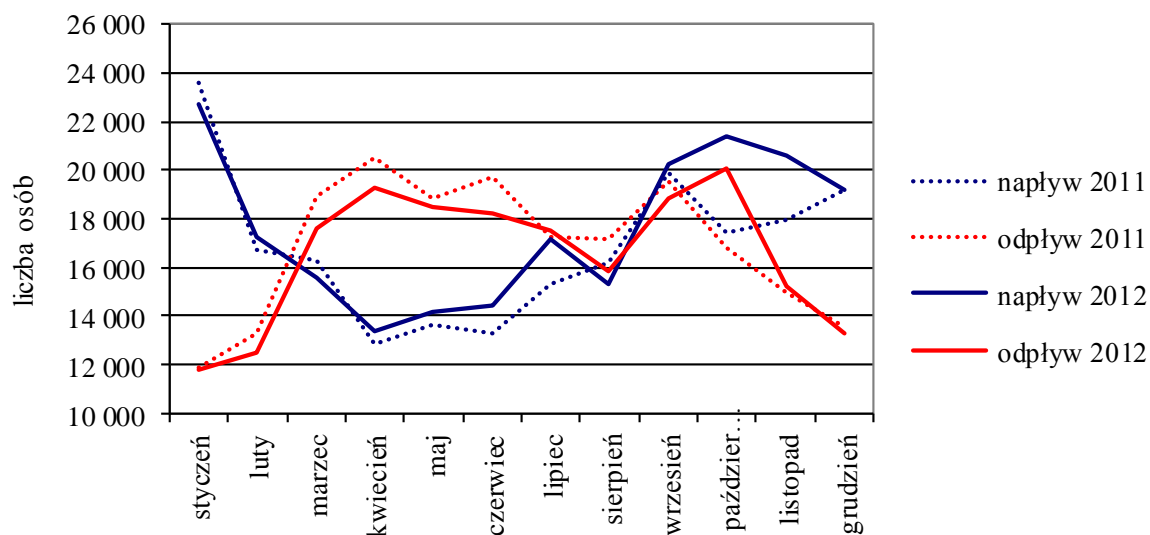
2.2. NAPŁYW I ODPLYW Z BEZROBOCIA

Napływ do bezrobocia wynosił w 2012 roku 106,5% odpływu, co w efekcie przełożyło się na zwiększenie liczby osób bezrobotnych w rejestrach urzędów pracy Wielkopolski.

Zmiany zachodzące w wielkości napływów i odpływów w poszczególnych miesiącach wskazują na sezonowość tych zjawisk. Najwięcej osób urzędy rejestrują na przełomie roku, wówczas też zwiększa się popyt na pracę.

W 2012 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w ciągu roku wyniosła łącznie 211 406 osób i w porównaniu z rokiem 2011 była wyższa o 9 037 osób, tj. o 4,5%.

Wykres 2.2. Napływ i odpływ osób bezrobotnych w latach 2011-2012

Z grupy osób, które zarejestrowały się w urzędach pracy w 2012 roku, 24,5% stanowiły osoby rejestrujące się po raz pierwszy, natomiast po raz kolejny – 75,5%. Udział kolejnych rejestracji w ogólnej ich liczbie nieznacznie zmalał (o 0,3 punktu procentowego) i od lat jest bardzo wysoki. Po raz kolejny rejestrują się także osoby, kończące uczestnictwo w organizowanych przez urzędy pracy programach aktywizujących oraz powracający po zatrudnieniu sezonowym, w kraju i za granicą. Potwierdzeniem tego wniosku jest również tendencja wzrostowa (o 1,5 punktu procentowego) odsetka osób poprzednio pracujących, w ogólnej liczbie rejestracji do poziomu 84%.

Na uwagę zasługuje zwiększenie się liczby osób nowo rejestrujących się, które zostały zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy. W 2012 roku zarejestrowanych z tego powodu było 11 079 osób, co stanowiło 5,2% ogółu rejestracji (o 0,9 punktu procentowego więcej niż w 2011 roku).

W ogólnej liczbie osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy, znaczącą grupę (31,8%), stanowili ludzie młodzi do 25 roku życia.

Wśród osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, liczną grupę stanowiły również osoby długotrwale bezrobotne. W roku 2012 należała do niej, podobnie jak w wypadku ludzi młodych do 25 roku życia, co trzecia osoba zarejestrowana w urzędzie pracy (31,8%).

Tendencja odwrotna do kształtowania się wielkości napływów dotyczyła wielkości odpływów z bezrobocia, które w 2012 uległy zmniejszeniu. Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych w ciągu 2012 roku wyniosła łącznie 198 458 osób i w porównaniu z rokiem 2011 była niższa o 4 129 osób, tj. o 2,0%.

Przyczyny odpływu (wyłączeń) z rejestrów powiatowych urzędów pracy Wielkopolski były następujące:

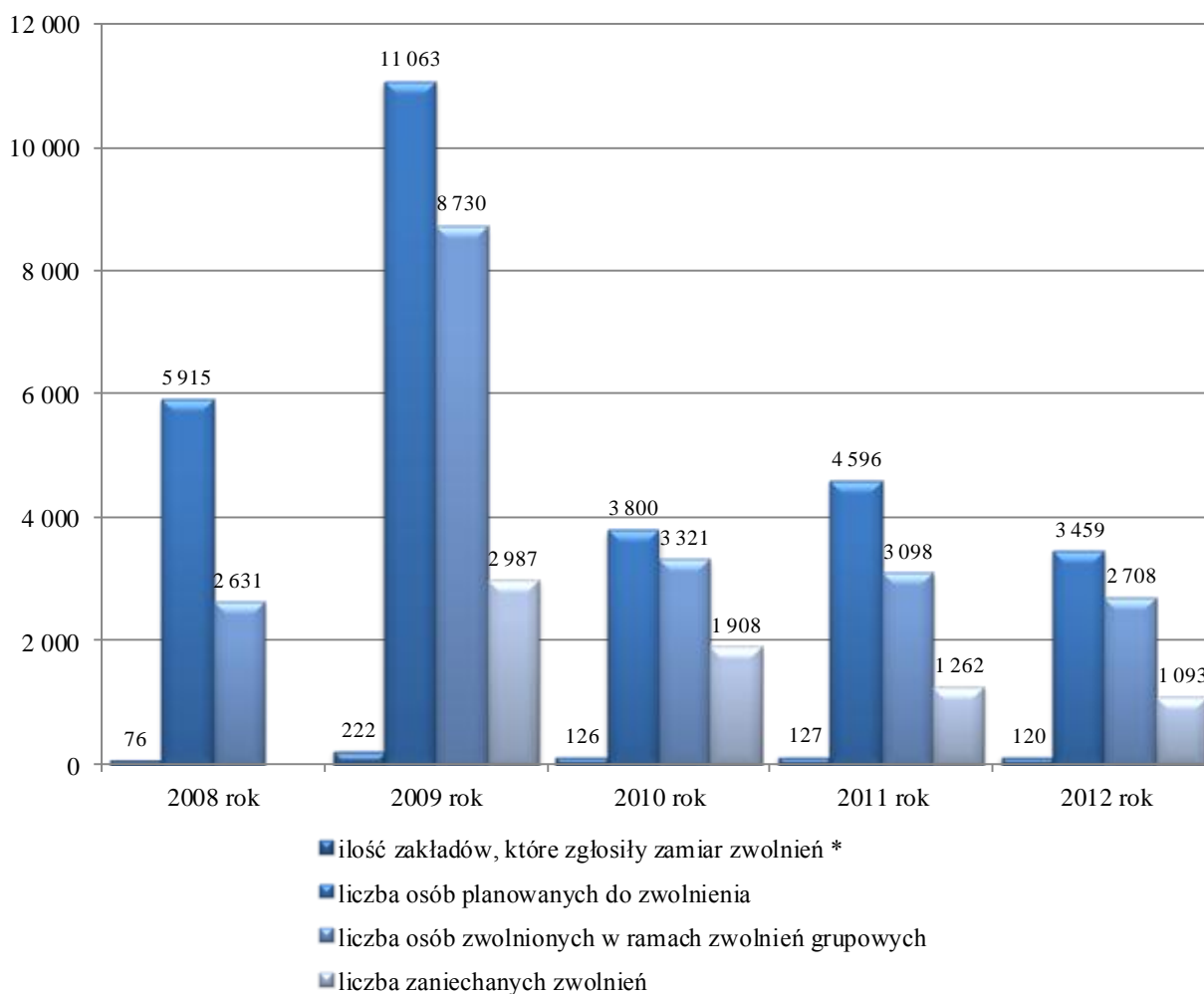
- podjęcia pracy przez 95 943 osoby, tj. blisko 48,3% ogółu wyłączeń, co w stosunku do roku 2011 stanowiło spadek o 3 008 osób, tj. o 3,0%,
- niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy przez 52 337 osób, tj. 26,4% ogółu wyłączeń. Liczba ta zmalała w stosunku do roku poprzedniego o 4 349 osób, tj. o 7,7%. Jednocześnie zmalał jej udział w łącznej liczbie odpływów (o 1,6 punktu procentowego),
- rozpoczęcie szkoleń, staży, przygotowania zawodowego dorosłych oraz prac społecznie użytecznych przez 20 494 osoby czyli o 6 201 osób, tj. o 43,4% więcej niż w 2011 roku,
- wyłączenia z ewidencji bezrobotnych 61 597 osób do 25 roku życia (31,0% ogółu wyłączeń). Z grupy tej pracę podjęło 27 568 osób, tj. 44,8% ogółu wyrejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia,
- wyrejestrowanie 62 646 osób długotrwale bezrobotnych (31,6% ogółu wyłączeń). Z grupy tej 24 333 osób, tj. 38,8%, zostało wykreślonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy.

2.2.1. GRUPOWE ZWOLNIENIA PRACOWNIKÓW

W 2012 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich powiatowych urzędów pracy zamiar dokonania zwolnień grupowych 3 459 osób, tj. o 1 137 osób (24,7%) mniej niż w roku poprzednim.

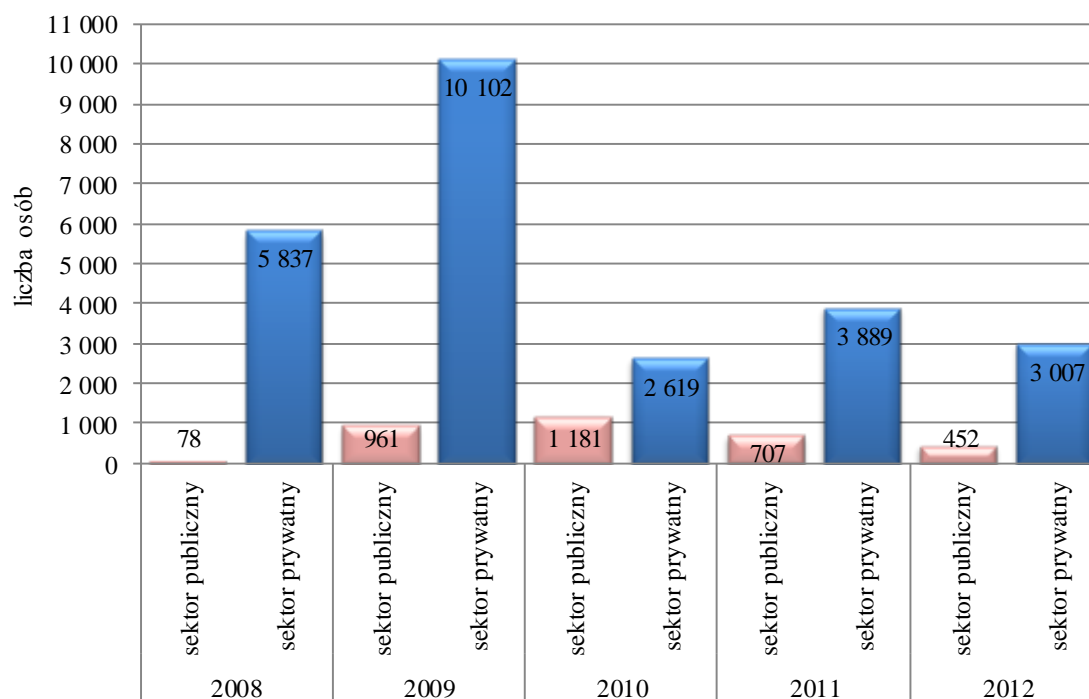
Największe nasilenie zgłoszeń zwolnień grupowych nastąpiło w powiatach: poznańskim, ostrzeszowskim i rawickim.

Wykres 2.3. Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w latach 2008-2012

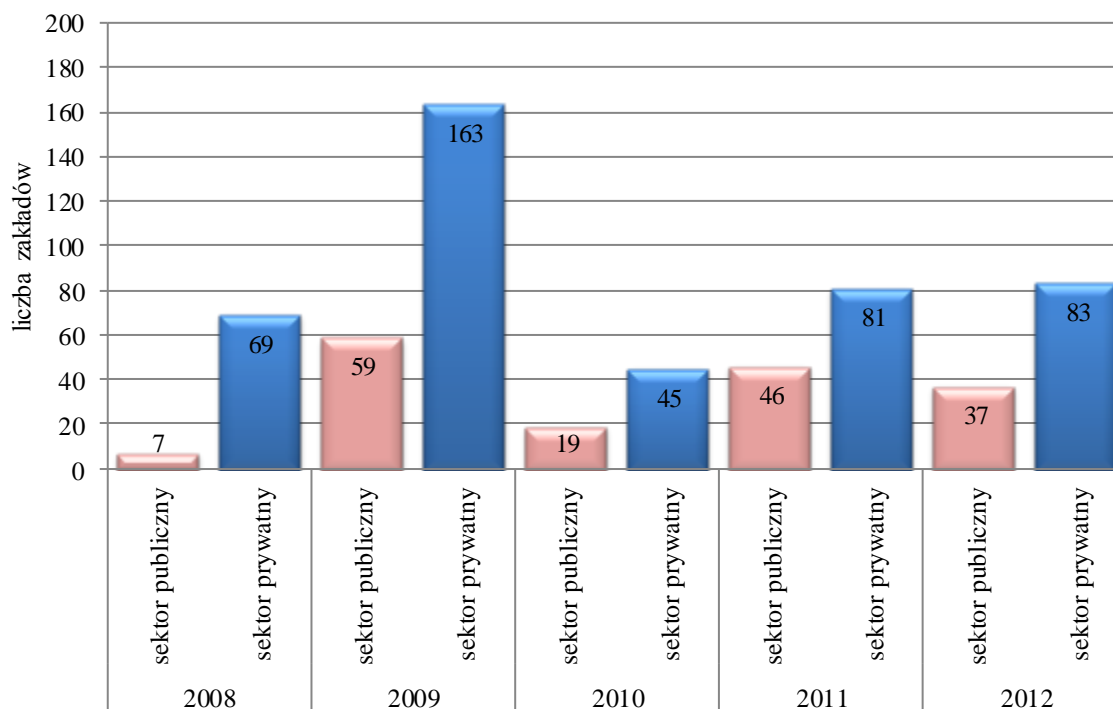
* wg. MPiPS-01

Wykres 2.4. Zgłoszenia zwolnień w latach 2008-2012 (liczba osób), w podziale na sektor publiczny i prywatny

Zamiar zwolnień zgłosiło 120 zakładów pracy, czyli o 7 zakładów mniej niż w roku poprzednim. Firmy prywatne stanowiły 69,2% tej liczby i zamierzały wypowiedzieć warunki pracy 86,9% ogólnej liczby osób planowanych do zwolnienia.

Wykres 2.5. Zgłoszenia zwolnień w latach 2008-2012 (liczba zakładów), w podziale na sektor publiczny i prywatny

W 2012 roku w wyniku zwolnień grupowych pracę straciło 2 708 osób, z czego najwięcej w powiatach: poznańskim – 1 852 osoby oraz ostrzeszowskim – 125 osób.

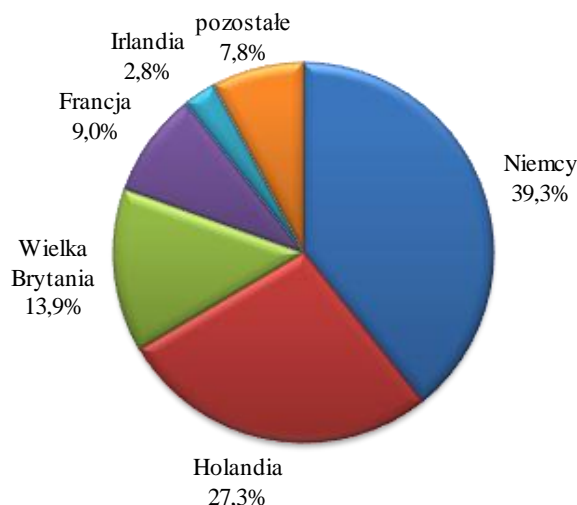
Największą liczbę osób zgłosiły do zwolnienia firmy zajmujące się przetwórstwem przemysłowym – 1 169 osób oraz budowlane – 1 122 osoby.

2.2.2. BEZROBOTNI REJESTRUJĄCY SIĘ PO OKRESIE ZATRUDNIENIA POZA GRANICAMI POLSKI

W 2012 roku w urzędach pracy województwa wielkopolskiego, zarejestrowało się 5 318 osób powracających po okresie zatrudnienia poza granicami Polski. Liczba ta stanowi 2,5% (w 2011 – 2,3%) wszystkich osób, które w minionym roku zarejestrowały się w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego.

Osoby rejestrujące się w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy, pracowały wcześniej głównie w Niemczech, Holandii, Wielkiej Brytanii, Francji i Irlandii. Pozostałe były zatrudnione m.in. w Danii, Hiszpanii, Belgii, Norwegii, Włoszech, Szwajcarii, Szwecji, Czechach, na Cyprze, w Finlandii, Islandii i USA.

Wykres 2.6. Udział procentowy osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy po okresie zatrudnienia za granicą w 2012 roku (wg państw)

Największy udział osób bezrobotnych powracających do Polski po zakończeniu zatrudnienia za granicą do ogółu powracających, notowany był w subregionach: konińskim – 40,0%, pilskim – 21,6% i kaliskim – 16,0%. Najwięcej osób powracających z zagranicy, zanotowano w powiatach: konińskim – 19,7%, złotowskim – 11,8% i kolskim – 9,9%.

Wykres 2.7. Udział procentowy osób rejestrujących się po okresie zatrudnienia za granicą w 2012 roku do ogółu rejestrujących się w województwie (wg subregionów)

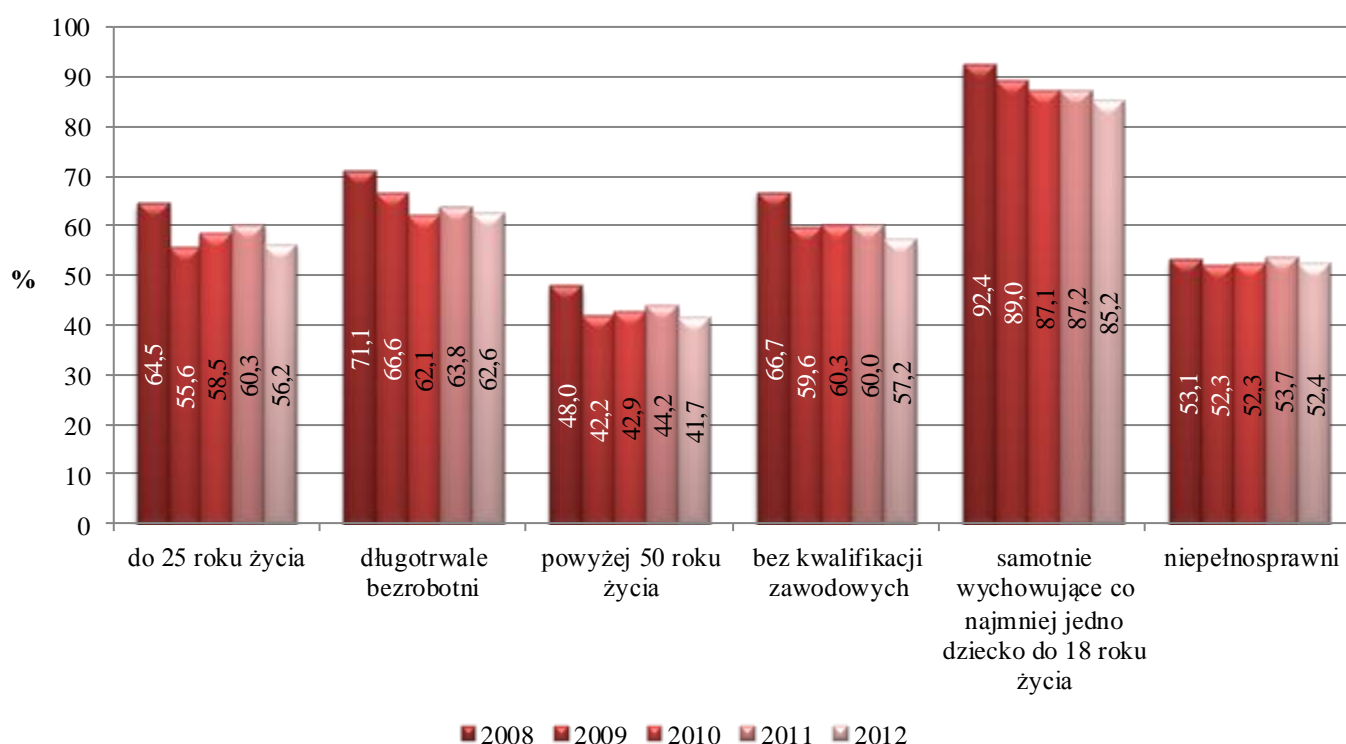
2.3. BEZROBOTNE KOBIETY

Według danych z końca 2012 roku, kobiety stanowiły 55,0% ogółu osób bezrobotnych w województwie wielkopolskim (81 292 osoby). W porównaniu z rokiem poprzednim, ich udział w rejestrach urzędów pracy, zmalał o 3,1 punktu procentowego.

Wśród osób bezrobotnych pozostających w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, udział kobiet przeważał w takich kategoriach, jak:

- samotnie wychowujący co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia (85,2%),
- bez doświadczenia zawodowego (63,2%),
- długotrwale bezrobotni (62,6%),
- osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych (57,2%),
- osoby do 25 roku życia (56,2%),
- niepełnosprawni (52,4%).

Wykres 2.8. Bezrobotne kobiety będące w szczególnej sytuacji na wielkopolskim rynku pracy w latach 2008-2012

Ponadto wysoki udział kobiet zaznacza się w wśród bezrobotnych:

- z wyższym wykształceniem (69,5%),
- w okresie 12 miesięcy od ukończenia nauki w szkole wyższej, do 27 roku życia (71,7%),
- z wykształceniem średnim (65,3%),
- zarejestrowanych w PUP powyżej 24 miesięcy (68,1%),
- bez stażu pracy (63,7%).

2.4. BEZROBOCIE NA WSI

Mieszkańcy wsi w końcu grudnia 2012 roku, stanowili 47,3% ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy. Udział tej grupy w rejestrach urzędów pracy

w porównaniu z latami poprzednimi pozostaje na podobnym poziomie. Kobiety stanowiły w tej grupie 55,8%, wobec 55,0% udziału kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych. Prawo do zasiłku posiadał co szósty zarejestrowany mieszkaniec wsi.

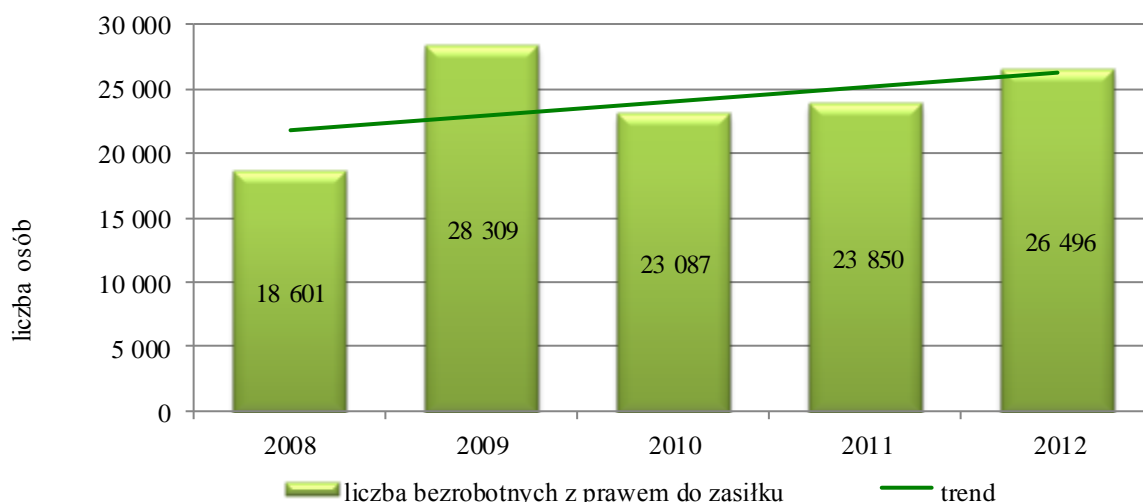
W grupie wiekowej bezrobotnych do 34 roku życia mieszkańcy wsi stanowili 57,8%, natomiast w przypadku osób w wieku powyżej 45 lat, mieszkańcy wsi stanowili odpowiednio 24,3% do 28,3%. Osoby młode mieszkające na wsi stanowią najbardziej mobilną część tej populacji. Mimo utrudnień komunikacyjnych, częściej szukają pracy poza miejscem swojego zamieszkania oraz korzystają z pośrednictwa urzędu pracy przy szukaniu zatrudnienia.

Bezrobotni mieszkańcy wsi posiadali niższe wykształcenie niż ogół zarejestrowanych osób bezrobotnych. Wykształcenie wyższe posiadało 8,5% ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi, a poniżej średniego 61,9% tej populacji, natomiast wśród ogółu bezrobotnych w Wielkopolsce wartości te wynosiły odpowiednio 11,3% i 56,9%.

2.5. BEZROBOTNI Z PRAWEM DO ZASIŁKU

W końcu 2012 roku prawo do zasiłku posiadała prawie co szósta osoba bezrobotna – 26 496 osób, tj. 17,9% ogółu osób bezrobotnych. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost tej grupy osób bezrobotnych o 2 646 osób, tj. o 11,1%.

Wykres 2.9. Bezrobotni Wielkopolskie z prawem do zasiłku w latach 2008-2012

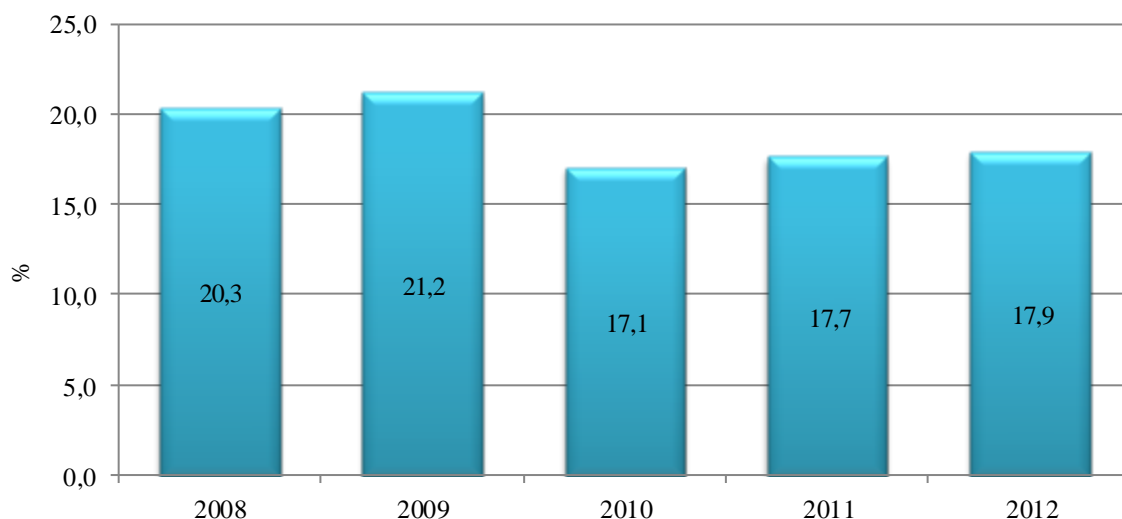

Zasiłek stanowił zabezpieczenie finansowe na czas poszukiwania pracy dla 15,3% populacji osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Udział osób uprawnionych do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w 2012 roku nie przewyższył rekordowego pod tym względem stanu z 2009 roku. Nie mniej jednak

na przestrzeni dwóch ostatnich lat rósł i w analizowanym roku był od niego mniejszy już tylko o 3,3 punktu procentowego.

Wykres 2.10. Udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w latach 2008-2012

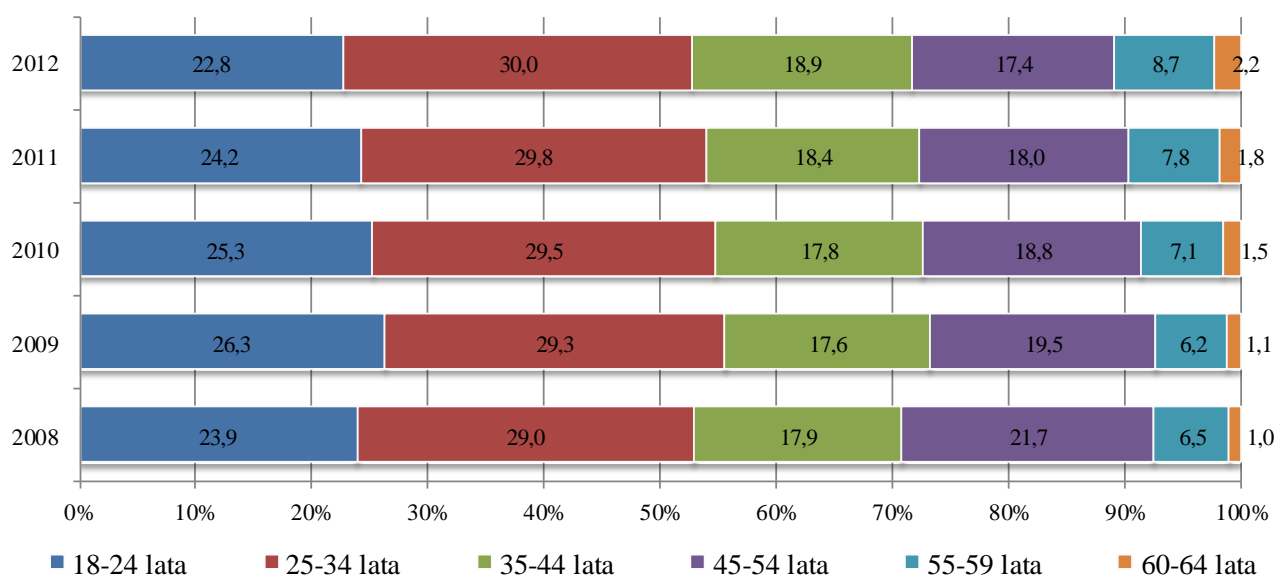

2.6. BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU

Bezrobocie w Wielkopolsce dotyka głównie ludzi młodych, w wieku do 34 lat. W 2012 r. stanowili oni 52,7% ogółu będących w ewidencji urzędów pracy. Szczegółowa analiza bezrobocia wśród ludzi młodych pokazuje jednak, że ma ono zróżnicowany charakter.

Udział osób bezrobotnych w wieku od 25 do 34 roku życia w strukturze bezrobocia w ostatnich pięciu latach charakteryzuje się stałym, nieznacznym wzrostem (od 29,0% do 30,0%). Natomiast udział osób do 25 roku życia w latach 2008-2009 wzrósł z 23,9% do 26,3%, lecz w następnych latach nastąpił jego spadek: w 2010 roku do poziomu 25,3%, w 2011 roku do 24,2%, w 2012 roku do 22,8%.

Wykres 2.11. Bezrobotni według wieku w latach 2008-2012

W 2008 roku udział osób bezrobotnych w wieku powyżej 45 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych wynosił 29,2%, a w kolejnym roku nastąpił jego spadek do 26,8%. W latach 2010-2012 odnotowano jego wzrost, odpowiednio: w 2010 roku do 27,4%, w 2011 roku do 27,6% i w 2012 roku do 28,3%.

2.6.1. BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA

Na koniec 2012 roku w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego zarejestrowanych było 33 641 osób do 25 roku życia. W porównaniu do roku poprzedniego, nastąpił wzrost tej liczby o 3,1%, a jednocześnie nastąpiło zmniejszenie udziału tej populacji w strukturze bezrobocia o 1,5 punktu procentowego (2011 – 24,2%, 2012 – 22,7%).

Udział kobiet w tej kategorii osób wynosił 56,2% i zmalał w stosunku do 2011 roku o 4,1 punktu procentowego.

Ponad połowa osób bezrobotnych do 25 roku życia, tj. 52,3%, posiadała wykształcenie średnie i wyższe, co czwarta osoba zawodowe, a co piąta osoba gimnazjalne i niższe. Blisko 2/3 bezrobotnych kobiet do 25 roku życia (60,0%) miało wykształcenie średnie lub wyższe.

Tabela 2.2. Struktura bezrobocia wśród osób do 25 roku życia w latach 2011-2012

Wyszczególnienie		2011 rok		2012 rok		% wzrost/ spadek
		liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych do 25 r. ż.	liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych do 25 r. ż.	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	4 036	12,4	4 185	12,5	3,7
	1-3 m-cy	8 719	26,7	9 900	29,4	13,5
	3-6 m-cy	8 386	25,7	8 213	24,4	-2,1
	6-12 m-cy	5 192	15,9	5 181	15,4	-0,2
	12-24 m-cy	4 670	14,3	4 178	12,4	-10,5
	pow. 24 m-cy	1 634	5,0	1 984	5,9	21,4
wykształce- nie	wyższe	2 935	9,0	2 895	8,6	-1,4
	policealne i śr. zawod.	8 610	26,4	8 584	25,5	-0,3
	śr. ogólnokształcące	6 468	19,8	6 121	18,2	-5,4
	zasadnicze zawodowe	8 351	25,6	9 232	27,5	10,5
	gimnazjalne i poniżej	6 273	19,2	6 809	20,2	8,5
staż pracy	do 1 roku	7 373	22,6	7 596	22,6	3,0
	1-5 lat	11 217	34,4	12 196	36,2	8,7
	5-10 lat	536	1,6	592	1,8	10,4
	bez stażu	13 511	41,4	13 257	39,4	-1,9
Ogółem		32 637	100,0	33 641	100,0	3,1

Blisko 40% osób bezrobotnych do 25 roku życia nie miało żadnego stażu zawodowego. W 2012 roku co piąty bezrobotny z tej grupy pozostawał w rejestrze urzędu w okresie powyżej roku (18,3%), co stanowiło spadek w stosunku do roku poprzedniego o 1 punkt procentowy. Natomiast 66,3% osób bezrobotnych do 25 roku życia zarejestrowanych było w urzędach pracy przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, co stanowi wzrost o 1,5 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego.

2.6.2. BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA

Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia według stanu na koniec grudnia 2012 roku wynosiła 30 195 osób i zwiększyła się o 3 614 osób, tj. o 13,6% w porównaniu ze stanem na koniec roku poprzedniego. Ich udział w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zwiększył się o 0,7 punktu procentowego (2011 – 19,7%, 2012 – 20,4%).

Jest to grupa bezrobotnych, w której przeważają osoby z niższym wykształceniem. 35,5% bezrobotnych powyżej 50 roku życia posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej, a co trzecia osoba wykształcenie zasadnicze zawodowe (36,4%).

Tabela 2.3. Struktura bezrobocia wśród osób powyżej 50 roku życia w latach 2011-2012

Wyszczególnienie		2011 rok		2012 rok		% wzrost/ spadek
		liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych pow. 50 r.ż.	liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych pow. 50 r.ż.	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	2 418	9,1	2 718	9,0	12,4
	1-3 m-cy	4 702	17,7	5 478	18,1	16,5
	3-6 m-cy	4 038	15,2	4 491	14,9	11,2
	6-12 m-cy	5 211	19,6	6 312	20,9	21,1
	12-24 m-cy	5 297	19,9	5 331	17,7	0,6
	pow. 24 m-cy	4 915	18,5	5 865	19,4	19,3
wykształce- nie	wyższe	911	3,4	1 117	3,7	22,6
	policealne i śr. zawod.	5 073	19,1	5 828	19,3	14,9
	śr. ogólnokształcące	1 415	5,3	1 534	5,1	8,4
	zasadnicze zawodowe	9 352	35,2	10 999	36,4	17,6
	gimnazjalne i poniżej	9 830	37,0	10 717	35,5	9,0
staż pracy	do 1 roku	1 402	5,3	1 583	5,2	12,9
	1-5 lat	1 645	6,2	1 740	5,8	5,8
	5-10 lat	1 904	7,2	2 163	7,2	13,6
	10-20 lat	6 013	22,6	6 541	21,7	8,8
	20-30 lat	9 569	36,0	10 717	35,5	12,0
	30 lat i więcej	4 981	18,7	6 323	20,9	26,9
	bez stażu	1 067	4,0	1 128	3,7	5,7
Ogółem	26 581	100,0	30 195	100,0	13,6	

Co trzecia osoba reprezentująca tę grupę pozostaje bezrobotną powyżej 12 miesięcy, przy czym co piąta pozostaje bez zatrudnienia ponad dwa lata. Ponad 35% osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia posiada staż zawodowy w przedziale od 20-30 lat, a ponad 20% osób w tym wieku, od 10-20 lat. Równocześnie jednak, 11,0% osób posiada staż pracy nieprzekraczający pięciu lat, a 3,7% osób nie posiada żadnego udokumentowanego stażu pracy.

Od 2008 roku następował spadek udziału kobiet w tej grupie osób bezrobotnych, z 48% do 42,2% na koniec 2009 roku. W latach 2010 i 2011 zanotowano wzrost odpowiednio do 42,9% i 44,2%, a w 2012 roku nastąpił spadek do 41,7%.

Bezrobotne kobiety powyżej 50 roku życia były lepiej wykształcone niż mężczyźni z tej kategorii bezrobotnych. Według stanu na koniec 2012 roku 63,1% kobiet bezrobotnych w wieku „50 plus” legitymowało się wykształceniem zawodowym i niższym. Natomiast grupa mężczyzn w tej kategorii charakteryzowała się wskaźnikiem o wartości 78,2%.

39,5% kobiet po 50 roku życia pozostawało bezrobotnymi powyżej 12 miesięcy, natomiast dłużej niż rok nie pracowało 35,3% mężczyzn z tej grupy.

Bezrobotni powyżej 50 roku życia, mają duże trudności ze znalezieniem zatrudnienia ze względu na niski poziom wykształcenia i długie pozostawanie w rejestrach osób bezrobotnych. Osoby te czują się dyskryminowane przez pracodawców, co nasila pasywność ich postaw na rynku pracy.

2.7. BEZROBOTNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

W 2012 roku, podobnie jak w latach poprzednich, wśród bezrobotnych przeważały osoby z wykształceniem poniżej średniego.

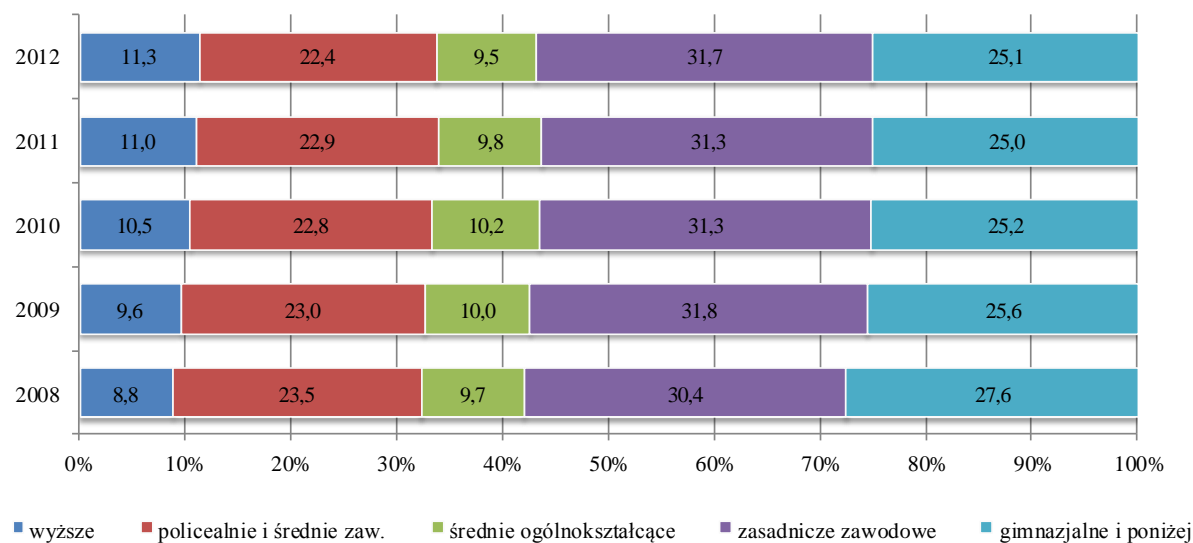
W 2012 roku prawie co trzecia osoba bezrobotna posiadała wykształcenie zawodowe. Udział osób mających takie wykształcenie w rejestrach osób bezrobotnych od pięciu lat waha się w granicach od 30,4% do 31,7%.

Co czwarta osoba zarejestrowana posiadała wykształcenie gimnazjalne i poniżej (spadek udziału tych osób z 27,6% w 2008 roku do 25,1% w 2012).

Rok 2012 był kolejnym rokiem, w którym zanotowano nieznaczne spadki udziału w rejestrach osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz policealnym i średnim zawodowym (w stosunku do roku poprzedniego odpowiednio o 0,3 i 0,5 punktów procentowych).

W roku 2008 osoby bezrobotne ze średnim i wyższym wykształceniem stanowiły 42,0% ogólnej liczby. Do końca 2012 roku udział ten zwiększył się o 1,2 punktu procentowego, co sprawiło, że prawie co druga osoba bezrobotna miała co najmniej średnie wykształcenie.

Wykres 2.12. Bezrobotni wg wykształcenia w latach 2008-2012

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat widoczne są zmiany struktury wykształcenia wśród osób bezrobotnych. Maleje udział osób z wykształceniem zawodowym i niższym, choć nadal wartość tego wskaźnika przekracza 50%, co może świadczyć o tym, że rośnie zapotrzebowanie na pracę dla wykwalifikowanych, lecz niekoniecznie wysoko wykształconych osób.

Obecność coraz większej liczby osób z wykształceniem wyższym w ewidencji urzędów pracy, może świadczyć o niedostatecznym uwzględnianiu przy wyborze kierunku edukacji tzw. rynkowych aspektów tych decyzji. Efektem tego jest obserwowany obecnie na rynku

pracy brak pracowników o wysokich kwalifikacjach technicznych przy równoczesnych znacznych nadwyżkach absolwentów kierunków humanistycznych. Powyższe tendencje są także efektem wzrostu poziomu wykształcenia w społeczeństwie, gdyż coraz większy odsetek osób posiada wykształcenie wyższe i trend ten będzie się utrzymywał.

2.8. DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI

W rejestrach urzędów pracy w końcu 2012 roku znajdowało się 62 958 osób długotrwale bezrobotnych⁴, stanowiły one 42,6% ogólnej liczby osób bezrobotnych. Udział ten w stosunku do 2011 roku zmalał o 0,6 punktu procentowego.

Tabela 2.4. Struktura bezrobocia wśród osób długotrwale bezrobotnych w latach 2011-2012

Wyszczególnienie		2011 rok		2012 rok		% wzrost/ spadek
		liczba bezrobotnych	% udział do ogółu długotrwale bezrobotnych	liczba bezrobotnych	% udział do ogółu długotrwale bezrobotnych	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	2 158	3,7	2 114	3,4	-2,0
	1-3 m-cy	5 058	8,7	5 733	9,1	13,3
	3-6 m-cy	5 051	8,7	4 965	7,9	-1,7
	6-12 m-cy	7 195	12,3	7 682	12,2	6,8
	12-24 m-cy	23 318	40,0	23 209	36,8	-0,5
	pow. 24 m-cy	15 502	26,6	19 255	30,6	24,2
wiek	18-24 lata	10 178	17,5	10 185	16,2	0,1
	25-34 lata	16 721	28,7	18 256	29,0	9,2
	35-44 lata	11 670	20,0	13 072	20,7	12,0
	45-54 lata	12 577	21,6	12 976	20,6	3,2
	55-59 lat	5 670	9,7	6 657	10,6	17,4
	60-64 lata	1 466	2,5	1 812	2,9	23,6
wykształce- nie	wyższe	5 063	8,7	5 622	8,9	11,0
	policealne i śr. zawod.	12 628	21,7	13 509	21,5	7,0
	śr. ogólnokształcące	5 149	8,8	5 352	8,5	3,9
	zasadnicze zawodowe	18 527	31,8	20 191	32,1	9,0
	gimnazjalne i poniżej	16 915	29,0	18 284	29,0	8,1
staż pracy	do 1 roku	9 085	15,6	9 762	15,5	7,5
	1-5 lat	14 090	24,2	15 674	24,9	11,2
	5-10 lat	8 157	14,0	9 142	14,5	12,1
	10-20 lat	9 497	16,3	10 290	16,3	8,4
	20-30 lat	6 403	11,0	6 923	11,0	8,1
	30 lat i więcej	1 592	2,7	1 881	3,0	18,2
	bez stażu	9 458	16,2	9 286	14,8	-1,8
Ogółem		58 282	100,0	62 958	100,0	8,0

⁴ Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.) długotrwale bezrobotny to bezrobotny pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Wśród osób długotrwale bezrobotnych 45,2% stanowiły osoby do 34 roku życia. Ponad 60% ogółu osób długotrwale bezrobotnych legitymuje się wykształceniem poniżej średniego.

67,4% osób długotrwale bezrobotnych pozostawało w ewidencji urzędów pracy nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy, przy czym dla kobiet udział ten był wyższy i wynosił 70,0%.

Prawie co siódma osoba długotrwale bezrobotna nie posiadała stażu pracy.

Długotrwale bezrobocie ma szereg negatywnych aspektów, w szczególności utrwała ono syndrom tzw. „wyczonej bezradności”, a zdobyte wcześniej umiejętności zawodowe dezaktualizują się. Wobec szczególnie trudnej sytuacji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy, powiatowe urzędy pracy promują aktywizację tej grupy bezrobotnych poprzez programy finansowane zarówno z Funduszu Pracy, jak i ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

2.9. NIEPEŁNOSPRAWNI

Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim na koniec 2012 roku wynosiła 8 480, tj. 5,7% ogólnej liczby osób bezrobotnych. W grupie tej przeważały kobiety, które stanowiły 52,4% ogółu bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

Tabela 2.5. Struktura bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych w latach 2011-2012

Wyszczególnienie		2011 rok		2012 rok		% wzrost/ spadek
		liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych	liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	579	7,6	679	8,0	17,3
	1-3 m-cy	1 351	17,8	1 545	18,2	14,4
	3-6 m-cy	1 291	17,0	1 323	15,6	2,5
	6-12 m-cy	1 393	18,3	1 774	20,9	27,4
	12-24 m-cy	1 496	19,7	1 533	18,1	2,5
	pow. 24 m-cy	1 494	19,6	1 626	19,2	8,8
wiek	18-24 lata	650	8,5	718	8,5	10,5
	25-34 lata	1 158	15,2	1 264	14,9	9,2
	35-44 lata	1 346	17,7	1 506	17,7	11,9
	45-54 lata	2 560	33,7	2 653	31,3	3,6
	55-59 lat	1 505	19,8	1 848	21,8	22,8
	60-64 lata	385	5,1	491	5,8	27,5
wykształce- nie	wyższe	325	4,3	408	4,8	25,5
	policealne i śr. zawod.	1 486	19,5	1 710	20,2	15,1
	śr. ogólnokształcące	521	6,9	569	6,7	9,2
	zasadnicze zawodowe	2 869	37,7	3 218	37,9	12,2
	gimnazjalne i poniżej	2 403	31,6	2 575	30,4	7,2
staż pracy	do 1 roku	797	10,5	858	10,1	7,7
	1-5 lat	1 256	16,5	1 402	16,5	11,6
	5-10 lat	969	12,7	1 126	13,3	16,2
	10-20 lat	1 727	22,7	1 879	22,2	8,8
	20-30 lat	1 596	21,0	1 799	21,2	12,7
	30 lat i więcej	530	7,0	683	8,1	28,9
	bez stażu	729	9,6	733	8,6	0,5
Ogółem		7 604	100,0	8 480	100,0	11,5

Wśród zarejestrowanych niepełnosprawnych przeważały osoby w wieku 45-54 lat. Natomiast udział osób młodych do 34 roku życia w tej populacji stanowił 23,4%.

Blisko 40% osób niepełnosprawnych pozostawało w rejestrach osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy.

Tylko 4,8% osób z tej grupy posiadało wykształcenie wyższe, a co czwarta osoba wykształcenie na poziomie średnim i policealnym. Większość osób niepełnosprawnych posiadała wykształcenie zawodowe (37,9%) oraz gimnazjalne i poniżej (30,4%).

2.10. BEZROBOTNI WEDŁUG ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI

Lista zawodów w największym stopniu generujących bezrobocie od lat jest niezmienna, notowano tylko okresowe zmiany ich pozycji.

Tabela 2.6. Zawody najliczniej występujące wśród osób bezrobotnych (porównanie lat 2008-2012)

Lp.	Zawód	liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec roku					wzrost/ spadek 2012-2011
		2008	2009	2010	2011	2012	
1.	sprzedawca	7 749	10 640	11 822	12 970	13 979	1 009
2.	technik ekonomista*	2 774	3 646	3 602	3 564	3 490	-74
3.	ślusarz	2 138	3 674	3 383	2 953	3 399	446
4.	krawiec	2 306	3 247	3 117	2 984	2 920	-64
5.	kucharz	2 001	2 484	2 531	2 652	2 704	52
6.	murarz	1 171	1 985	2 221	2 141	2 565	424
7.	robotnik gospodarczy	1 086	1 540	1 826	1 838	1 991	153
8.	fryzjer	769	1 042	1 313	1 628	1 825	197
9.	robotnik budowlany	617	1 251	1 455	1 468	1 773	305
10.	szwaczka	1 342	1 839	1 751	1 712	1 753	41
11.	kucharz małej gastronomii	643	1 229	1 394	1 592	1 731	139
12.	stolarz	628	1 265	1 342	1 323	1 715	392

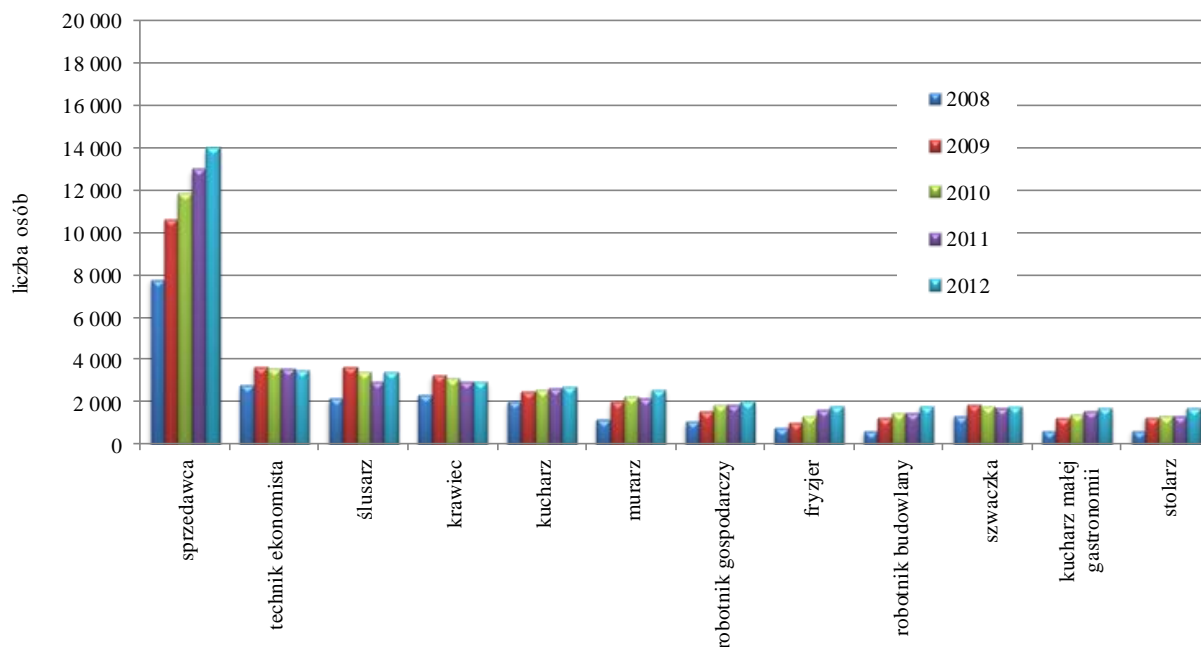
* do 1 lipca 2010 roku – asystent ekonomiczny

Od 1 września 2012 roku obowiązuje nowa klasyfikacja, wprowadzona rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 listopada 2012 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2012 r., poz. 1268).

W tabeli i na wykresie zamieszczono informacje dotyczące kształtowania się w latach 2008-2012 wielkości liczbowych, opisujących bezrobocie w dwunastu zawodach reprezentowanych przez najliczniejsze grupy bezrobotnych (więcej niż 1 700 osób zarejestrowanych na koniec 2012 roku). W analizowanym roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, w dziesięciu z tych profesji nastąpił wzrost wartości bezwzględnych (największy

dla zawodu sprzedawcy – o 1 009 osób), a w pozostałych dwóch ich spadek (największy dla zawodu technik ekonomista – o 74 osoby).

Wykres 2.13. Zawody najliczniej występujące wśród bezrobotnych w latach 2008-2012

Wśród osób bezrobotnych niezmiennie dominują osoby z zawodem sprzedawcy. Zawód sprzedawcy w latach 2008 i 2009 posiadała co dwunasta, a w latach 2011 i 2012 blisko co jedenasta osoba bezrobotna. Sytuacja ta wynika z faktu, że zawód ten stosunkowo łatwo jest zdobyć i obejmuje on nieskomplikowany zakres zadań i umiejętności potrzebnych do jego wykonywania, co pozwala na szybkie przyuczenie do tego rodzaju pracy, przez osoby nieposiadające potrzebnego wykształcenia i doświadczenia. Podjęcie pracy na stanowisku sprzedawcy ułatwia także notowana od lat wysoka fluktuacja kadr.

Na uwagę zasługuje fakt, że od lat znaczną część bezrobotnych kobiet stanowią osoby reprezentujące jeden z czterech zawodów, tj.: sprzedawca, technik ekonomista, krawiec i kucharz.

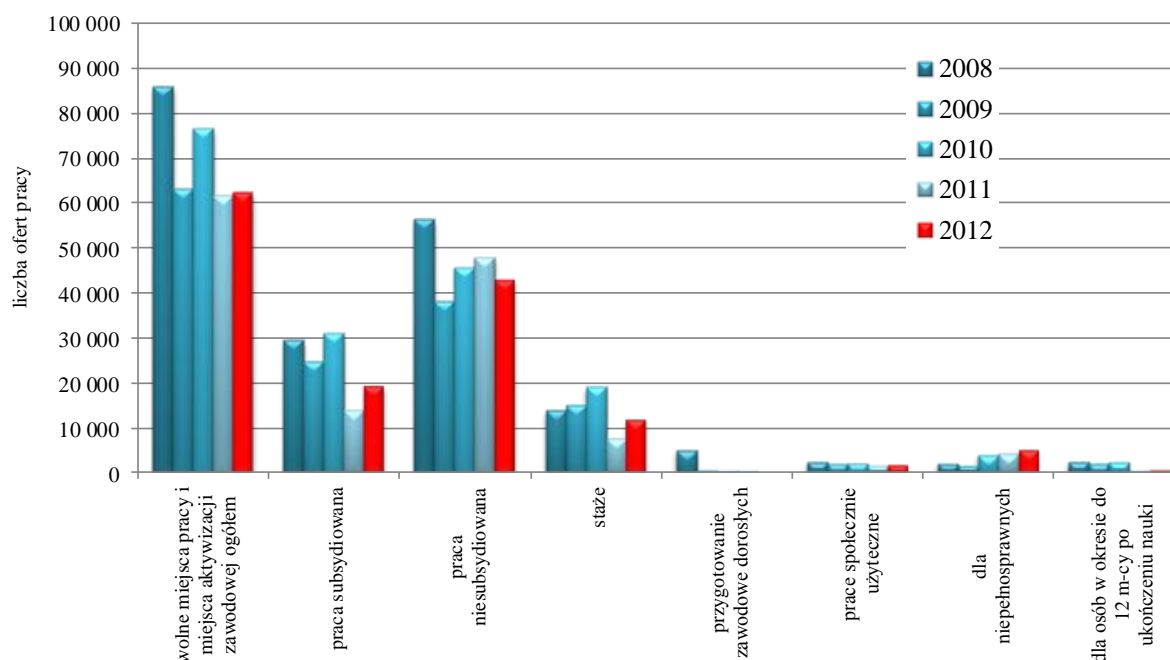
Znaczny udział w strukturze bezrobocia wg zawodów i specjalności niezmiennie mają osoby bezrobotne bez zawodu, mające wykształcenie średnie ogólnokształcące, gimnazjalne i poniżej, nieposiadające żadnych kwalifikacji zawodowych. Do grupy tej należy co szósta osoba bezrobotna.

3. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH W POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY

3.1. OFERTY PRACY

W 2012 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich urzędów pracy 62 299 ofert pracy, tj. o 1,2% więcej niż w 2011 roku. Liczba ta, mimo nieznacznego wzrostu, jest nadal niższa niż w latach ubiegłych. Spadek liczby ofert pracy wynika z niepewnej sytuacji w sektorze przedsiębiorstw, spowodowanej spowolnieniem gospodarczym oraz z ograniczonych możliwości powiatowych urzędów pracy dofinansowywania zatrudnienia bezrobotnych z Funduszu Pracy.

Wykres 3.1. Oferty pracy w latach 2008-2012

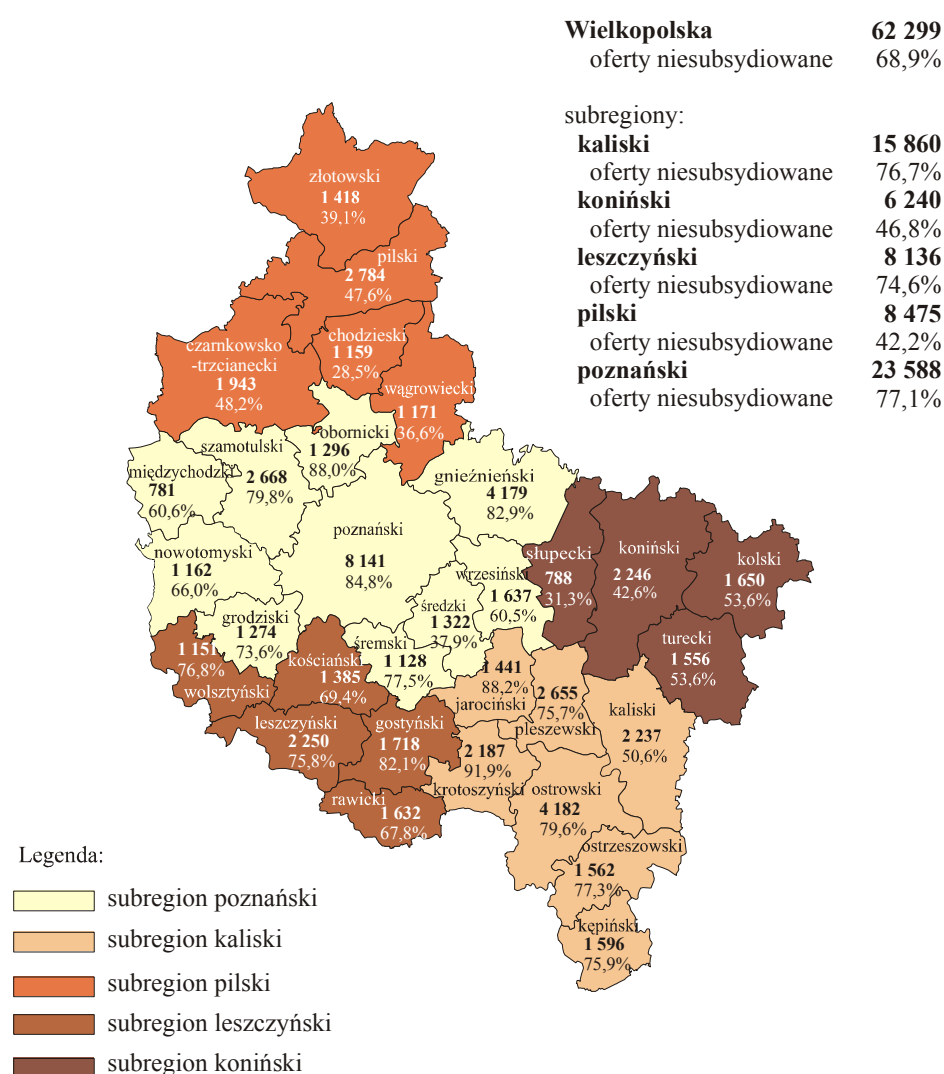
W 2012 roku oferty dotyczące pracy subsydiowanej, stanowiły 31,1% wszystkich ofert. W porównaniu do roku poprzedniego udział ten wzrósł o 8,7 punktu procentowego. Udział ofert pracy niesubsydiowanej kształtował się w ostatnich latach następująco:

- w 2012 roku – 62 299, w tym niesubsydiowane 42 914, tj. 68,9%,
- w 2011 roku – 61 561, w tym niesubsydiowane 47 768, tj. 77,6%,
- w 2010 roku – 76 688, w tym niesubsydiowane 45 653, tj. 59,5%,
- w 2009 roku – 63 221, w tym niesubsydiowane 38 286, tj. 60,6%,
- w 2008 roku – 85 863, w tym niesubsydiowane 56 390, tj. 65,7%.

Zwiększenie liczby ofert pracy jest zatem spowodowane przede wszystkim zwiększeniem udziału ofert subsydiowanych w ogólnej ich liczbie, co jest efektem podwyższenia wielkości środków Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywizację osób bezrobotnych.

Należy przy tym zauważyć, że są w Wielkopolsce powiaty, w których udział ofert pracy niesubsydiowanej jest bardzo wysoki i przekracza 80%, ale można też wskazać takie powiaty, w których w znacznej większości urząd pracy obsługuje tylko oferty pracy subsydiowanej.

Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy w 2012 roku oraz udział procentowy ofert pracy niesubsydiowanej

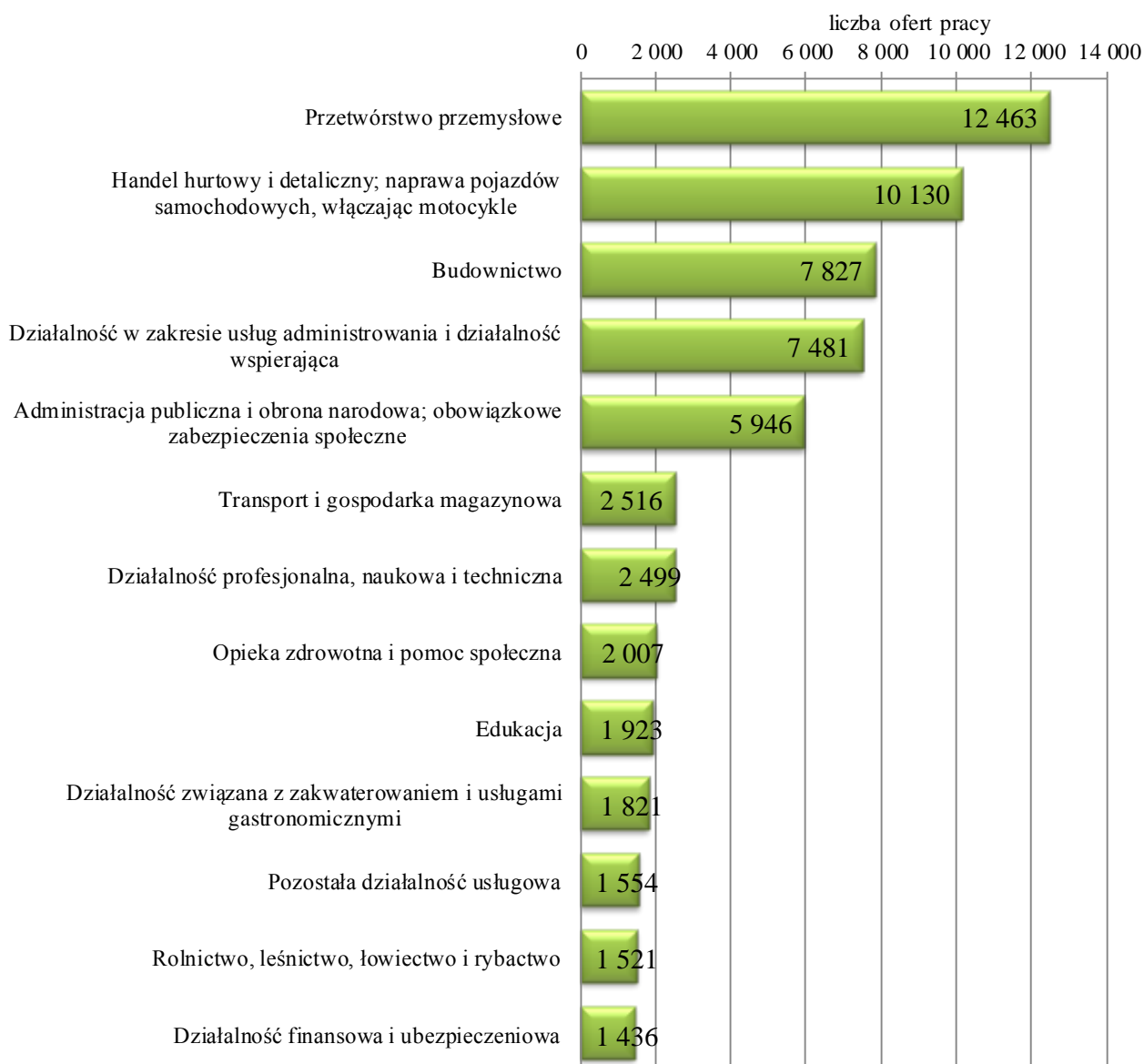

3.1.1. OFERTY PRACY WEDŁUG RODZAJU DZIAŁALNOŚCI

Najwięcej zgłoszonych wolnych miejsc pracy pochodziło z przetwórstwa przemysłowego – 12 463 oferty, handlu – 10 130, budownictwa – 7 827, działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej – 7 481 oraz administracji publicznej, obrony narodowej i zabezpieczeń społecznych – 5 946 ofert.

W 2012 roku w ww. branżach większe zapotrzebowanie na pracowników, niż rok wcześniej zgłosili pracodawcy z handlu i administracji publicznej (odpowiednio o 181 i 1 358 ofert pracy).

Wykres 3.2. Zestawienie branż zgłaszających największe zapotrzebowanie na pracę w 2012 roku

W żadnej sekcji działalności gospodarczej, liczba ofert pracy w roku nie przewyższała liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w tym samym czasie w powiatowych urzędach pracy.

3.1.2. OFERTY PRACY WEDŁUG ZAWODÓW

Zapotrzebowanie na pracowników zgłaszane w 2012 roku przez pracodawców w powiatowych urzędach pracy kształtowało się podobnie jak w latach ubiegłych. Widoczne było duże zapotrzebowanie przede wszystkim na zawody wymagające wykonywania pracy fizycznej. Jak co roku, najwięcej ofert było kierowanych dla sprzedawców i robotników gospodarczych. Potrzebowano również robotników budowlanych, pracowników przy pracach prostych w przemyśle, kierowców, sprzątaczkę, szwaczki, magazynierów, ślusarzy, pakowaczy, pracowników ochrony, spawaczy, stolarzy, kucharzy i murarzy. Zwraca uwagę niemalejące zapotrzebowanie na zawody związane z obsługą biura, takie jak technik prac biurowych i pozostali pracownicy obsługi biurowej oraz na zawody związane z handlem, takie jak przedstawiciel handlowy, telemarketer oraz doradca klienta.

Stanowiska pracy, na które pracodawcy najczęściej poszukiwali pracowników w 2012 roku, to (liczba ofert większa niż 500):

▪ robotnik gospodarczy	4 291
▪ sprzedawca	4 027
▪ technik prac biurowych *	1 898
▪ robotnik budowlany	1 684
▪ pozostali pracownicy obsługi biurowej	1 585
▪ kierowca samochodu ciężarowego	1 456
▪ szwaczka	1 308
▪ murarz	1 140
▪ sprzątaczkę biurową **	1 122
▪ przedstawiciel handlowy	1 041
▪ magazynier	1 009
▪ telemarketer	885
▪ pracownik ochrony fizycznej bez licencji	804
▪ pakowacz	794
▪ pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	767
▪ pozostali spawacze i pokrewni	761
▪ kucharz	721
▪ stolarz	702
▪ pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	683
▪ ślusarz	654
▪ krawiec	594

- spawacz metodą MAG 513
- doradca klienta 508

* do 1 lipca 2010 – pracownik biurowy

** do 1 lipca 2010 – sprzątaczką

Spśród zawodów znajdujących się w statystykach wielkopolskich urzędów pracy wyodrębniono takie, dla których liczba ofert przewyższała liczbę nowo zarejestrowanych bezrobotnych i które równocześnie charakteryzowały się wysokim wskaźnikiem zapotrzebowania (obliczonym jako stosunek liczby ofert pracy zgłoszonych w 2012 roku do urzędów pracy do liczby osób bezrobotnych nowo zarejestrowanych w tym samym okresie). Efektem było stworzenie listy 33 zawodów, na które zapotrzebowanie jest znacząco wyższe, niż ich podaż w rejestrach urzędów pracy.

Największy deficyt odnotowano w zawodach związanych z pracą fizyczną takich, jak: ogrodnicy pracujący przy uprawie grzybów jadalnych, spawacze, pracownicy ochrony, kierowcy ciągników siodłowych, monterzy konstrukcji aluminiowych, monterzy rusztowań, monterzy sprzętu gospodarstwa domowego, tapicerzy, magazynierzy, sprzątaczkę, robotnicy przy konserwacji terenów zieleni, robotnicy przy uprawie roślin i hodowli zwierząt oraz operatorzy urządzeń przetwórstwa drobiu i ubojowi, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych oraz operatorzy urządzeń do produkcji drewna.

Na czołowych pozycjach listy zawodów deficytowych, znalazły się również zawody z branż handlowej i finansowej takie, jak: agent ubezpieczeniowy, konsultant/agent sprzedaży bezpośredniej, doradca finansowy, specjalista ds. sprzedaży, doradca klienta, telemarketer i przedstawiciel handlowy. Są to zawody wymagające określonych predyspozycji osobowych i zdolności perswazyjnych oraz rzetelnej wiedzy o sprzedawanym produkcie.

Zanotowano również zauważalny niedobór żołnierzy szeregowych, spedytorów, asystentów nauczycieli przedszkola, pracowników kancelaryjnych oraz opiekunów osób starszych (tabela 3.1).

Tabela 3.1. Liczba ofert pracy dla zawodów cieszących się największym zainteresowaniem pracodawców

Lp.	Zawód	liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2012 roku	liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 roku	liczba ofert pracy przypadająca na 1 osobę (kolumna 4/3)
1	2	3	4	5
1.	ogrodnik – uprawa grzybów jadalnych	7	136	19,4
2.	spawacz metodą MAG	40	513	12,8
3.	pozostali spawacze i pokrewni	82	761	9,3
4.	pracownik ochrony fizycznej I stopnia	14	115	8,2
5.	spawacz metodą MIG	18	141	7,8
6.	pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	15	112	7,5
7.	opiekun osoby starszej	40	291	7,3
8.	pomocniczy robotnik przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	19	136	7,2
9.	pracownik kancelaryjny	18	112	6,2
10.	asystent nauczyciela przedszkola	30	183	6,1
11.	spedytor	28	158	5,6
12.	operator urządzeń przetwórstwa drobiu	26	143	5,5
13.	agent ubezpieczeniowy	51	258	5,1
14.	kierowca ciągnika siodłowego	39	178	4,6
15.	doradca finansowy	54	235	4,4
16.	monter konstrukcji aluminiowych	28	108	3,9
17.	konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	50	188	3,8
18.	tapicer meblowy	36	131	3,6
19.	pozostali magazynierzy i pokrewni	120	431	3,6
20.	pomocniczy robotnik przy hodowli zwierząt	48	172	3,6
21.	pracownik ochrony fizycznej bez licencji	226	804	3,6
22.	monter rusztowań	42	149	3,5
23.	monter sprzętu gospodarstwa domowego	130	422	3,2
24.	żołnierz szeregowy	58	185	3,2
25.	ubojowy	133	411	3,1
26.	operator koparki	53	148	2,8
27.	pozostałe pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne	94	255	2,7
28.	pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna	87	209	2,4
29.	doradca klienta	213	508	2,4
30.	pozost. operatorzy maszyn do prod. wyrobów z tworzyw sztucznych	46	107	2,3
31.	specjalista do spraw sprzedaży	93	209	2,2
32.	telemarketer	419	885	2,1
33.	przedstawiciel handlowy	514	1 041	2,0

W zestawieniu obrazującym zawody, w których liczba bezrobotnych rejestrujących się w urzędach w 2012 roku była znacząco większa od zapotrzebowania zgłaszanego przez pracodawców, podobnie jak w latach ubiegłych, znajdują się przede wszystkim profesje związane z akademickim wykształceniem humanistycznym. W najgorszej sytuacji zawodowej byli filozofowie, socjologowie, kulturoznawcy, filolodzy, geografowie, matematycy,

politologów, specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych oraz stosunków międzynarodowych. W rejestrach wielkopolskich urzędów pracy zgłoszono stosunkowo niewielkie zapotrzebowanie na tego typu specjalistów albo było ono zupełnie nieadekwatne do podaży, co winno być wskazówką dla instytucji edukacyjnych.

Tabela 3.2. Liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych przewyższająca liczbę ofert pracy (przynajmniej 100 kandydatów na ofertę lub brak ofert)

Lp.	Zawód	liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2012 roku	liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 roku	liczba ofert pracy przypadająca na 1 osobę (kolumna 4/3)
1	2	3	4	5
1.	górnik eksploatacji podziemnej	102	0	brak
2.	specjalista pracy socjalnej	104	0	brak
3.	filozof	110	0	brak
4.	matematyk	114	0	brak
5.	elektromechanik elektrycznych przyrządów pomiarowych	117	0	brak
6.	mechanik silników spalinowych	122	0	brak
7.	kaletnik	160	0	brak
8.	technik telekomunikacji	167	0	brak
9.	sanitariusz szpitalny	171	0	brak
10.	monter zestrzajacz urządzeń elektronicznych	172	0	brak
11.	geograf	180	0	brak
12.	formowacz ściernic	190	0	brak
13.	specjalista do spraw badań społeczno-ekonomicznych	358	0	brak
14.	technik organizacji usług gastronomicznych	417	0	brak
15.	technik agrobiznesu	436	0	brak
16.	filolog – filologia obcojęzyczna	479	0	brak
17.	monter sprzętu oświetleniowego i lamp elektrycznych	506	0	brak
18.	technik żywienia i gospodarstwa domowego	1 798	5	0,003
19.	technik mechanizacji rolnictwa	351	1	0,003
20.	socjolog	301	1	0,003
21.	politolog	795	3	0,004
22.	specjalista do spraw stosunków międzynarodowych	189	1	0,005
23.	technik usług fryzjerskich	152	1	0,007
24.	technik technologii odzieży	756	5	0,007
25.	technik hotelarstwa	596	4	0,007
26.	technik ekonomista	4 860	33	0,007
27.	technik rolnik	1 528	11	0,007
28.	pozost. specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfik.	124	1	0,008
29.	pozostali hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani	116	1	0,009
30.	technik technologii drewna	347	3	0,009
31.	technik technologii żywności – przetwórstwo mleczarskie	106	1	0,009
32.	inżynier ogrodnictwa	210	2	0,010
33.	kulturoznawca	209	2	0,010

W przypadku osób z kwalifikacjami związanymi z rolnictwem, ograniczona liczba ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców, może być związana z czynnikami makroekonomicznymi, takimi jak zanikanie miejsc pracy w branży, wprowadzanie nowoczesnych technologii, wewnętrzne migracje o charakterze zarobkowym. Zbyt duża podaż pracy w zawodach z branży rolniczej i pokrewnych dotyczyła zawodów takich, jak: technik rolnik, pozostali hodowcy zwierząt, technik mechanizacji rolnictwa i inżynier ogrodnictwa.

Niewystarczająca liczba ofert pracy dotyczyła również zawodów z branż gastronomicznej i hotelarskiej, tj. techników żywienia i gospodarstwa domowego, techników technologii żywności, techników organizacji usług gastronomicznych oraz techników hotelarstwa, a także zawodów takich, jak: technik technologii drewna, formowacz ściernic, sanitariusz szpitalny, monter zestrzajacz urządzeń elektronicznych, elektromechanik elektrycznych przyrządów pomiarowych, górnik, kaletnik, technik telekomunikacji, technik technologii odzieży, technik agrobiznesu, technik usług fryzjerskich, technik ekonomista, specjalista pracy socjalnej, mechanik silników spalinowych oraz monter sprzętu oświetleniowego i lamp elektrycznych.

3.2. AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

W okresie od stycznia do grudnia 2012 roku aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu objęto w Wielkopolsce 29 904 osoby. W porównaniu z rokiem 2011 liczba ta uległa zwiększeniu o 8 449 osób tj. o 39,4%.

W ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w 2012 roku, największy wzrost liczby osób objętych pomocą, o 52,5%, w stosunku do roku poprzedniego, dotyczył staży i przygotowania zawodowego. Znaczny wzrost odnotowano także w przypadku szkoleń (43,4%) oraz robót publicznych (o 37,3%).

Pomoc na podjęcie działalności gospodarczej i refundację doposażenia lub wyposażenia miejsca pracy w 2012 roku otrzymało 6 567 osób, czyli o 1 803 osoby (tj. o 37,8%) więcej niż w 2011 roku.

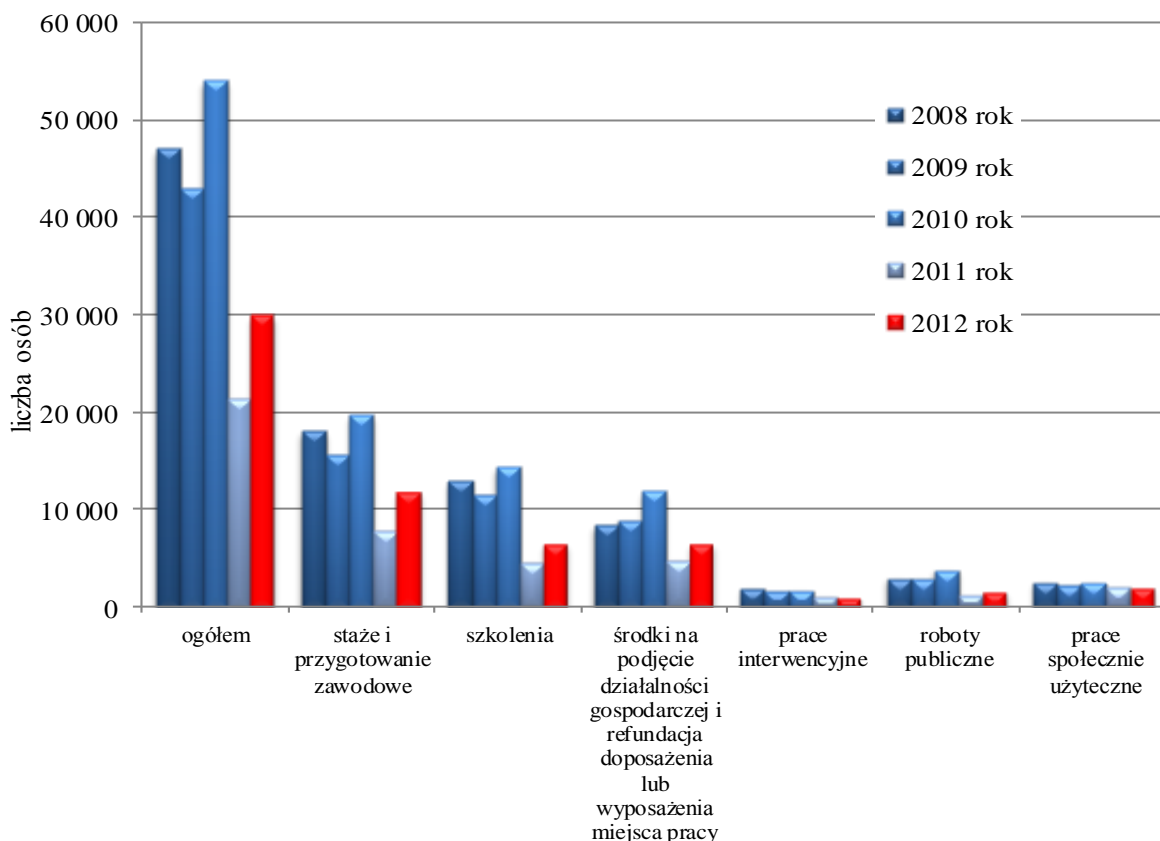
Tabela 3.3. Aktywizacja bezrobotnych w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w latach 2011-2012

Aktywne formy	Liczba aktywizowanych bezrobotnych w latach				% wzrost/ spadek
	2011		2012		
	liczba bezrobotnych	struktura %	liczba bezrobotnych	struktura %	
prace interwencyjne	1 064	5,0	1 084	3,6	1,9
roboty publiczne	1 172	5,4	1 609	5,4	37,3
środki na podjęcie działalności gospodarczej i refundacje doposażenia lub wyposażenia miejsca pracy	4 764	22,2	6 567	22,0	37,8
szkolenia	4 562	21,3	6 541	21,9	43,4
staże i przygotowanie zawodowe	7 757	36,1	11 832	39,5	52,5
prace społecznie użyteczne	1 974	9,2	2 121	7,1	7,4
inne prace subsydiowane*	162	0,8	150	0,5	-7,4
ogółem	21 455	100,0	29 904	100,0	39,4

* dotacje na uruchomienie działalności gospodarczej pochodzące ze środków innych niż Fundusz Pracy, tj. ze środków PFRON

W 2012 roku najwięcej, bo 11 832 osoby, skorzystały ze staży i przygotowania zawodowego dorosłych. Jest to w ostatnich latach, najczęściej stosowana przez urzędy pracy forma pomocy osobom bezrobotnym w zdobywaniu kwalifikacji zawodowych. Każdego roku jest ona uruchamiana dla co trzeciej aktywizowanej osoby.

Wykres 3.3. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w latach 2008-2012

W 2012 roku znacząco zwiększyła się liczba bezrobotnych uczestniczących w szkoleniach. Z różnego rodzaju kursów i szkoleń organizowanych przez urzędy pracy skorzystało 6 541 osób (21,9% osób aktywizowanych), czyli o 1 979 osób więcej niż w roku poprzednim.

Dzięki pracom społecznie użytecznym urzędy pracy w 2012 roku zaktywizowały 2 191 osób, tj. o 7,4% więcej niż w roku poprzednim.

Natomiast w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych w omawianym roku zaktywizowano łącznie 2 693 osoby, o 457 (20,4%) więcej niż w 2011 roku.

3.3. PORADNICTWO ZAWODOWE

Poradnictwo zawodowe w Wielkopolsce było realizowane we wszystkich powiatowych urzędach pracy. W 2012 roku zatrudnionych w nich było 138 doradców zawodowych.

Doradcy zawodowi realizowali zadania w zakresie poradnictwa i informacji zawodowej. Podejmowane działania obejmowały zarówno pomoc indywidualną, jak i spotkania grupowe.

Poradnictwo zawodowe realizowane było głównie w formie indywidualnych porad zawodowych z nastawieniem na wspomaganie klientów w procesie podejmowania decyzji zawodowych.

Podczas porad indywidualnych, doradcy diagnozowali rzeczywiste potrzeby osób bezrobotnych w zakresie funkcjonowania na rynku pracy, w celu dostosowania odpowiednich form wsparcia. Doradcy zawodowi wykorzystywali procedury i techniki rozmowy doradczej, motywując klienta do aktywnego współdziałania przy rozwiązywaniu problemów zawodowych. Doradzanie często opierano na tworzeniu Indywidualnych Planów Działania (IPD), która to forma pozwalała, w najbardziej właściwy sposób, dobrać metody pracy oraz określić ścieżkę kariery zawodowej osoby bezrobotnej. W ramach tworzenia IPD, doradcy zawodowi określali działania do zastosowania przez urząd pracy oraz działania do samodzielnej realizacji przez bezrobotnego lub poszukującego pracy. Dzięki temu, mogli indywidualnie zdiagnozować potrzeby i oczekiwania zawodowe klienta i zaplanować wspólnie z nim ścieżkę działań, zmierzających do jego zatrudnienia lub samozatrudnienia.

Obok poradnictwa indywidualnego odbywały się spotkania grupowe. O ile konsultacje indywidualne polegały głównie na udzielaniu bieżącej i doraźnej pomocy w przypadkach jednostkowych, to praca w grupie dotyczyła szerszego obszaru zagadnień, obejmujących relacje między jednostką a środowiskiem zawodowym i społecznym.

Spotkania grupowe obejmowały zajęcia aktywizacyjne, porady grupowe i spotkania informacyjne.

Przykładowe tematy zajęć warsztatowych:

- autorskie zajęcia pomagające prawidłowo sporządzić dokumenty aplikacyjne do pracodawcy, w tym między innymi: *Profesjonalne dokumenty aplikacyjne naszą wizytówką u pracodawcy* (PUP Kępno), *Przygotowanie dokumentów aplikacyjnych* (PUP Środa Wlkp.), *CV i list motywacyjny przepustką do zatrudnienia* (PUP Złotów), *Jak napisać najlepsze CV i list motywacyjny?* (PUP Konin),
- *Samodzielność w poszukiwaniu pierwszej pracy* (PUP w Rawiczu, Lesznie, Grodzisku Wielkopolskim i Wolsztynie),
- warsztaty przygotowujące do umiejętnego poruszania się po rynku pracy i aktywnego poszukiwania zatrudnienia, w tym między innymi: *ABC aktywnego poszukiwania pracy* (PUP Grodzisk Wlkp.), *Twoja droga do pracy* (PUP Śrem), *Internet narzędziem poszukiwania pracy* (PUP Gniezno), *Nie daj się zaskoczyć – trening skutecznej autoprezentacji* (PUP Kępno),
- zajęcia warsztatowe pozwalające nabyć wiedzę i umiejętności promowania swojej osoby podczas kontaktów z pracodawcami, w tym między innymi: *Rozmowa kwalifikacyjna – błyskawiczny kurs* (PUP Grodzisk Wielkopolski), *Autoprezentacja w rozmowie z pracodawcą i rozmowa kwalifikacyjna* (PUP Złotów), *Mój wizerunek i dobra komunikacja* (PUP Nowy Tomyśl), *ABC komunikacji* (PUP Wolsztyn), *Rozmowa kwalifikacyjna drogą do kariery* (PUP Piła), *Skuteczna autoprezentacja kluczem do sukcesu* (PUP Konin), *Asertywność w poszukiwaniu pracy* (PUP Środa Wlkp.),
- zajęcia warsztatowe obejmujące zagadnienia związane z określaniem predyspozycji zawodowych i skutecznym planowaniem kariery zawodowej, w tym między innymi: *Określanie predyspozycji i potencjału zawodowego* (PUP Gniezno), *Bilans umiejętności zawodowych* (PUP Środa Wlkp.), *Samopoznanie – sukcesem w życiu zawodowym* (PUP Nowy Tomyśl), *Kluczowe pytania przy planowaniu kariery zawodowej* (PUP Jarocin), *Poznaj siebie* (PUP Grodzisk Wlkp.), *Warsztat samopoznania* (PUP Wągrowiec).

Podobnie jak w latach poprzednich, popularnością cieszyły się zajęcia związane z szeroko rozumianą przedsiębiorczością, na których omawiano takie tematy, jak:

- informacje dotyczące procedur rejestracji firmy,
- możliwości uzyskania środków finansowych na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej,
- samoocena pod kątem predyspozycji w kierunku przedsiębiorczości.

Celem spotkań informacyjnych organizowanych przez powiatowe urzędy pracy, było m.in. zaprezentowanie osobom bezrobotnym form pomocy, jakimi dysponują urzędy pracy, przedstawienie aktualnej sytuacji na rynku pracy, omówienie praw i obowiązków osoby bezrobotnej oraz przekazanie podstawowych informacji na temat metod i technik poszukiwania pracy. Urzędy zachęcały również do uczestnictwa w realizowanych przez siebie

programach aktywizujących, w tym w projektach finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Spotkania te organizowano w szczególności dla:

- osób bezrobotnych zwolnionych z pracy w oparciu o przepisy ustawy z 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników oraz zwolnionymi przez pracodawcę z przyczyn ekonomicznych,
- osób znajdujących się – zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, osób bezrobotnych do 25 roku życia, osób powyżej 45 roku życia,
- kandydatów do udziału w różnych formach aktywizacji organizowanych przez powiatowe urzędy pracy,
- osób nowo zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

Obszar podejmowanych działań doradczych obejmował bardzo różnorodną tematykę:

- rynek pracy: lokalny, krajowy, europejski,
- usytuowanie pracy w hierarchii wartości człowieka,
- analiza umiejętności, predyspozycji zawodowych i cech osobowościowych,
- planowanie kariery zawodowej, wyznaczanie i realizacja celów zawodowych,
- sposoby efektywnego poszukiwania pracy,
- przygotowanie dokumentów aplikacyjnych (*curriculum vitae* oraz listu motywacyjnego),
- autoprezentacja, jej znaczenie, zakres stosowania i rola w życiu człowieka,
- przedsiębiorczość, samozatrudnienie, marketing w małej firmie, tworzenie biznesplanu,
- wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych i osób po odbyciu kary pozbawienia wolności.

Doradcy zawodowi z powiatowych urzędów pracy, podczas świadczenia usług poradnictwa, wykorzystywali elementy powszechnie stosowanych metod pracy doradczej, jak np. kurs inspiracji, metoda edukacyjna, metoda hiszpańska itp. Korzystali z pomocy multimedialnych: filmów DVD, programów edukacyjnych, testów w wersji elektronicznej. Podczas prowadzenia warsztatów, wspierali się prezentacjami multimedialnymi, stosowali kamery i dyktafony do zapisu ćwiczeń i ich późniejszej analizy.

Aby podnieść skuteczność swojej pracy, doradcy regularnie i intensywnie podwyższają swoje umiejętności, podczas kursów, szkoleń i studiów podyplomowych. Dzięki temu mają również możliwość awansu, w ramach wieloetapowej ścieżki rozwoju zawodowego.

W zakresie świadczenia usług z dziedziny poradnictwa zawodowego powiatowe urzędy pracy aktywnie umacniały współpracę z instytucjami świadczącymi usługi o podobnym profilu.

W szczególności współdziałały z akademickimi biurami karier, mobilnymi centrami zawodowymi oraz młodzieżowymi centrami kariery, ośrodkami pomocy społecznej, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, klubami pracy, gminnymi centrami informacji i ze szkołami. Współorganizowały wraz z nimi, bądź uczestniczyły w organizowanych przez te instytucje, różnorodnych imprezach edukacyjno-promocyjno-informacyjnych, między innymi w: targach pracy, targach edukacyjnych, „Drzwiach Otwartych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu”, przedsięwzięciach realizowanych w ramach Partnerstwa na Rzecz Rozwoju Wielkopolskiego Rynku Pracy, konferencjach, seminariach, prelekcjach i spotkaniach.

3.4. KLUBY PRACY

W Wielkopolsce w 2012 roku funkcjonowało 48 klubów pracy, przy czym w strukturach powiatowych urzędów pracy, w ramach centrów aktywizacji zawodowej (CAZ), działało 37 z nich.

Liderzy klubów pracy, realizowali zadania w zakresie aktywnego poszukiwania pracy. Podejmowane działania obejmowały zarówno pomoc indywidualną, jak i zajęcia aktywizacyjne i szkolenia.

Liderzy klubów pracy, podczas indywidualnych rozmów z klientami, określali ich problemy i potrzeby zawodowe. Zapewniali bezpłatny dostęp do komputera, Internetu, drukarki, telefonu oraz literatury fachowej o tematyce związanej z rynkiem pracy. Pomagali przy sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych, organizowali projekcje filmów edukacyjnych na temat: zasad odbywania rozmów kwalifikacyjnych, autoprezentacji, osiągnięcia założonych celów.

Obok poradnictwa indywidualnego w klubach pracy odbywały się zajęcia aktywizacyjne i szkolenia. W szkoleniach uczestniczyło 1 365 klientów, natomiast w zajęciach aktywizacyjnych 18 276. Program zajęć był realizowany w oparciu o podręcznik „Szukam pracy. Program szkolenia w klubie pracy” i wzbogacany o dodatkowe, autorskie ćwiczenia i tematy, zgodnie ze specyfiką i oczekiwaniami poszczególnych grup odbiorców.

Kluby pracy utworzone w ramach centrów aktywizacji zawodowej przy powiatowych urzędach pracy aktywnie wspierały klientów ze szczególnymi trudnościami na rynku pracy. Realizowały uzgodnione wcześniej działania w ramach realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Kluby pracy były dobrze wyposażone w narzędzia służące efektywniejszemu, skuteczniejszemu realizowaniu zajęć klubowych. Liderzy klubów pracy wykorzystywali prezentacje multimedialne, kamery i dyktafony do zapisu ćwiczeń i ich późniejszej analizy. Na uwagę zasługują przeprowadzone po raz pierwszy dla klientów wielkopolskich służb zatrudnienia zajęcia typu „on line”. Dzięki współpracy Klubu Pracy działającego przy PUP

w Wągrowcu z firmą „VIRTUS Centrum Wsparcia Aktywności i Rozwoju” w Poznaniu zostały one przeprowadzone przez doradcę zawodowego w studiu interaktywnym tej firmy.

Aby podnieść skuteczność swojej pracy, liderzy klubów pracy aktywnie wykorzystują możliwości podwyższania swoich umiejętności, podczas kursów, szkoleń i studiów podyplomowych.

4. WSPÓLPRACA W RAMACH WSPÓŁTWORZENIA I REALIZACJI POLITYKI RYNKU PRACY

4.1. SAMORZĄDY

W 2012 roku na posiedzeniach Zarządu Województwa Wielkopolskiego oraz sesjach Sejmiku Województwa Wielkopolskiego wielokrotnie omawiana była tematyka dotycząca wielkopolskiego rynku pracy. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu na posiedzenia te przygotowywał projekty uchwał, wnioski oraz informacje i sprawozdania z zakresu rynku pracy.

W ramach współpracy z samorządami powiatowymi, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2012 roku zorganizował cztery spotkania dla dyrektorów powiatowych urzędów pracy z terenu Wielkopolski, na których omówiono tematy: platforma ePUAP w realizacji obowiązków administracji publicznej; zmiany w dyscyplinie finansów publicznych, kontroli zarządczej, nadzorze nad finansami jednostek i zamówieniami publicznymi; zarządzanie zasobami ludzkimi, mentoring, coaching, pozapłacowe systemy motywacyjne; reagowanie na artykuły prasowe, udzielanie wywiadów, promocja usług urzędu pracy w prasie.

Ponadto w ciągu roku organizowane były spotkania szkoleniowe z wybranymi grupami pracowników powiatowych urzędów pracy. Łącznie zorganizowano 12 takich szkoleń. Ich tematyka obejmowała m.in. zagadnienia dotyczące: pośrednictwa pracy, doradztwa zawodowego, oceny kwalifikacyjnej pracowników samorządowych, obsługi księgowej, zasad udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis, koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, wniosków o dodatkowe środki FP z rezerwy MPiPS w ramach programów specjalnych.

4.2. PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM NA 2012 ROK

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Zarząd Województwa Wielkopolskiego przyjął *Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2012 rok*.

W Regionalnym Zespole ds. Opracowania Planu, który pracował pod przewodnictwem Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego, Pana Wojciecha Jankowiaka, uczestniczyli przedstawiciele: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, Konwentu Starostów Województwa Wielkopolskiego, Konwentu Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy Województwa Wielkopolskiego, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu, Wielkopolskiej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy, Kuratorium Oświaty

w Poznaniu, Wielkopolskiego Oddziału Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Wielkopolskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia – Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”, a także Wielkopolskiej Sieci Biur Karier.

Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia stanowi uszczegółowienie działań zapisanych w *Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013* i jest dokumentem wyznaczającym wspólną politykę rynku pracy oraz zasobów ludzkich dla Wielkopolski przy współudziale partnerów rynku pracy. Składa się z pięciu priorytetów:

1. Wzrost zatrudnienia i aktywności zawodowej mieszkańców.
2. Równy dostęp do zatrudnienia oraz promocja integracji społecznej.
3. Rozwój przedsiębiorstw, przedsiębiorczości i innowacyjności w regionie.
4. Podniesienie poziomu oraz dostępności kształcenia mieszkańców.
5. Partnerstwo na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Zaproponowane w ramach priorytetów zadania uwzględniły sytuację na rynku pracy oraz prognozy zmian w Wielkopolsce. Szczególną uwagę w 2012 roku zwrócono na działania minimalizujące negatywne skutki zwolnień grupowych oraz wspierające rozwój przedsiębiorstw, w tym finansowane z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Na 2012 rok zaplanowano szereg działań, mających na celu ograniczenie bezrobocia, zwiększenie zatrudnienia, rozwój zasobów ludzkich, a także rozwój gospodarczy i społeczny regionu, m.in. poprzez rozbudowę infrastruktury edukacyjnej i turystycznej. W planie uwzględniono również liczne działania aktywizacyjne i doradczo-szkoleniowe na rzecz różnych grup społecznych, które miały na celu ich integrację społeczno-zawodową.

Całkowita kwota środków finansowych, zaplanowanych na realizację działań w ramach Planu na 2012 rok, wyniosła 1 586 429 280,68 zł.

4.3. WOJEWÓDZKA RADA ZATRUDNIENIA W POZNANIU

Wojewódzka Rada Zatrudnienia jest organem opiniodawczo-doradczym Marszałka Województwa w sprawach rynku pracy. Jej członkowie powoływani są przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego, w oparciu o kryteria określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W 2012 roku Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Poznaniu kadencji 2009-2013 odbyła cztery posiedzenia. Na posiedzeniach omawiane były zagadnienia mające znaczenie dla rynku pracy w Wielkopolsce. Członkowie Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia informowani byli

o sytuacji na wielkopolskim rynku pracy poprzez prezentację materiałów przygotowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.

Do najważniejszych tematów poruszanych przez Radę należały:

- wydatkowanie środków Funduszu Pracy na aktywizację bezrobotnych w 2011 roku oraz kwoty przydzielone samorządom powiatowym w oparciu o kryteria podziału środków Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej na 2012 rok,
- omówienie raportów przygotowanych przez WUP w Poznaniu: „Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2012 rok”, „Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2011 rok”, „Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2011 roku”, „Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2010/2011 na rynku pracy”, „Raport z realizacji Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013, obejmujący okres sprawozdawczy 2010-2011”,
- omówienie wyników badań: „Ocena trwałości wielkopolskich firm powstałych przy wsparciu środków z Funduszu Pracy”, „Pracodawcy jako kreatorzy polityki kadrowej na rynku pracy”, „Zagraniczna i krajowa migracja zarobkowa w województwie wielkopolskim”, „Teraźniejszość i przyszłość budownictwa w województwie wielkopolskim”, „Ocena możliwości aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych w ramach komponentu regionalnego PO KL w województwie wielkopolskim”,
- opiniowanie nowych kierunków kształcenia w województwie,
- współpraca Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi w zakresie rynku pracy w 2011 roku,
- podział środków rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację programów specjalnych w powiatach województwa wielkopolskiego w 2012 roku,
- stan realizacji komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- projekt „Czas zawodowców – wielkopolskie kształcenie zawodowe” realizowany w szkołach województwa wielkopolskiego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- wykaz zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja kosztów poniesionych przez pracodawcę na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego dla województwa wielkopolskiego.

4.4. AGENCJE ZATRUDNIENIA

Agencje zatrudnienia, to podmioty prowadzące działalność gospodarczą, polegającą na świadczeniu usług w zakresie pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego oraz pracy tymczasowej. Zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej, prowadzenie działalności w tych obszarach wymaga wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. Zadania z zakresu prowadzenia rejestru agencji zatrudnienia, w imieniu marszałka danego województwa, realizowane są przez wojewódzki urząd pracy, właściwy dla siedziby podmiotu ubiegającego się o wpis do rejestru.

Na terenie województwa wielkopolskiego zadania te, z upoważnienia Marszałka Województwa Wielkopolskiego, realizuje Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu. Wpis do rejestru, upoważnia podmiot do świadczenia wybranych lub wszystkich usług w obszarze pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego oraz pracy tymczasowej.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2012 roku rozpatrzył pozytywnie 114 wniosków o dokonanie wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. Jednocześnie wydał 65 decyzji o wykreśleniu agencji z Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia (KRAZ), z tego 14 na wniosek podmiotu, zaś 51 w związku z naruszeniem przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W analizowanym okresie Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, przeprowadził kontrole w 42 agencjach zatrudnienia. Wyniki kontroli nie wykazały nieprawidłowości w 36 agencjach, 2 agencje zostały wykreślone w związku z naruszeniem przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W pozostałych 4 agencjach naruszenie przepisów ustawy zostało usunięte w toku kontroli.

Na koniec 2012 roku w województwie wielkopolskim było czynnych 397 agencji zatrudnienia, wpisanych do Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia, tj. o 42 jednostki więcej w stosunku do roku 2011.

4.5. AKADEMICKIE BIURA KARIER I GMINNE CENTRA INFORMACJI

Akademickie biura karier (ABK), powstały w celu ułatwienia studentom i absolwentom szkół wyższych, funkcjonowania na konkurencyjnym rynku pracy i wejścia w aktywne życie zawodowe. Do zadań ABK, należy przede wszystkim prowadzenie doradztwa zawodowego, szkoleń, gromadzenie i udostępnianie informacji o rynku pracy oraz możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a także prowadzenie pośrednictwa pracy poprzez pozyskiwanie i udostępnianie ofert pracy i staży, prowadzenie bazy osób

zainteresowanych pracą i pomoc pracodawcom w pozyskaniu odpowiednich kandydatów do pracy.

Biura karier prowadzone są przez uczelnie wyższe lub organizacje studenckie. W województwie wielkopolskim, akademickie biura karier funkcjonują przy większości uczelni wyższych. Według stanu na koniec 2012 roku umowy i porozumienia o współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Poznaniu podpisały 23 biura.

Gminne centra informacji (GCI) zostały utworzone w ramach czterech edycji konkursu o grant Ministerstwa Gospodarki i Pracy w latach 2002-2005. Prowadzone są przez samorządy gminne oraz organizacje pozarządowe, działające statutowo na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, aktywizacji zawodowej oraz rozwoju lokalnego.

Zadaniem GCI, jest ułatwienie społecznościom lokalnym dostępu do usług teleinformatycznych, a tym samym do kompleksowej informacji. Są one wyspecjalizowanymi jednostkami, wyposażonymi w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, dysponującymi bogatymi zasobami informacji, w formie papierowej oraz elektronicznej. Centra podejmują również działania mające na celu rozwój społeczności lokalnej, np. promocja regionu, promocja samozatrudnienia i edukacji.

Liczba placówek z roku na rok ulega zmniejszeniu. W województwie wielkopolskim na koniec I półrocza 2012 roku swoją działalność potwierdziło 19 gminnych centrów informacji, wobec 31 istniejących w 2011 roku oraz 92 utworzonych na początku wdrażania idei GCI. Wynika to z faktu, że w latach 2002-2005, GCI miały możliwość pozyskiwania środków finansowych w ramach grantów MPiPS na utworzenie lub rozwój istniejących placówek. Obecnie ich działalność finansują gminy.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, wspiera merytorycznie działalność gminnych centrów informacji i akademickich biur karier, między innymi poprzez przesyłanie przygotowywanych przez WUP opracowań i analiz, dotyczących rynku pracy oraz udział w targach i giełdach pracy, organizowanych przez te placówki.

4.6. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE

Instytucje szkoleniowe, które organizują szkolenia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, finansowane ze środków publicznych, np. Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Europejskiego Funduszu Społecznego, muszą posiadać wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych (RIS).

RIS prowadzony przez wojewódzkie urzędy pracy funkcjonuje od 2004 roku. Jego celem jest upowszechnianie oferty w zakresie edukacji pozaszkolnej, zarówno wśród urzędów

pracy, jak i ich klientów. Ma on również sprzyjać przestrzeganiu wymogów racjonalności wydatkowania środków publicznych.

W celu uzyskania wpisu instytucja powinna złożyć wniosek wraz z obowiązującymi dokumentami w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Poznaniu, który potwierdza dokonanie wpisu poprzez wydanie zawiadomienia o wpisie do Rejestru.

W 2012 roku wpis do RIS uzyskało 279 jednostek z terenu Wielkopolski. Zainteresowanie posiadaniem wpisu było porównywalne z rokiem ubiegłym, kiedy wpis uzyskały 274 podmioty. Liczba podmiotów wpisanych do RIS, zmieniała się w ciągu roku, była pomniejszona o te podmioty, które utraciły aktywny status. Najczęstszą przyczyną wykreślenia firmy, było niedokonanie przez nią aktualizacji w obowiązującym terminie.

Ogółem w ciągu całego 2012 roku aktywnych w Rejestrze było 1 181 instytucji szkoleniowych z obszaru województwa wielkopolskiego, łącznie z filiami i oddziałami liczba ta wynosiła 1 291. Na koniec grudnia 2012 roku, do Rejestru wpisanych było 1010 instytucji. W ogólnej liczbie instytucji aż 38,2% (451 podmiotów) posiadało swoją siedzibę w stolicy województwa.

Pod względem formy organizacyjnej w Wielkopolsce dominowały instytucje szkoleniowe prowadzone przez osoby fizyczne – 678 jednostek, czyli 57,4% ogółu. Kolejną dużą grupę 23,6% (279 podmiotów) stanowiły podmioty prowadzone przez stowarzyszenia, fundacje, spółki oraz inne osoby prawne, w tym Zakład Doskonalenia Zawodowego.

Utrzymujące się zainteresowanie instytucji szkoleniowych posiadaniem wpisu do RIS związane jest z silną pozycją rynku szkoleniowego, wynikającą w dużym zakresie z dostępności środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Na 1 181 wielkopolskich instytucji szkoleniowych 228 oferowało szkolenia współfinansowane z EFS.

4.7. PARTNERSTWO NA RZECZ ROZWOJU WIELKOPOLSKIEGO RYNKU PRACY

Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Wielkopolskiego Rynku Pracy zostało zawarte w 2012 roku w oparciu o zapisy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Podjęcie działań w ramach partnerstwa lokalnego miało na celu ograniczenie skutków bezrobocia, wzrost liczby miejsc pracy, rozwój przedsiębiorczości i elastyczności pracowników, a także wspieranie kształcenia zawodowego i ustawicznego w regionie, w kontekście dynamicznych zmian zachodzących na rynku pracy.

Liderem Partnerstwa został Marszałek Województwa Wielkopolskiego, zaś rolę Koordynatora Działań powierzono Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Poznaniu. Sygnatariuszami Partnerstwa zostało 49 jednostek, w tym: organy administracji samorządowej, związki

przedsiębiorców, organizacje pracodawców, organizacje pozarządowe, OHP, szkoły i uczelnie wyższe, Kuratorium Oświaty, instytucje naukowo-badawcze i związki zawodowe.

Partnerzy zobowiązali się do współdziałania i podejmowania różnorodnych inicjatyw wspierających rozwój zatrudnienia i wykształcenia mieszkańców województwa. Zakresem współpracy objęto m.in.:

- organizację targów pracy, seminariów i konferencji o zasięgu regionalnym i subregionalnym,
- działania na rzecz wzmocnienia usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego,
- inicjatywy na rzecz rozwoju i harmonizowania kształcenia zawodowego i ustawicznego z potrzebami rynku pracy,
- popularyzację dobrych praktyk związanych z aktywizacją zawodową.

Partnerstwo jako platforma dialogu i współdziałania instytucji działających w obszarze rynku pracy stworzyło warunki do podejmowania różnorodnych inicjatyw, mających na celu pomoc osobom bezrobotnym aktywnie funkcjonować na rynku pracy oraz działania w kierunku spójności między przygotowaniem zawodowym a zapotrzebowaniem wielkopolskich pracodawców. W 2012 roku w ramach Partnerstwa na Rzecz Rozwoju Wielkopolskiego Rynku Pracy podjęte zostały 3 inicjatywy.

Pierwszą z nich było zorganizowanie spotkań *„Bądź aktywny na rynku pracy”* w pięciu miastach województwa wielkopolskiego: Poznaniu, Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile. Celem spotkań było przywrócenie do aktywności zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy, poprzez ułatwienie im nawiązania kontaktu z pracodawcami i instytucjami szkoleniowymi, a także umożliwienie im skorzystania z usług pośrednictwa pracy oraz doradztwa zawodowego, świadczonych w ramach urzędów pracy. Swoje stoiska zaprezentowało łącznie 220 wystawców.

Następnym przedsięwzięciem było I Forum Partnerstwa na Rzecz Rozwoju Wielkopolskiego Rynku Pracy pn. *„Kształcenie ustawiczne w Wielkopolsce”* poświęcone tematyce kształcenia ustawicznego i promocji idei uczenia się przez całe życie. Przewodnym motywem spotkania było współdziałanie rynku pracy i edukacji oraz możliwości wspierania mieszkańców województwa w dopasowaniu kwalifikacji zawodowych i kompetencji do wymogów dynamicznie zmieniającego się rynku pracy.

Kolejną wspólną inicjatywą było zorganizowanie *„Dnia Kształcenia Ustawicznego”* w Wielkopolsce w pięciu największych wielkopolskich miastach. Głównym celem inicjatywy było promowanie wśród mieszkańców regionu otwartej postawy na kształcenie i rozwój zawodowy. Odwiedzający mogli uzyskać informacje na temat możliwości kształcenia,

uczestniczyć w warsztatach na temat poruszania się na rynku pracy oraz zakładania własnej firmy, a także uczestniczyć w grach i zabawach edukacyjnych.

4.8. WIELKOPOLSKIE OBSERWATORIUM RYNKU PRACY (WORP)

Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy (WORP) jest projektem systemowym funkcjonującym w strukturze Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu od połowy 2010 roku. Finansowane jest ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach Poddziałania 6.1.2 „Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie”.

W roku 2012 w ramach projektu Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy:

1. zrealizowano trzy badania zlecone:
 - *Uwarunkowania rozwoju przetwórstwa przemysłowego w Wielkopolsce*, którego głównym celem była diagnoza aktualnego stanu rozwoju sektora przetwórstwa przemysłowego na terenie Wielkopolski poprzez określenie stanu rozwoju sektora i poszczególnych branż w województwie; określenie szans i barier rozwoju, określenie znaczenia sektora dla rynku pracy i warunków zatrudnienia w regionie; ocenę oferty edukacyjnej, określenie zapotrzebowania na kwalifikacje i kompetencje oraz adekwatności oferty edukacyjnej do potrzeb sektora i branż, a także wskazanie obszarów wymagających wsparcia,
 - *Perspektywy wielkopolskiego handlu*. Celem badania była diagnoza aktualnego stanu rozwoju sektora handlu na terenie Wielkopolski poprzez: charakterystykę struktury i sytuacji ekonomicznej handlu w województwie wielkopolskim; określenie stanu rozwoju sektora; określenie szans i barier rozwoju; ocenę oferty edukacyjnej; oszacowanie zapotrzebowania na siłę roboczą, wskazanie perspektyw funkcjonowania oraz wskazanie obszarów wymagających wsparcia,
 - *Znaczenie sektora MŚP dla rozwoju Wielkopolski*. Główne cele badania: analiza struktury sektora w Wielkopolsce ze wskazaniem jego potencjału rozwojowego z uwzględnieniem roli, jaką pełni w regionie; ocena aktualnej sytuacji ekonomicznej sektora małych i średnich przedsiębiorstw w województwie, charakterystyka zjawiska przedsiębiorczości w regionie; prognoza przyszłości rozwoju sektora MŚP w województwie wielkopolskim,
2. utworzono bazę edukacyjną województwa wielkopolskiego. Baza obejmuje następujące informacje: dane adresowe, kierunki oraz liczbę uczniów i absolwentów w ponadgimnazjalnych placówkach oświatowych.

3. przeprowadzono (przy współpracy z PUP) badania lokalnego rynku pracy:
 - *Postawy bezrobotnych kobiet wobec poszukiwania pracy i rozwoju kariery zawodowej w Wielkopolsce*. Głównym celem badania było rozpoznanie sytuacji kobiet w Wielkopolsce, określenie ich postaw wobec poszukiwania pracy oraz poznanie ich opinii na temat planowanej reformy dotyczącej podniesienia wieku emerytalnego kobiet,
 - *Pracodawcy jako kreatorzy polityki kadrowej na rynku pracy*. Badanie przeprowadzono wśród pracodawców z terenu województwa wielkopolskiego. Jego celem było poznanie możliwości tworzenia nowych miejsc pracy, planów zatrudnienia i obecnej struktury kadrowej, a także określenie metod, jakimi posługują się pracodawcy w prowadzonej polityce personalnej,
4. opracowano raport dotyczący sytuacji gospodarczej subregionów województwa wielkopolskiego, który zawiera dane dotyczące gospodarki poszczególnych subregionów, w tym strategiczne branże i ich potrzeby kadrowe,
5. przygotowano raport zawierający prognozę demograficzną Wielkopolski do 2035 r. w zakresie:
 - struktury ludności według płci i wykształcenia w subregionach województwa wielkopolskiego według trzyletniego cyklu stanu ludności od roku 2012 do roku 2035 z wyodrębnieniem osób do 6 roku życia i powyżej 65 roku życia,
 - struktury ludności według ekonomicznych grup wieku (przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny) w subregionach województwa wielkopolskiego od 2012 do 2035 roku,
 - zapotrzebowania na zawody dla województwa wielkopolskiego do roku 2020,
6. zorganizowano dwa konkursy dla uczniów gimnazjum:
 - *Pierwsze kroki na rynku pracy*, przedmiotem którego było wykazanie się znajomością zagadnień dotyczących wolontariatu i innych form pozaszkolnej aktywności,
 - *Jak zdobyć wymarzony zawód?*, mający na celu zainspirowanie uczniów do samodzielnego zdobywania informacji służących podejmowaniu świadomych i przemyślanych decyzji edukacyjno-zawodowych,
7. opublikowano informator dla uczniów pt. *Zaplanuj przyszłość*, w którym zawarto zagadnienia związane z aktywnością zawodową oraz wskazówki, jak zaplanować ścieżkę zawodową i zdobywać doświadczenie, które może być pomocne w przyszłej pracy.

Informacje na temat działań WOPR umieszczono na stronie internetowej www.obserwatorium.wup.poznan.pl, na której dostępne są również aktualne dane statystyczne z obszaru rynku pracy.

4.9. OPRACOWANIA I ANALIZY Z ZAKRESU RYNKU PRACY

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, kreujący politykę wojewódzkiego rynku pracy, przygotowuje liczne analizy, opracowania i raporty oraz prowadzi badania. W 2012 roku Urząd przygotował następujące materiały:

1. *Efektywność zatrudnieniowa w Wielkopolsce w 2011 roku*. Opracowanie stanowi analizę efektywności aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, realizowanych przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego w 2011 roku. Analizę przygotowano na podstawie danych ze sprawozdania rocznego „MPiPS-01” i sprawozdania „MPiPS-02” oraz raportu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej *Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2011 roku*;
2. *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Wielkopolsce*. W 2012 roku przygotowano raporty dotyczące 2011 roku oraz I półrocza 2012 roku. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jedną z metod obserwacji i badania rynku pracy. Zawiera analizę skali i struktury bezrobocia w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów, z punktu widzenia zgłaszanych ofert pracy, wolnych i nowo utworzonych miejsc pracy w sektorach gospodarki narodowej oraz sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na wielkopolskim rynku pracy;
3. *Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2010/2011 na rynku pracy*. Raport został sporządzony na podstawie informacji o liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych województwa wielkopolskiego oraz danych z powiatowych urzędów pracy, dotyczących liczby bezrobotnych absolwentów szkół, z wyszczególnieniem kierunków kształcenia. Dokument ma służyć harmonizacji kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych, z przewidywanym zapotrzebowaniem na kadry;
4. *Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2011 roku*. Opracowanie przedstawia najważniejsze zjawiska zachodzące na wielkopolskim rynku pracy w 2011 roku, z wyszczególnieniem zmian w stanie i strukturze bezrobocia. Wskazuje również kierunki polityki rynku pracy, w tym formy aktywizacji bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy oraz zadania realizowane przez Samorząd Województwa;
5. *Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2011 rok*. Ukazuje, jak poszczególne instytucje wchodzące w skład Zespołu ds. Opracowania Planu, zrealizowały w 2011 roku zaplanowane zadania i w jaki sposób wpłynęły one na funkcjonowanie wielkopolskiego rynku pracy;

6. *Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2012 rok* – opis dotyczący opracowania zamieszczono w rozdziale 4.2.;
7. *Raport z realizacji Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013, obejmujący okres sprawozdawczy 2010-2011* - raport jest drugim dokumentem ewaluacyjnym Strategii, który obejmuje dwuletni okres sprawozdawczy, tj. lata 2010-2011.
8. *Wybrane działania organizacji pozarządowych na rzecz wielkopolskiego rynku pracy. Współpraca Samorządu Województwa Wielkopolskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu z organizacjami pozarządowymi w latach 2011-2012*. Opracowanie ukazuje formy współpracy organizacji pozarządowych z Samorządem Województwa Wielkopolskiego, z podkreśleniem działań w obszarze aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, wynikających z możliwości pozyskania przez organizacje pozarządowe środków finansowych na realizację zadań publicznych w zakresie rynku pracy w trybie otwartego konkursu ofert oraz w trybie małych grantów;
9. *Młodzi bezrobotni i osoby powyżej 45/50 roku życia na wielkopolskim rynku pracy w latach 2009-2011*. Analiza ukazuje sytuację osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia oraz powyżej 45 roku życia na rynku pracy w ujęciu trzyletnim: lata 2009-2011. Prezentuje dane statystyczne dotyczące tych kategorii osób bezrobotnych oraz informacje o działaniach nakierowanych na poprawę ich sytuacji na rynku pracy;
10. *Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w I półroczu 2012 roku*. Opracowanie przedstawia wielkość zgłoszonych zwolnień pracowników oraz rzeczywistych zwolnień dokonanych przez zakłady pracy województwa wielkopolskiego w I półroczu 2012 roku. Dane prezentowane są w układzie powiatów, z uwzględnieniem sektora gospodarki oraz charakteru działalności pracodawcy. Zestawienie prezentuje także wielkość zwolnień monitorowanych i działania pup z nimi związane;
11. *Niepełnosprawni bezrobotni w Wielkopolsce w I półroczu 2012 roku*. Opracowanie ukazuje sytuację osób niepełnosprawnych na wielkopolskim rynku pracy. Przedstawia stan bezrobocia rejestrowanego w tej grupie, liczbę osób niepełnosprawnych zwolnionych z zakładów pracy oraz udział bezrobotnych tej kategorii w różnych formach aktywizacji zawodowej, w tym w ramach programów powiatowych na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych;
12. *Podsumowanie realizacji projektu w ramach Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji w województwie wielkopolskim*. Przygotowane opracowanie prezentuje działania zrealizowane w Wielkopolsce w ramach EFG w latach 2009-2011 przez Samorząd

Województwa Wielkopolskiego, we współpracy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego oraz samorządami powiatowymi w Lesznie, Ostrzeszowie, Rawiczu i Poznaniu;

13. *Biuletyn Informacyjny Wojewódzkiego Urzędu Pracy*. Wydawany co miesiąc, prezentuje aktualne dane statystyczne dotyczące bezrobocia w Wielkopolsce;
14. *Kapitał ludzki w Wielkopolsce. Biuletyn Informacyjny Komponentu Regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*. Wydawany co kwartał, pełni rolę promocyjno-informacyjną na temat Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz prezentuje najważniejsze, bieżące informacje dotyczące realizacji komponentu regionalnego Programu jak i informacje z obszaru polityki rynku pracy w Wielkopolsce.

Raporty, badania i opracowania przygotowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu dostępne są na stronie Urzędu: www.wup.poznan.pl.

5. REALIZACJA PROGRAMÓW RYNKU PRACY

5.1. PROGRAMY I PROJEKTY FINANSOWANE Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO – PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI

Dzięki członkostwu w Unii Europejskiej Polska otrzymała możliwość wspierania polityk publicznych m.in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) jest największym w historii Unii Europejskiej programem współfinansowanym z EFS. Na jego realizację w Polsce na lata 2007-2013 przeznaczono ponad 11,77 mld €, z czego regiony otrzymały łącznie ponad 7,65 mld € na wdrożenie następujących osi priorytetowych:

- Priorytet VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich,*
- Priorytet VII *Promocja integracji społecznej,*
- Priorytet VIII *Regionalne kadry gospodarki,*
- Priorytet IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.*

Głównym celem PO KL jest wzrost zatrudnienia i spójności społecznej. Województwo wielkopolskie, mając do dyspozycji niemal 625,28 mln € (co stanowi ok. 8% środków przeznaczonych na realizację Priorytetów VI-IX PO KL w Polsce), uzyskało możliwość intensywnego i wszechstronnego wspierania regionalnego rynku pracy. Dzięki zabezpieczeniu środków na wszystkie lata wdrażania Programu, możliwe było ciągłe finansowanie działań adekwatnych do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej. W ramach komponentu regionalnego PO KL, poprzez dobór odpowiednich kryteriów wyboru projektów, wspierane są grupy znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w Wielkopolsce. Należą do nich m.in.: osoby do 25 roku życia, po 50 roku życia, długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach czy też osoby niepełnosprawne.

W roku 2011 został przeprowadzony przegląd śródkresowy realizacji PO KL. Wśród głównych zmian w Programie wprowadzonych od stycznia 2012 roku można wskazać m.in.: zaprzestanie realizacji Działania 6.3 *Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich* i 7.3 *Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji*, wprowadzenie Działania 7.4 *Niepełnosprawni na rynku pracy* oraz Działania 9.6 *Upowszechnienie uczenia się dorosłych* (zastępującego dotychczasowe wsparcie udzielane w ramach Działania 9.3 i jednego z typów operacji Poddziałania 8.1.1 PO KL oraz wprowadzającego nowy typ operacji związany z realizacją usług doradczych).

Na mocy uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego instytucją odpowiedzialną za wdrażanie komponentu regionalnego PO KL jest Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu. W roku 2012 WUP w Poznaniu kontynuował realizację wszystkich zadań przypisanych Instytucjom Pośredniczącym PO KL. Prowadził więc m.in. nabory wniosków o dofinansowanie na zasadach określonych w Planach Działania dla Priorytetu VI-IX na rok 2012, zawierał umowy z Projektodawcami i dokonywał na ich rzecz płatności, kontrolował projekty pod względem merytorycznym i finansowym, monitorował osiągnięcie założonych rezultatów, prowadził działania informacyjno-promocyjne oraz ewaluację EFS.

Tabela 5.1. Liczba wniosków o dofinansowanie projektów, jaka wpłynęła w ramach naborów prowadzonych w 2012 roku

Nr Działania / Poddziałanie PO KL	Liczba wniosków o dofinansowanie
6.1.1	210
6.1.3	31
6.2	228
Priorytet VI	469
7.1.1	156
7.1.2	31
7.1.3	2
7.2.1	140
7.2.2	11
7.4	66
Priorytet VII	406
8.1.1	637
8.1.2	141
8.1.3	11
8.2.1	1
Priorytet VIII	790
9.1.1	108
9.1.2	273
9.2	101
9.4	146
9.6.1	40
9.6.2	241
9.6.3	8
Priorytet IX	917
RAZEM PRIORYTETY VI-IX	2 582

Zgodnie z Planami Działań dla Priorytetów VI-IX PO KL, w roku 2012 ogłoszono łącznie 21 konkursów, w tym 4 konkursy na projekty z komponentem ponadnarodowym

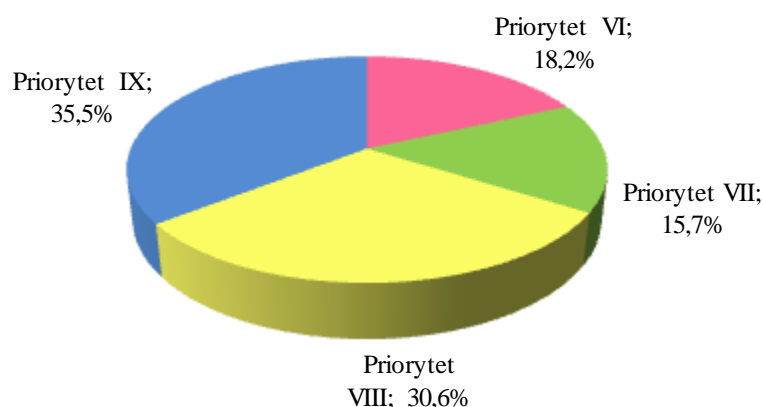
(po jednym w ramach każdej osi priorytetowej). Jednocześnie przeprowadzono następujące nabory wniosków o dofinansowanie realizacji projektów systemowych:

- powiatowych urzędów pracy (Poddziałanie 6.1.3 PO KL),
- ośrodków pomocy społecznej (Poddziałanie 7.1.1 PO KL),
- powiatowych centrów pomocy rodzinie (Poddziałanie 7.1.2 PO KL),
- Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu (Poddziałanie 7.1.3 PO KL),
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego (Poddziałanie 8.2.1 PO KL, Działanie 9.2 PO KL),
- Organów prowadzących szkoły podstawowe (Poddziałanie 9.1.2 PO KL).

Podobnie jak w poprzednich latach, działania prowadzone przez WUP w Poznaniu cieszyły się dużym zainteresowaniem organizacji, instytucji oraz firm z terenu Wielkopolski i całego kraju. Liczba chętnych do pozyskania funduszy na realizację projektów była znacznie wyższa, niż kwota dostępnych środków.

Niemal 77% złożonych w 2012 roku wniosków o dofinansowanie spełniało wymogi formalne, w związku z czym 1 976 wniosków przekazano do oceny merytorycznej. Najaktywniej o środki europejskie starali się Projektodawcy w ramach Priorytetu IX oraz VIII PO KL. Udział złożonych wniosków w ramach poszczególnych Priorytetów przedstawiono na wykresie 5.1.

Wykres 5.1. Procentowy rozkład wniosków o dofinansowanie złożonych w 2012 roku w ramach Priorytetów POKL

W ramach komponentu regionalnego PO KL w 2012 roku podpisano łącznie 456 umów o dofinansowanie realizacji projektów. Szczegółowe dane dotyczące liczby umów podpisanych w ramach alokacji zaplanowanej na 2012 roku w odniesieniu do poszczególnych Działań i Priorytetów zamieszczono w tabeli 5.2.

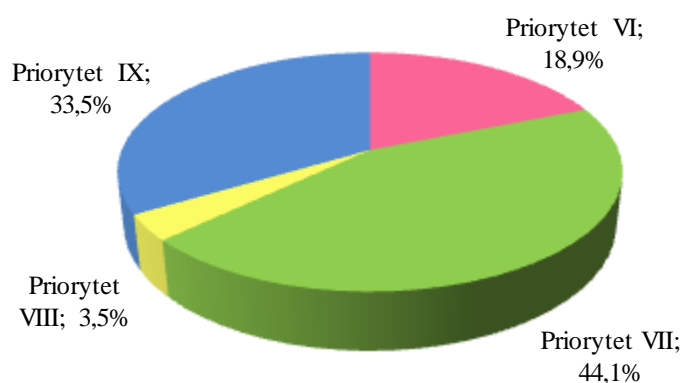
Tabela 5.2. Liczba umów/decyzji o dofinansowanie projektów konkursowych oraz systemowych zawartych w ramach naborów w 2012 roku

Działanie PO KL	Liczba umów/decyzji o dofinansowanie projektów konkursowych i systemowych
Priorytet VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich	86
6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie	55*
6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia	31
Priorytet VII. Promocja integracji społecznej	201
7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji	187*
7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej	14
Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki	16
8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie	14
8.2. Transfer wiedzy	2
Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	153
9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty	148
9.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego	5
Razem Priorytety VI-IX	456

* Uwzględnione zostały aneksy podpisane w ramach umów ramowych projektów systemowych (PUP, OPS i PCPR).

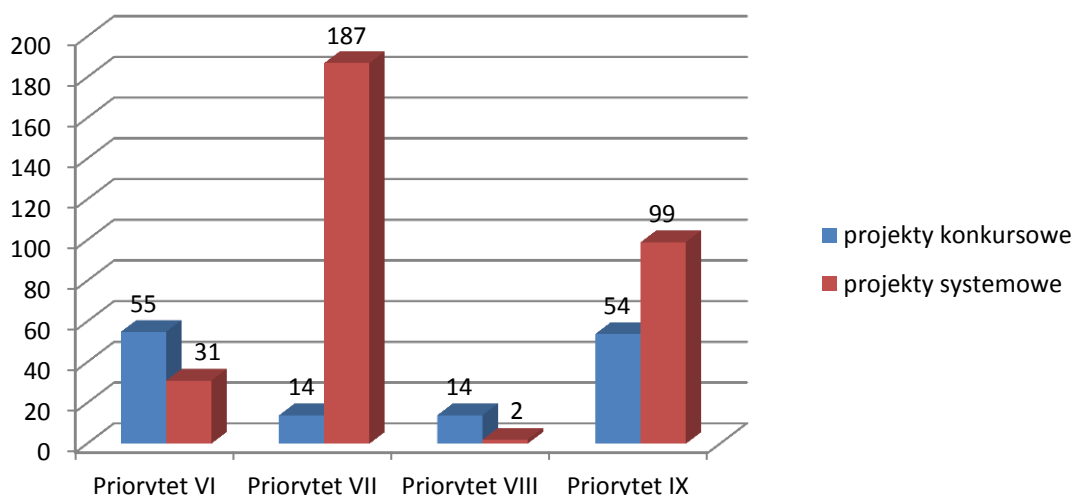
Największa liczba umów o dofinansowanie zawarta została w ramach Priorytetu VII i IX PO KL, a więc w obszarze integracji społecznej oraz wykształcenia i kompetencji w regionie. Proces podpisywania umów na realizację projektów wybranych do dofinansowania w 2012 roku zostanie zakończony w 2013 roku. Zatem liczba podpisanych umów w ramach poszczególnych Priorytetów ulegnie zwiększeniu.

Wykres 5.2. Procentowy rozkład liczby umów/decyzji o dofinansowanie podpisanych w ramach naborów w 2012 roku

W województwie wielkopolskim większość interwencji w ramach komponentu regionalnego PO KL jest realizowana w projektach konkursowych. Z uwagi na długość procedury wyboru do dofinansowania projektów konkursowych, do końca 2012 roku podpisano mniej umów tego typu niż umów systemowych.

Wykres 5.3. Liczba zawartych umów na realizację projektów konkursowych i systemowych w poszczególnych Priorytetach PO KL w ramach naborów w 2012 roku

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu oraz dane wygenerowane z Krajowego Systemu Informatycznego (SIMIK 07-13)

W ramach wykresu wyodrębniono projekty systemowe realizowane przez: Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu (Poddziałanie 6.1.2, 8.2.2, 9.1.3), Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (Poddziałanie 8.2.1 i Działanie 9.2), powiatowe urzędy pracy (Poddziałanie 6.1.3), ośrodki pomocy społecznej (Poddziałanie 7.1.1), powiatowe centra pomocy rodzinie (Poddziałanie 7.1.2), Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu (Poddziałanie 7.1.3), organy prowadzące szkoły podstawowe (Poddziałanie 9.1.2).

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2012 roku realizował łącznie 6 projektów własnych. Realizację dwóch projektów stypendialnych zakończono w 2012 roku. W tym samym roku rozpoczęto realizację kolejnych dwóch projektów w tym zakresie oraz kontynuowano działania w ramach Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy (WORP). W 2012 roku zakończył się projekt umożliwiający podnoszenie kwalifikacji pracownikom Oddziałów Zamiejscowych WUP. Szczegółowe dane dotyczące projektów własnych WUP przedstawia tabela 5.3.

Tabela 5.3. Projekty własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu realizowane w 2012 roku

Nr Poddziałania PO KL	Tytuł projektu	Główne założenia, działania w ramach projektu	Wartość projektu (w mln zł)	Stan realizacji projektu na 31.12.2012 r.
6.1.2	Profesjonalna kadra – wsparcie pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Poznaniu	Podniesienie w ciągu 2 lat kwalifikacji zawodowych 7 pracowników oddziałów zamiejscowych WUP w Poznaniu poprzez sfinansowanie studiów podyplomowych z zakresu doradztwa personalnego oraz zarządzania pracą i zasobami ludzkimi.	0,04	zakończono 29.02.2012 r.
6.1.2	Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy	Wsparcie procesu podejmowania decyzji w obszarze polityki społeczno-gospodarczej poprzez szereg badań, analiz i prognoz w województwie w okresie od czerwca 2010 r. do maja 2013 r. Kompleksowe zbadanie oraz dostarczenie aktualnej i rzetelnej wiedzy o uwarunkowaniach społeczno-gospodarczych w Wielkopolsce, aktualnych trendach rozwojowych, prognozach zmian przewidywanych w gospodarce regionu, w tym na rynku pracy.	2,33	w trakcie realizacji
8.2.2	Wsparcie stypendialne dla doktorantów na kierunkach uznanych za strategiczne z punktu widzenia rozwoju Wielkopolski (rok akademicki 2011/2012)	Podniesienie poziomu innowacyjności Wielkopolski poprzez udzielenie pomocy stypendialnej 100 doktorantom kształcącym się na kierunkach uznanych za strategiczne z punktu widzenia rozwoju regionu.	3,65	zakończono 30.11.2012 r.
8.2.2	Wsparcie stypendialne dla doktorantów na kierunkach uznanych za strategiczne z punktu widzenia rozwoju Wielkopolski (rok akademicki 2012/2013)	Podniesienie poziomu warunków sprzyjających prowadzeniu prac badawczych przez 100 doktorantów (poprzez udzielenie pomocy stypendialnej), a przez to przyczynienie się do tworzenia nowoczesnych technologii/rozwiązań niezbędnych do poprawy innowacyjności i zwiększenia konkurencyjności Wielkopolski.	3,70	w trakcie realizacji
9.1.3	Wielkopolski program stypendialny dla uczniów szczególnie uzdolnionych (rok szkolny 2011/2012)	Stworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie pomocy stypendialnej 500 uczniom szczególnie uzdolnionym, napotykałym na bariery o charakterze ekonomicznym.	1,52	zakończono 31.12.2012 r.
9.1.3	Wielkopolski program stypendialny dla uczniów szczególnie uzdolnionych (rok szkolny 2012/2013)	Stworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie pomocy stypendialnej 500 uczniom szczególnie uzdolnionym, napotykałym na bariery o charakterze ekonomicznym.	1,55	w trakcie realizacji

Wielkopolska od 2007 roku sukcesywnie wykorzystuje przyznane fundusze w ramach komponentu regionalnego. Z puli środków w wysokości ponad 2,57 mld zł przewidzianych na realizację Priorytetów VI-IX PO KL w Wielkopolsce na lata 2007-2013, do końca 2012 roku zakontraktowano ponad 78%. Oznacza to, że wartość krajowego wkładu publicznego (tj. budżetu państwa, budżetu jednostek samorządu terytorialnego, Funduszu Pracy, PFRON) realizowanych i zakończonych projektów wynosi ok. 2,01 mld zł.

Od 2007 roku do końca 2012 roku zawarto łącznie 2 656 umów. Należy podkreślić, iż po zakończeniu procedury podpisywania umów na realizację projektów wybranych do dofinansowania podczas naborów prowadzonych w 2012 roku, poziom zakontraktowania środków znacząco wzrośnie.

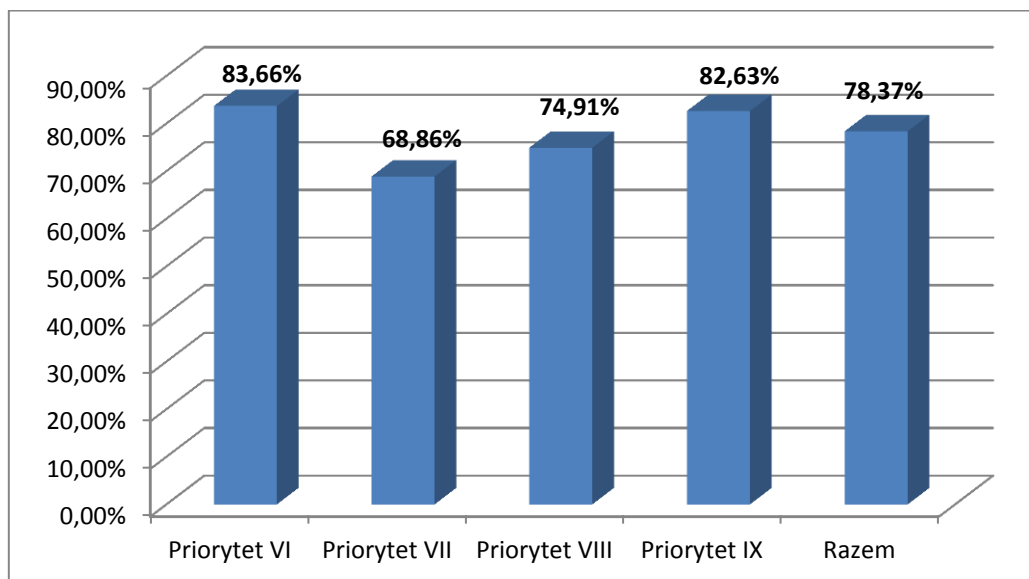
Tabela 5.4. Stan zakontraktowania środków PO KL na koniec 2012 roku

Nr Działania PO KL	Alokacja 2007-2013* (w mln zł)	Umowy / decyzje o dofinansowaniu		Poziom kontraktacji (%)
		liczba	Środki publiczne (UE oraz krajowe) (w mln zł)	
1	2	4	5	6
6.1	571,75	246	485,69	84,95
6.2	218,01	85	174,69	80,13
6.3	4,21	84	3,86	91,69
Razem Priorytet VI	793,97	415	664,24	83,66
7.1	325,48	199	209,96	64,51
7.2	190,83	172	151,43	79,35
7.3	12,63	271	12,08	95,65
7.4	13,41	0	0,00	0,00
Razem Priorytet VII	542,35	642	373,47	68,86
8.1	448,82	423	338,45	75,41
8.2	108,72	55	79,18	72,83
Razem Priorytet VIII	557,54	478	417,63	74,91
9.1	367,72	506	305,06	83,05
9.2	190,10	168	174,55	91,82
9.3	36,77	55	37,27	89,14
9.4	47,82	44	26,22	58,92
9.5	17,67	348	16,32	99,69
9.6	16,96	0	0,00	0,00
Razem Priorytet IX	677,04	1 121	559,42	82,63
RAZEM Priorytety VI-IX	2 570,90	2 656	2 014,76	78,37

* Alokacja została wyliczona na podstawie algorytmu zawartego w Porozumieniu w sprawie realizacji komponentu regionalnego w ramach PO KL oraz danych przesłanych przez MRR w styczniu 2013 r., wg kursu Euro 1€=4,0809 zł.

W województwie wielkopolskim do końca 2012 roku największy odsetek środków PO KL zakontraktowano w ramach Priorytetu VI oraz IX. Oznacza to, że w puli środków przewidzianych na wsparcie regionalnego rynku pracy oraz edukacji rozdysponowano największą ich część. Natomiast na działania z zakresu pomocy społecznej pozostał do dyspozycji największy odsetek środków. Wynika to głównie z faktu, iż nie wszystkie wielkopolskie ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie zdecydowały się na realizację projektów systemowych (Działanie 7.1). Dodatkowo podpisywanie umów na realizację projektów wspierających osoby niepełnosprawne (Działanie 7.4) rozpocznie się w 2013 roku.

Wykres 5.4. Poziom zakontraktowania środków w ramach Priorytetów PO KL na koniec 2012 roku

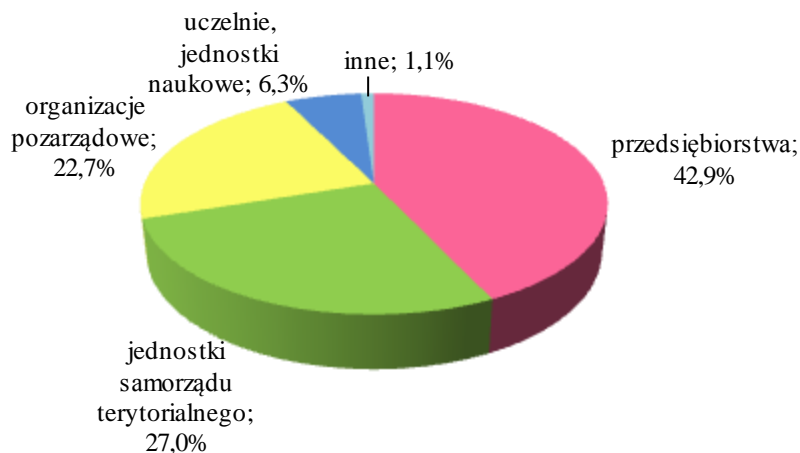

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu oraz dane wygenerowane z Krajowego Systemu Informatycznego (SIMIK 07-13)

* Alokacja zaplanowana na lata 2007-2013 została wyliczona na podstawie algorytmu zawartego w Porozumieniu w sprawie realizacji komponentu regionalnego w ramach PO KL oraz danych przesłanych przez MRR w styczniu 2013 r., wg kursu Euro 1€=4,0809 zł

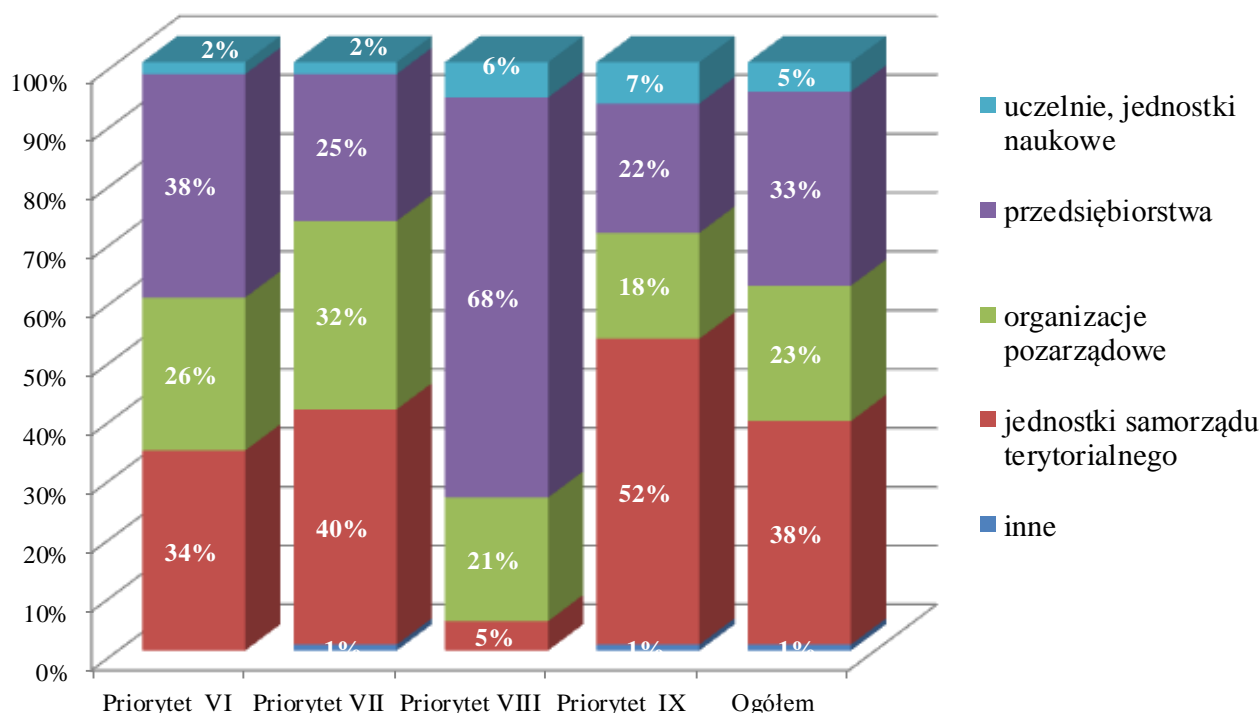
Wśród podmiotów aplikujących o środki, największą grupą są przedsiębiorstwa (ok. 43%). Kolejne grupy to: jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz organizacje pozarządowe, które stanowią odpowiednio: ok. 27% oraz 23%. Z kolei w najmniejszym stopniu o dofinansowanie ubiegają się szkoły, uczelnie oraz jednostki naukowe (ok. 6%).

Wykres 5.5. Struktura podmiotów ubiegających się o środki PO KL, które złożyły wnioski poprawne pod względem formalnym, wg formy prawnej Projektodawcy, stan na 31.12.2012 r.

Z kolei strukturę skuteczności podmiotów ubiegających się o środki z uwzględnieniem formy prawnej Projektodawców w odniesieniu do poszczególnych Działań i Poddziałań PO KL prezentuje wykres 5.6.

Wykres 5.6. Struktura podmiotów realizujących projekty w Priorytetach VI-IX PO KL, ze względu na formę prawną beneficjentów, stan na 31.12.2012 r.

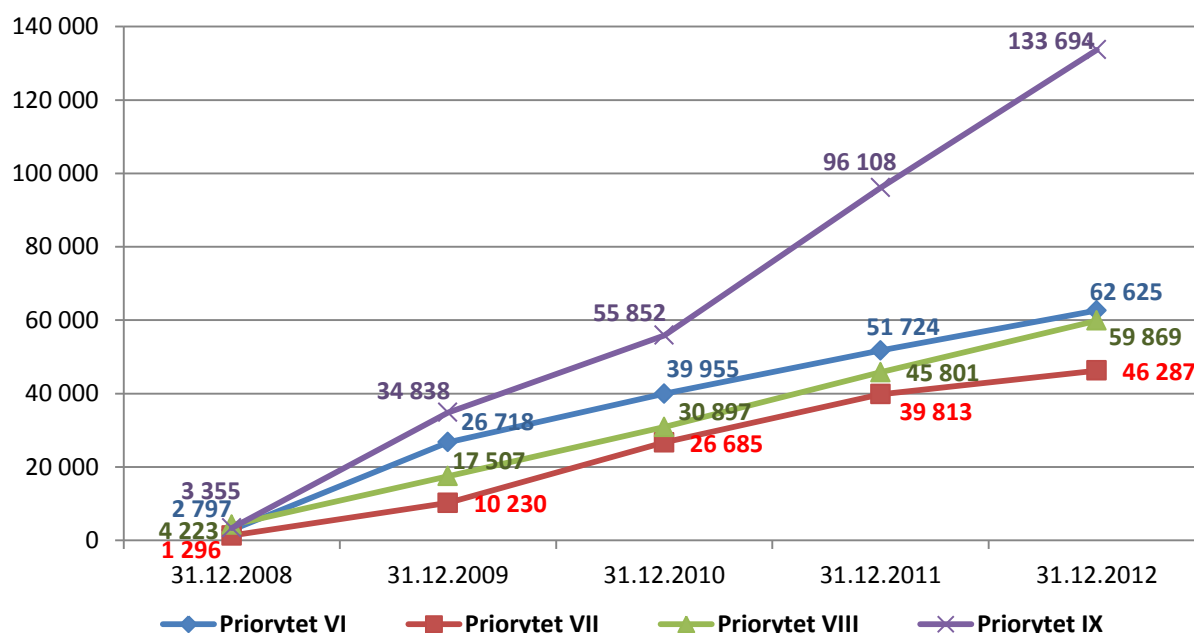

Wysoka skuteczność w aplikowaniu jednostek samorządu terytorialnego (38% wszystkich Projektodawców) jest związana m.in. z realizacją projektów systemowych. Kolejną liczną grupę

podmiotów, które realizują projekty w ramach komponentu regionalnego stanowią przedsiębiorstwa (33%). Skuteczność aplikowania przez organizacje non profit wyniosła 23%.

W 2012 roku w województwie wielkopolskim nastąpił dalszy przyrost liczby osób przystępujących do projektów PO KL. Zgodnie z danymi do sprawozdania z realizacji komponentu regionalnego PO KL za 2012 rok, od początku wdrażania PO KL do 31.12.2012 r. wsparciem w ramach Priorytetów VI-IX PO KL objęto łącznie 302 475 osób, z czego prawie 58% stanowiły kobiety. Najwięcej uczestników, bo 133 694 osoby uzyskały pomoc w ramach Priorytetu IX. Natomiast 62 625 osób przystąpiło do projektów Priorytetu VI.

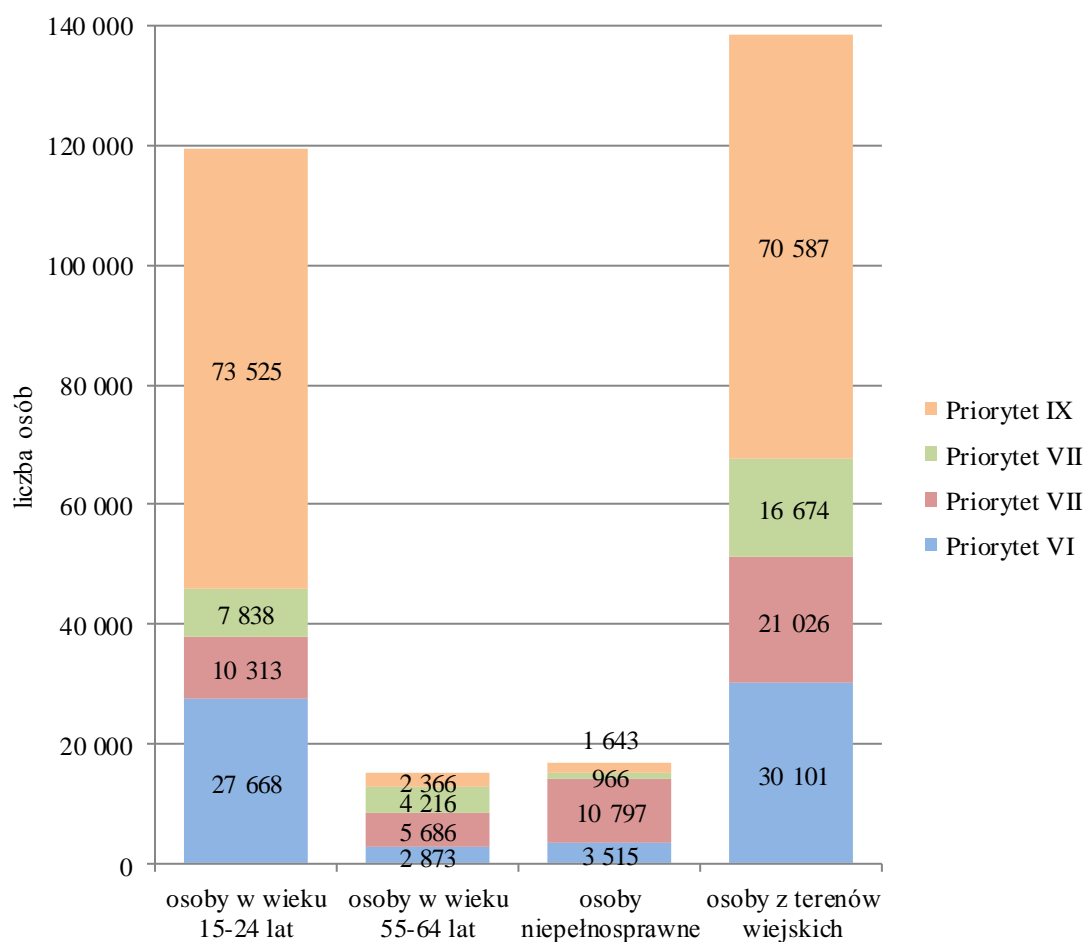
Wykres 5.7. Liczba osób objętych wsparciem w ramach Priorytetów VI-IX PO KL w poszczególnych latach wdrażania (narastająco)

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

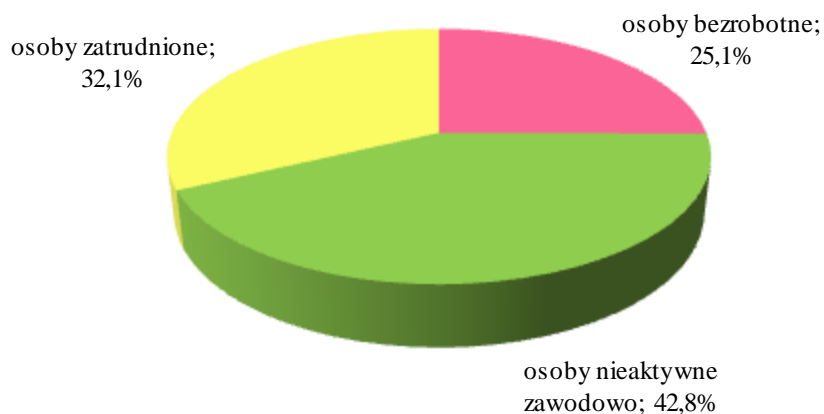
W ramach PO KL wsparcie uzyskują grupy znajdujące się w trudnej sytuacji na rynku pracy. Osoby w wieku 15-24 lata stanowią ponad 39% wszystkich uczestników projektów, osoby w wieku 55-64 lata – 5%, osoby niepełnosprawne – prawie 6%, osoby z terenów wiejskich – niemal 46%. Ze względu na ukierunkowanie działań w ramach Priorytetów PO KL na różne grupy odbiorców, liczba uczestników projektów pochodzących z grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy jest różna w poszczególnych osiach priorytetowych. Szczegółowe dane prezentuje wykres 5.7.

Wykres 5.8. Liczba osób z grup defaworyzowanych na rynku pracy, które zostały objęte wsparciem w Priorytetach VI-IX PO KL, stan na 31.12.2012 r.

Do końca 2012 roku do projektów PO KL przystąpiło 75 896 osób bezrobotnych (w tym 26 482 osoby długotrwale bezrobotne), 129 558 osób nieaktywnych zawodowych oraz 97 021 osób zatrudnionych.

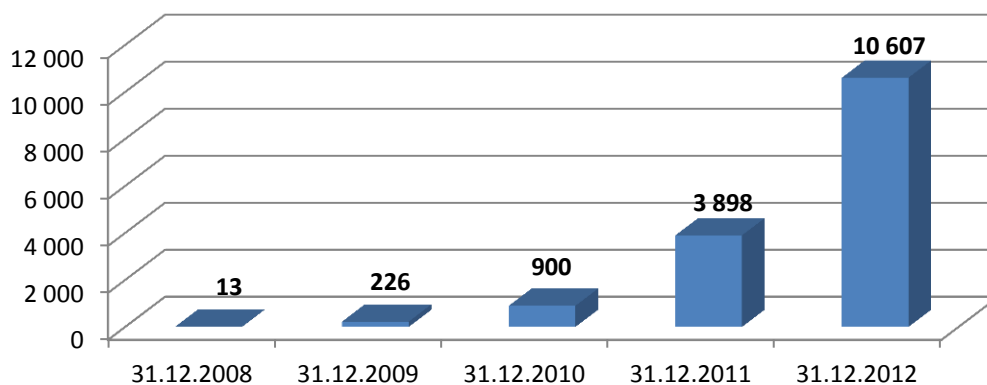
Wykres 5.9. Struktura osób objętych wsparciem w ramach Priorytetów VI-IX PO KL ze względu na status na rynku pracy, stan na 31.12.2012 r.

Środki wydatkowane w ramach komponentu regionalnego PO KL przeznaczone są m.in. na wsparcie szkoleniowe oraz doradcze dla osób i przedsiębiorstw. Obok wsparcia ukierunkowanego na podnoszenie lub uzupełnianie kwalifikacji bądź zdobywanie doświadczenia zawodowego, istotną formą pomocy jest pomoc w uruchamianiu działalności gospodarczej. Do końca 2012 roku z takiej pomocy skorzystało 11 913 osób. Ponadto dzięki wsparciu w ramach Priorytetu VII PO KL (Poddziałanie 7.2.2) utworzono w województwie wielkopolskim (zgodnie z danymi ze Sprawozdania z realizacji Priorytetów za rok 2012) 27 spółdzielni socjalnych. Z kolei pomocą w zakresie działań edukacyjnych obejmowane były dzieci, uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Ważną grupą docelową działań podejmowanych w ramach komponentu regionalnego PO KL są również przedsiębiorstwa. Rok 2012 był okresem gwałtownego przyrostu liczby przedsiębiorstw przystępujących do projektów unijnych. Jest to konsekwencją zaplanowania na lata 2011-2012 większej puli środków na projekty realizowane w ramach Priorytetu VIII. Do końca 2012 roku wsparciem objęto aż 10 607 przedsiębiorstw, głównie w ramach Priorytetu VIII. Ponad 74% przedsiębiorstw przystępujących do projektów PO KL stanowiły mikroprzedsiębiorstwa. Szczegółowe dane przedstawia wykres 5.9.

Wykres 5.10. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w ramach Priorytetów VI-IX PO KL w latach 2008-2012 (narastająco)

Źródło: Dane własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu

Działania informacyjno-promocyjne Europejskiego Funduszu Społecznego w 2012 roku

Ważnym zadaniem WUP w Poznaniu jako Instytucji Pośredniczącej PO KL jest prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego. W związku z powyższym w 2012 roku WUP w Poznaniu odpowiadał m.in. za:

- opracowanie i dystrybucję materiałów informacyjnych, w tym: biuletynów informacyjnych, broszur ogólnych i tematycznych, publikacji dotyczących najlepszych praktyk Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Wielkopolsce,
- przygotowanie oraz dystrybucję materiałów reklamowych promujących komponent regionalny PO KL i EFS,
- publikowanie w prasie ogłoszeń o prowadzonych naborach wniosków w ramach PO KL,
- prowadzenie Punktu Informacyjnego Europejskiego Funduszu Społecznego,
- redagowanie i aktualizację strony internetowej WUP w Poznaniu (m.in. zamieszczanie wytycznych oraz dokumentów programowych, ogłoszeń o konkursach, wyników ewaluacji, informacji o rezultatach prac Komisji Oceny Projektów – publikowanie list rankingowych projektów w ramach poszczególnych konkursów, informacji o podpisanych umowach oraz kwotach dofinansowania/wartościach projektów, a także o alokacji i stanie zakontraktowania środków),
- organizowanie konferencji i szkoleń, Drzwi Otwartych oraz imprez promujących EFS, w tym również plenerowych stoisk informacyjnych,
- realizację kampanii informacyjnej w mediach,
- organizację spotkań Regionalnej Informacyjnej Grupy Roboczej (RIGR),
- współpracę z pięcioma Regionalnymi Ośrodkami Europejskiego Funduszu Społecznego w Wielkopolsce (Regionalne Ośrodki EFS świadczą bezpłatną pomoc potencjalnym Projektodawcom w zakresie pozyskiwania i rozliczania środków z EFS).

Rok 2012 był okresem kontynuowania kampanii zwiększającej wiedzę Projektodawców oraz ogółu społeczeństwa na temat EFS oraz działań podejmowanych w ramach komponentu regionalnego PO KL. Poprzez realizację szkoleń, konferencji, spotkań informacyjnych, imprez plenerowych, drzwi otwartych, WUP w Poznaniu upowszechniał wiedzę dotyczącą EFS. Działania informacyjne były skoncentrowane nie tylko na Projektodawcach. Starano się również dotrzeć do wszystkich mieszkańców województwa wielkopolskiego z czytelnym przekazem na temat możliwości, jakie stwarza EFS. W okresie od 10 do 17 grudnia 2012 roku odbyła się emisja spotu radiowego w Radio Merkury oraz Radio Złote Przeboje. Zadaniem kampanii promocyjnej było zachęcenie mieszkańców Wielkopolski do kontaktu

z Punktem Informacji i Promocji EFS w celu uzyskania informacji na temat możliwości uzyskania pomocy w ramach PO KL. Radiową akcję promocyjną uzupełniały artykuły prasowe pt. *Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu przedstawia Program Operacyjny Kapitał Ludzki w Wielkopolsce*, opublikowane 11.12.2012 r. oraz 14.12.2012 r. Artykuły ukazały się w dzienniku o zasięgu regionalnym „Polska The Times Głos Wielkopolski”.

Szczególnym wydarzeniem było zorganizowanie akcji *Wielkopolski InfoBus EFS*, prowadzonej od 13 do 21 listopada 2012 roku na terenie województwa. W ramach akcji zorganizowano mobilny punkt informacyjny Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i Europejskiego Funduszu Społecznego, który odwiedził powiaty o wyższym poziomie bezrobocia niż w pozostałych powiatach. Podczas akcji w Czarnkowie, Gnieźnie, Koninie, Wągrowcu, Słupcy, Kole, Wrześni i w Złotowie pracownicy WUP w Poznaniu udzielali mieszkańcom oraz potencjalnym Projektodawcom informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia oraz dofinansowania projektów w ramach komponentu regionalnego PO KL. Osoby zainteresowane mogły uzyskać bezpłatną informację o wsparciu oferowanym m.in. osobom niepełnosprawnym, osobom bezrobotnym, osobom planującym założenie własnej działalności gospodarczej, przedsiębiorcom, szkołom i placówkom oświatowym, a także organizacjom pozarządowym. Akcja promocyjna obejmowała również gry i zabawy dla dzieci.

Wychodząc z informacją o Europejskim Funduszu Społecznym do mieszkańców Wielkopolski, WUP w Poznaniu w 2012 roku zorganizował ponadto imprezy plenerowe. W ostatni majowy weekend, w dniach 26-27 maja 2012 roku w Pile, podczas Wielkopolskich Spotkań Gospodarczych – wystawy małych i średnich przedsiębiorstw, na stoisku informacyjnym udzielano informacji na temat komponentu regionalnego PO KL i EFS w województwie wielkopolskim. Dni Pyrlandii w Poznaniu stały się okazją do przygotowania przez WUP w Poznaniu plenerowego stoiska informacyjnego Europejskiego Funduszu Społecznego. Dzięki temu 1 września 2012 roku mieszkańcy Poznania mieli dodatkową możliwość uzyskania informacji w zakresie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Dla odwiedzających Punkt Informacyjny przygotowano też szereg atrakcji dla dorosłych i dla dzieci. Podobną imprezę promującą EFS powtórzono 11 listopada 2012 roku, gdzie plenerowy Punkt Informacyjny stanął przy ulicy Św. Marcin w Poznaniu.

Ponadto podczas Festiwalu w Jarocinie (21.07.2012 r.) oraz *Koncertowej Jesieni* (26.10.2012 r., 9.11.2012 r., 16.11.2012 r., 7.12.2012 r.) na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich utworzono stoiska informacyjne EFS skierowane do ludzi młodych.

Ważnym elementem działań informacyjno-promocyjnych EFS w Wielkopolsce były dwa wydarzenia, które odbywały się równolegle w pięciu powiatach województwa

wielkopolskiego (w Lesznie, Kaliszu, Koninie, Pile i Poznaniu) w ramach Partnerstwa na Rzecz Rozwoju Wielkopolskiego Rynku Pracy. Pierwsze spotkanie „Bądź aktywny na rynku pracy” zorganizowane zostało 19 kwietnia 2012 roku. Podczas jego trwania odbyły się spotkania z pracodawcami, instytucjami szkoleniowymi, Państwową Inspekcją Pracy oraz Ochotniczymi Hufcami Pracy. Organizatorem spotkania był WUP w Poznaniu. Przedstawiciele Punktu Informacji i Promocji EFS zorganizowali Stoisko Informacyjne EFS. Drugie wydarzenie – Dzień Kształcenia Ustawicznego w Wielkopolsce – miało miejsce 17 listopada 2012 roku. Celem spotkania było promowanie idei uczenia się przez całe życie.

Równolegle do wspomnianych wyżej działań informacyjno-promocyjnych prowadzone były spotkania informacyjne, szkolenia oraz konferencja informacyjna. Nowością w 2012 roku były spotkania informacyjne dotyczące Dokumentacji konkursowej. Odbywały się każdorazowo po uruchomieniu naboru wniosków w ramach PO KL. Łącznie odbyło się 21 spotkań. Każdorazowo przed spotkaniem projektodawcy mieli możliwość wysyłania pytań dotyczących danego konkursu. Pytania wraz z odpowiedziami były omawiane podczas spotkania, a następnie zamieszczane na stronie internetowej www.efs.wup.poznan.pl. W trakcie spotkania uczestnicy mieli możliwość zadawania pytań dotyczących Dokumentacji konkursowej. Przedmiotowa forma była odpowiedzią na zapotrzebowanie zgłaszane przez uczestników wcześniejszych szkoleń w ankietach ewaluacyjnych.

W 2012 roku zorganizowano również osiem grup roboczych w formie czterech warsztatów komputerowych dotyczących pracy w Generatorze Wniosków Aplikacyjnych (28.11.2012 r.) oraz pracy w Generatorze Wniosków Płatniczych (29.11.2012 r., 10.12.2012 r., 11.12.2012 r.). Szkolenia interaktywne prowadzili trenerzy Regionalnych Ośrodków EFS. Ponadto 17.04.2012 r. odbyła się konferencja informacyjna pt. „Wprowadzenie do szóstego roku wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Wielkopolsce”.

Inną formą wyjścia naprzeciw oczekiwaniom osób zainteresowanych były Drzwi Otwarte Punktu Informacji i Promocji EFS, promujące Program Operacyjny Kapitał Ludzki i Europejski Fundusz Społeczny, a także Drzwi Otwarte Urzędu. W siedzibie urzędu przy ul. Kościelnej w Poznaniu oraz w Oddziałach Zamiejscowych klienci mieli okazję uzyskać informacje w zakresie możliwości otrzymania wsparcia ze środków Unii Europejskiej. Mogli również skorzystać z porady doradców zawodowych oraz doradców EURES (Europejskich Służb Zatrudnienia) na temat możliwości poszukiwania pracy za granicą. Porad udzielającym udzielali również przedstawiciele Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Państwowej Inspekcji Pracy i Urzędu Skarbowego. W 2012 roku WUP w Poznaniu 4-krotnie w soboty zorganizował Drzwi Otwarte Punktu Informacji i Promocji EFS.

W roku 2012 roku odbyły się cztery posiedzenia Regionalnej Informacyjnej Grupy Roboczej (RIGR) koordynującej działania informacyjno-promocyjne w Wielkopolsce. Na spotkaniach podsumowano dotychczasowe działania informacyjno-promocyjne oraz uzgodniono przedsięwzięcia, które będą podejmowane w regionie w ramach promocji EFS.

Ewaluacja Europejskiego Funduszu Społecznego w 2012 roku

Ważnym elementem procesu wdrażania polityk i programów publicznych jest nie tylko sprawne wydatkowanie i rozliczanie środków, ale także ocena skuteczności i efektywności prowadzonych działań. Z tego powodu WUP w Poznaniu od 2008 roku zleca do realizacji badania ewaluacyjne z zakresu wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Wielkopolsce. W 2012 roku firmy badawcze przeprowadziły trzy ewaluacje.

Badanie pt. *Ocena skuteczności działań realizowanych w ramach komponentu regionalnego PO KL w województwie wielkopolskim* zostało zrealizowane w okresie od maja do września 2012 roku przez firmę Agrotec Polska Sp. z o.o. i miało na celu:

- zidentyfikowanie kluczowych czynników decydujących o osiągnięciu poszczególnych wskaźników produktu i rezultatu PO KL,
- opracowanie prognozy dotyczącej osiągnięcia przez województwo wielkopolskie wartości docelowych wskaźników produktu i rezultatu do końca okresu Programowania,
- wskazanie rozwiązań możliwych do wdrożenia przez WUP w Poznaniu w celu osiągnięcia wartości docelowych wskaźników produktu i rezultatu w ramach Priorytetu VI, VII, VIII i IX PO KL.

W ramach postępowania ewaluacyjnego zidentyfikowano czynniki decydujące o skuteczności osiągnięcia zakładanych wartości docelowych wskaźników w województwach. Wskazano także możliwości wdrożenia w województwie wielkopolskim mechanizmów i narzędzi ułatwiających realizację wskaźników. Badanie zostało przeprowadzone w oparciu o kryterium skuteczności pozwalające ocenić, w jakim stopniu urząd w swoim działaniu uwzględnia czynniki decydujące o osiągnięciu wartości docelowych wskaźników produktu i rezultatu. Wyniki wskazują, iż WUP w Poznaniu wdrażając PO KL uwzględniał większość czynników sukcesu. W konsekwencji nie ma ryzyka nieosiągnięcia w Wielkopolsce wartości docelowych większości wskaźników.

Ewaluacja pn. *Wpływ projektów szkoleniowych oraz staży realizowanych w ramach Priorytetu VIII PO KL na regionalny rynek pracy* przeprowadzona została w okresie lipiec-listopad 2012 roku przez firmę CBS Ultex Ankieter Sp. z o. o. Jej celem było dokonanie oceny efektywności i skuteczności projektów:

- szkoleniowych skierowanych do przedsiębiorstw,
- outplacementowych,
- szkoleniowo-stażowych realizowanych w Poddziałaniu 8.2.1 PO KL.

W ramach postępowania badawczego zestawiono m.in. opinie różnych grup interesariuszy (w tym projektodawców i uczestników projektów, osób reprezentujących: podmioty gospodarcze, naukę oraz instytucje rynku pracy). Wypracowano rekomendacje mające na celu stymulowanie zainteresowania przedsiębiorstw udziałem w projektach szkoleniowych oraz niwelowanie barier hamujących to zainteresowanie, a także zwiększające skuteczność projektów outplacementowych. Podjęto też próbę zdiagnozowania mechanizmów zwiększających intensywność i trwałość kontaktów między sferą nauki oraz przedsiębiorstw. Podstawą umożliwiającą działanie tych mechanizmów i trwałość rezultatów jest współpraca oparta na świadomości obopólnych korzyści z podejmowanych działań.

Badanie ewaluacyjne pt. *Ocena interwencji PO KL w zakresie kształcenia ustawicznego w województwie wielkopolskim* było zrealizowane w okresie wrzesień-listopad 2012 roku przez firmę CBS Ultex Ankieter Sp. z o. o. Głównym zadaniem ewaluacji była:

- identyfikacja i analiza czynników wpływających na poziom wskaźnika kształcenia ustawicznego w województwie wielkopolskim,
- ocena jakości i dostępności kształcenia ustawicznego dla osób dorosłych w ramach komponentu regionalnego PO KL,
- ocena wpływu wdrażania komponentu regionalnego PO KL na upowszechnienie kształcenia ustawicznego w województwie wielkopolskim.

W ramach postępowania badawczego podjęto próbę wskazania rozwiązań stymulujących upowszechnienie idei uczenia się przez całe życie. Idea ta przekłada się w dalszej perspektywie na poprawę sytuacji w obszarze zatrudnienia oraz jakości pracy. Wnioski z badania mogą być też przydatne w programowaniu przyszłej perspektywy finansowej 2014-2020 w celu kontynuacji niezbędnych działań w zakresie kształcenia ustawicznego w województwie wielkopolskim.

5.2. PROGRAMY RZĄDOWE FINANSOWANE Z FUNDUSZU PRACY

W 2012 roku Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej przygotowało cztery programy, na których finansowanie przeznaczona była rezerwa Funduszu Pracy będąca w dyspozycji Ministra. Środki z rezerwy były przeznaczone na finansowanie realizacji:

- programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi,

- programów związanych z aktywizacją osób bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe,
- programów specjalnych,
- programów zwiększających aktywność zawodową osób bezrobotnych do 30 oraz powyżej 50 roku życia oraz bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Na programy specjalne pozyskano 5 798,3 tys. zł, a 2 153,4 tys. zł na aktywizowanie zwolnionych pracowników oraz 921,9 tys. zł na klęski żywiołowe.

Ponadto w ramach czterech tur programów dla bezrobotnych do 30 oraz powyżej 50 roku życia, a także dla osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, samorzady powiatowe Wielkopolski pozyskały łącznie 40 546,4 tys. zł na aktywizację tych grup bezrobotnych.

6. PODZIAŁ I WYKORZYSTANIE FUNDUSZU PRACY

6.1. ZASADY PODZIAŁU FUNDUSZU PRACY W 2012 ROKU

W 2012 roku decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej Samorząd Województwa Wielkopolskiego otrzymał środki ogółem w kwocie 126 570,4 tys. zł, tj. o 9,4% więcej aniżeli rok wcześniej. Na aktywizację zawodową bezrobotnych zadysponowano 82 919,2 tys. zł, tj. o 9,2% więcej niż w 2011 roku, natomiast 35% rezerwę Samorządu Województwa w kwocie 43 651,2 tys. zł przeznaczono na poddziałanie 6.1.3. POKL.

Dodatkowo na aktywizację bezrobotnych Ministerstwo w trakcie roku przekazało łącznie 49 420,0 tys. zł. Ogółem zatem w dyspozycji powiatowych urzędów pracy w 2012 roku pozostawało 176 319,6 tys. zł, tj. o 32,4% więcej niż w 2011 roku.

6.2. FUNDUSZ PRACY I STRUKTURA JEGO WYDATKÓW

W roku 2012 z Funduszu Pracy wydatkowano łącznie 461 597,2 tys. zł, tj. o 20,3% więcej niż rok wcześniej. Najwięcej, bo prawie 56% ogółu wydano na zasiłki dla bezrobotnych, ale było to o 2,5 punktu procentowego mniej niż w roku 2011. Kwota wydatkowych środków na zasiłki była wyższa o 15,4% i wiązała się przede wszystkim ze wzrostem o 9,6% liczby bezrobotnych i ograniczonymi możliwościami aktywizacji zawodowej bezrobotnych. Niemniej jednak sytuacja pod tym względem była lepsza niż w 2011 roku.

Tabela 6.1. Wydatki z Funduszu Pracy w województwie wielkopolskim w latach 2011-2012

Wyszczególnienie	2011 rok		2012 rok		2011=100%
	w tys. zł	struktura %	w tys. zł	struktura %	
Wydatkowane środki FP ogółem:	383 553,1	100,0	461 597,2	100,0	120,3
z tego na:					
zasiłki dla bezrobotnych	223 757,7	58,4	258 148,2	55,9	115,4
programy na rzecz promocji zatrudnienia	132 827,1	34,6	175 762,4	38,1	132,3
pozostałe	26 968,3	7,0	27 686,6	6,0	102,7

6.3. WYDATKI Z FUNDUSZU PRACY NA AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

Po radykalnym obniżeniu środków na aktywizację zawodową bezrobotnych w 2011 roku, w roku 2012 nastąpiła zauważalna poprawa w wysokości ich wydatkowania. Dzięki zwiększeniu przez MPiPS zadysponowanych środków urzędy pracy wydatkowały o 42 935,3 tys. zł więcej, aktywizując tym samym więcej bezrobotnych, co było nie bez znaczenia w pogarszającej się sytuacji na rynku pracy.

Podobnie jak w 2011 roku najwięcej środków powiatowe urzędy pracy przeznaczyły na dotacje na podjęcie działalności gospodarczej, wyposażenie stanowisk pracy oraz wypłatę stypendiów i składek na ubezpieczenie społeczne za okres odbywania stażu. Łącznie na te trzy zaangażowano kwotę 138 832,4 tys. zł, tj. o 79,0% ogółu środków.

Tabela 6.2. Wydatkowane środki z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w województwie wielkopolskim w latach 2011-2012

Wyszczególnienie	2011 rok		2012 rok		2011=100%
	w tys. zł	struktura %	w tys. zł	struktura %	
Wydatkowane środki FP na aktywne formy:	132 827,1	100,0	175 762,4	100,0	132,3
z tego na:					
szkolenia	5 742,0	4,3	7 479,8	4,3	130,3
prace interwencyjne	6 161,3	4,7	4 596,5	2,6	74,6
roboty publiczne	6 932,2	5,2	8 417,1	4,8	121,4
podjęcie działalności gospodarczej	32 697,1	24,6	55 651,0	31,7	170,2
wyposażenie stanowisk pracy	11 949,9	9,0	28 716,6	16,3	240,3
stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne na okres stażu	52 987,5	39,9	54 464,8	31,0	102,8
stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne na okres przygotowania zawodowego dorosłych	785,4	0,6	363,3	0,2	46,2
prace społecznie użyteczne	1 484,0	1,1	1 715,1	0,9	115,6
inne*	14 087,7	10,6	14 358,2	8,2	101,9

* w tym: zatrudnienie wspierane (częściowa refundacja kosztów zatrudnienia po zajęciach w centrum integracji społecznej), refundacja składek na ubezpieczenia społeczne, koszty przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia, opieka nad dzieckiem lub osobą zależną, koszty badań bezrobotnych, inne instrumenty rynku pracy, stypendia i składki na okres szkolenia.

7. INNE ZADANIA REALIZOWANE NA RYNKU PRACY PRZEZ WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W POZNANIU

7.1. WSPÓŁPRACA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Współpraca Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi opierała się na zapisach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą z dnia 28 listopada 2011 roku przyjął *Program Współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w sferze działalności pożytku publicznego na rok 2012.*

W ramach Programu Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu ogłosił trzy otwarte konkursy ofert na realizację, w formie wspierania, zadań publicznych Województwa Wielkopolskiego w dziedzinie promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej. Ich celem było zlecenie organizacjom pozarządowym usług rynku pracy w zakresie wsparcia poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej oraz pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy. Na realizację zadań w budżecie Samorządu Województwa Wielkopolskiego zarezerwowano 56 000,00 zł.

Ogłoszone konkursy dawały możliwość realizacji warsztatów aktywizujących osoby niepełnosprawne niedosłyszące i niesłyszące, osoby z zaburzeniami psychicznymi, osoby niepełnosprawne ruchowo oraz osoby niedowidzące i niewidome z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.

W ramach wszystkich konkursów ogłoszonych w 2012 roku, wsparcie finansowe otrzymały trzy organizacje pozarządowe z obszaru województwa wielkopolskiego, tj.: Stowarzyszenie „Środowisko dla Niepełnosprawnych EKO SALUS” w Poznaniu, Fundacja Inicjowania Rozwoju Społecznego w Poznaniu oraz Polski Związek Niewidomych Okręg Wielkopolski w Poznaniu.

Przeprowadzone przez wymienione organizacje warsztaty przyczyniły się do aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi, osób niepełnosprawnych ruchowo oraz niedowidzących i niewidomych, a więc grup mających szczególne trudności na rynku pracy i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Łącznie

udzielono wsparcia 75 osobom niepełnosprawnym z terenu województwa wielkopolskiego, wykorzystując całą dysponowaną kwotę środków finansowych.

7.2. FUNDUSZ GWARANTOWANYCH ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH

7.2.1. OCHRONA ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH W RAZIE NIETYTUŁALNOŚCI PRACODAWCY

W 2012 roku Wojewódzki Urząd Pracy przejął obowiązki związane z realizacją zadań wynikających z przepisów ustawy z 13 lipca 2006 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewyplacalności pracodawcy. Swym zasięgiem działania obejmuje pracodawców z terenu całego województwa wielkopolskiego. Tym samym przejęto odpowiedzialność za prawidłowe, zgodne z wyznaczonymi celami gospodarowania Funduszem Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Zasadniczym celem wynikającym z ustawy jest ochrona roszczeń pracowniczych w razie niewyplacalności pracodawcy.

Podstawowym warunkiem wypłaty świadczeń przez Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych jest zaistnienie niewyplacalności pracodawcy w rozumieniu ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewyplacalności pracodawcy.

W 2012 roku prowadzone było postępowanie wyjaśniające w sprawie ustalenia niewyplacalności pracodawcy w odniesieniu do 136 pracodawców. Na podstawie zgromadzonych w tych sprawach dokumentów ustalono, że 93 pracodawców stało się niewyplacalnymi w rozumieniu ustawy, w tym na podstawie:

- ogłoszenia upadłości likwidacyjnej – 22 pracodawców,
- ogłoszenia upadłości układowej – 6 pracodawców,
- zmiany sposobu prowadzenia upadłości z opcji układowej na likwidacyjną – 2 firmy,
- umorzenia postępowania upadłościowego z powodu braku środków na koszty postępowania upadłościowego – 4 firmy,
- oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości gdy majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego – 24 przedsiębiorców,
- wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej przy jednoczesnym braku środków finansowych na zaspokojenie roszczeń pracowniczych – 18 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą,
- faktycznego zaprzestania prowadzenia działalności trwającego dłużej niż dwa miesiące i braku środków finansowych na zaspokojenie roszczeń pracowniczych – 25 firm.

Pracodawca może stać się niewypłacalny kilkakrotnie oraz w oparciu o więcej niż jedną podstawę niewypłacalności.

Głównie rozpatrywane były wnioski o wypłatę świadczeń z Funduszu składane indywidualnie przez pracowników oraz wykazy niezaspokojonych roszczeń pracowniczych składane przez pracodawców lub syndyków, zbiorczo obejmujących pracowników, którym nie wypłacono ich należności z powodu wystąpienia niewypłacalności pracodawcy.

W ujęciu ilościowym w 2012 roku zaewidencjonowano 1 048 wniosków indywidualnych oraz 41 wykazów obejmujących 2 908 osób. W ujęciu wartościowym łączna kwota świadczeń uruchomionych ze środków FGŚP wyniosła 23 984 953 zł.

Odmówiono wypłaty świadczeń 148 wnioskodawcom indywidualnym. W sytuacji odmowy wypłaty świadczeń z FGŚP wnioskodawcy przysługuje prawo odwołania się do sądu pracy poprzez złożenie pozwu przeciwko Funduszowi. Przepisy ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy nie określają terminu do wniesienia takiego odwołania. W roku 2012 zarejestrowano 104 sprawy sądowe wniesione przeciwko Funduszowi Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

7.2.2. DOCHODZENIE ZWROTU WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ

Konsekwencją uruchomienia środków FGŚP jest wejście Funduszu w prawa pracowników, których roszczenia zaspokoił w zastępstwie niewypłacalnego pracodawcy.

Na mocy przepisów ustawy, Funduszowi przysługuje roszczenie wobec pracodawcy, likwidatora lub innej osoby zarządzającej majątkiem pracodawcy bądź roszczenie do masy upadłości o zwrot wypłaconych świadczeń. Ponadto przy dochodzeniu zwrotu wypłaconych świadczeń roszczenia Funduszu korzystają z takiej samej ochrony prawnej, jaką odrębne przepisy przewidują dla należności za pracę.

Dochodzenie zwrotu należności sprowadza się do pełnego zabezpieczenia należności FGŚP w drodze uzyskania tytułu wykonawczego w ramach wszczętego przez Fundusz postępowania sądowego bądź zgłoszenia udziału Funduszu w postępowaniu upadłościowym dłużnika. W dalszej kolejności podejmowane są działania w zakresie skierowania sprawy na drogę egzekucji przymusowej, względnie w zakresie podjęcia przez dłużnika dobrowolnej spłaty długu w drodze ustalenia indywidualnych warunków zwrotu należności FGŚP.

W 2012 roku kontynuowane były postępowania windykacyjne w odniesieniu do 725 spraw związanych z dochodzeniem zwrotu należności (liczba zaewidencjonowanych niewypłacalnych pracodawców). W tym zakresie zabezpieczono interes Funduszu w ramach toczących się i sukcesywnie ponawianych odrębnych postępowań sądowych, egzekucyjnych, zabezpieczających

i upadłościowych z udziałem FGŚP. Kontrolowano na bieżąco uwzględnianie i przestrzeganie przez odrębne organy (sądy, komornicy sądowi, urzędy) pierwszeństwa zaspokajania wierzytelności FGŚP (jako wierzytelności stricte pracowniczych).

Ponadto – na skutek uruchomionych w 2012 roku środków FGŚP na wypłatę świadczeń – rozpoczęto postępowania windykacyjne, które dotyczyły zawiązanych nowych 82 spraw oraz wznowionych 174 spraw.

Odrębnym, gdyż wynikającym wprost z realizowanej ustawy, zadaniem związanym z dochodzeniem zwrotu należności jest kierowanie do dysponenta Funduszu – Ministra Pracy i Polityki Społecznej wniosków o określenie warunków zwrotu należności, w szczególności rozłożenia na raty, odroczenia terminu zwrotu należności, odstąpienia w całości lub w części od dochodzenia zwrotu należności, lub umorzenia w całości lub w części należności.

Wnioski te kierowane są do rozpatrzenia przez dysponenta FGŚP wyłącznie w przypadku wystąpienia przesłanek ustawowych, natomiast inicjatorem wniosku może być dłużnik (za pośrednictwem Wojewódzkiego Urzędu Pracy) bądź Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.

Łączna liczba spraw podlegających dalszemu dochodzeniu zwrotu należności FGŚP na koniec 2012 roku wyniosła 748 spraw (liczba zaewidencjonowanych niewypłacalnych pracodawców), która faktycznie obejmuje 980 podmiotów, wobec których Fundusz prowadzi działania windykacyjne. Dysproporcja ta jest związana z koniecznością rozczłonkowania spraw na skutek stwierdzenia tytułem wykonawczym odpowiedzialności osób trzecich za dług niewypłacalnego pracodawcy. Krąg tych podmiotów – poza niewypłacalnymi pracodawcami – obejmuje: członków zarządu osób prawnych, małżonków, spadkobierców, innych trzeciodłużników.

W ujęciu wartościowym podjęte w 2012 roku działania skutkowały odzyskaniem zwrotu należności FGŚP na poziomie 6 057 942 zł oraz umorzeniem należności FGŚP – na mocy rozstrzygnięcia dokonanego przez dysponenta Funduszu – na poziomie 20 124 765 zł.

7.3. PORADNICTWO I INFORMACJA ZAWODOWA

Zadania z tego zakresu realizowane były w pięciu Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, z których jedno funkcjonuje w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, a cztery działają w oddziałach zamiejscowych w Kaliszu, Koninie, Lesznie i w Pile. Wykonywało je dwudziestu czterech doradców zawodowych, którzy posiadają wyższe wykształcenie kierunkowe bądź pokrewne.

W 2012 roku z różnorodnych form pomocy świadczonej przez centra skorzystało łącznie 16 743 klientów, tj. o 6,7% więcej niż w roku poprzednim.

Działania podejmowane w zakresie poradnictwa i informacji zawodowej opierały się na dwóch podstawowych formach pracy z klientem, tj. pomocy indywidualnej oraz poradach grupowych.

Dominującą formą pracy z klientami w centrach informacji i planowania kariery zawodowej, były zarówno indywidualne porady zawodowe, jak i indywidualne informacje zawodowe. Tego rodzaju pomocą objęto 11 287 osób. Podczas rozmów indywidualnych doradcy identyfikowali potrzeby, umiejętności i kwalifikacje klientów w celu udzielenia im pomocy w określeniu kierunku rozwoju zawodowego, który umożliwi znalezienie zatrudnienia.

Ustalenie zasobów związanych z wykształceniem, dotychczasowym doświadczeniem zawodowym oraz potencjałem, wynikającym z indywidualnych predyspozycji osób poszukujących pracy wymagało często szerszej diagnozy. Dlatego konsultacje w miarę potrzeb uzupełniano testami psychologicznymi oraz innymi metodami określającymi potencjał zawodowy.

Licznej grupie osób udzielono indywidualnej pomocy w zakresie sporządzania dokumentów aplikacyjnych, która obejmowała między innymi pisanie CV i listów motywacyjnych oraz modyfikacje tych dokumentów do aktualnych potrzeb osób starających się o zatrudnienie. Znaczącej grupie klientów udzielono również porad w zakresie problematyki związanej z samozatrudnieniem.

Obok poradnictwa indywidualnego w centrach odbywały się spotkania w ramach poradnictwa i informacji grupowej. W 2012 roku z tej kategorii usług skorzystały łącznie 3 544 osoby. Zajęcia grupowe stanowiły działanie służące udzieleniu klientom kompleksowej pomocy oraz dopełnieniu i wzmocnieniu efektów indywidualnej pracy doradczej.

Porady grupowe to jednodniowe lub kilkudniowe spotkania warsztatowe, podczas których – obok działań doradców – przewidziany jest aktywny udział uczestników. Doradcy zawodowi przeprowadzali warsztaty, wykorzystując sprawdzone metody grupowej pracy doradczej oraz własne programy autorskie. W 2012 roku w centrach informacji i planowania kariery zawodowej zrealizowano porady grupowe o następującej tematyce: zasady sporządzania dokumentów aplikacyjnych dla pracodawców (CV i listu motywacyjnego), przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą i zasady autoprezentacji, metody i techniki szukania zatrudnienia, radzenie sobie ze stresem, skuteczne wykorzystywanie czasu przy szukaniu pracy, planowanie kariery zawodowej, kreatywność i twórcze myślenie, trening umiejętności asertywnych, komunikacja interpersonalna, samobadanie kompetencji zawodowych, samodzielność w poszukiwaniu pierwszej pracy, wykorzystanie komputera i Internetu do szukania pracy, zasady wyznaczania i osiągania celów zawodowych, przedsiębiorczość oraz zasady zakładania i prowadzenia własnego biznesu, działalność gospodarcza w kraju i za granicą,

praca za granicą, dotacja unijna na własną firmę, fakty i mity o rynku pracy, edukacja na rynku pracy, przełamywanie wewnętrznych barier – zajęcia dla 50+, nowa praca – nowe wyzwania.

Pozytywny odbiór warsztatów oraz ich przydatność pokazała analiza efektywności zajęć grupowych, którą przeprowadzono w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Poznaniu w ramach zintegrowanego systemu zarządzania. W ankietach ewaluacyjnych średnia z oceny przydatności zajęć, w skali od 1 do 5, wyniosła 4,7.

Podobnie jak w latach ubiegłych, liczną grupę klientów stanowiła młodzież szkolna. Centra udzieliły konsultacji indywidualnych i grupowych łącznie 1 912 uczniom. Młodzi ludzie chętnie korzystali z usług doradztwa w urzędach pracy, pomimo funkcjonowania całej sieci wyspecjalizowanych placówek oferujących wsparcie uczniom i studentom. Działania informacyjno-doradcze dla uczniów szkół dziennych obejmowały:

- przeprowadzanie spotkań informacyjno-doradczych i warsztatów,
- przeprowadzanie konsultacji indywidualnych oraz badań testowych,
- uczestnictwo w giełdach szkół i zawodów oraz targach pracy.

W zakresie świadczenia usług z dziedziny poradnictwa zawodowego, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu aktywnie umacniał współpracę z instytucjami świadczącymi usługi o podobnym profilu. Kontynuował współdziałanie z biurami karier, centrami edukacji i pracy młodzieży oraz mobilnymi centrami zawodowymi przy Ochotniczych Hufcach Pracy, gminnymi centrami informacji, oddziałami terenowymi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego, warsztatami terapii zajęciowej, lokalnymi władzami samorządowymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, klubami integracji społecznej, kuratorami sądowymi, szkołami. Szczególnie aktywnie przebiegała współpraca z powiatowymi urzędami pracy oraz lokalnymi ośrodkami pomocy społecznej.

W ramach Partnerstwa na Rzecz Rozwoju Wielkopolskiego Rynku Pracy Centra współorganizowały przedsięwzięcia partnerskie: spotkanie „Bądź aktywny na rynku pracy” oraz „Dzień Kształcenia Ustawicznego”.

Centra brały również aktywny udział w cyklicznych przedsięwzięciach organizowanych przez WUP Poznań, tj.: „Europejskich Dniach Pracy – Poznań 2012” oraz „Drzwiach Otwartych Wojewódzkiego Urzędu Pracy”.

Przeprowadzono także spotkania informacyjno-doradcze dla pracowników tracących pracę w ramach zwolnień grupowych.

Zgłoszono zapotrzebowanie na usługi w zakresie rekrutacji pracowników, udzielono wsparcia w tym zakresie trzem pracodawcom z subregionu kaliskiego.

W wyniku porozumienia zawartego pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy w Poznaniu a Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, kontynuowano działania związane z realizacją projektu „Zielona Linia. Centrum Informacyjno-Konsultacyjne Służb Zatrudnienia” zmierzającego do stworzenia i prowadzenia zintegrowanego, ogólnopolskiego systemu szybkiej informacji z zakresu wszelkich zagadnień związanych z funkcjonowaniem rynku pracy. We wszystkich Centrach prowadzono Punkty Abonencko-Konsultacyjne.

7.4. ZATRUDNIENIE OBYWATELI POLSKICH W RAMACH UMÓW I POROZUMIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH ORAZ W RAMACH EURES

Sieć EURES jest jedną z form realizacji prawa swobodnego przepływu pracowników w UE/EOG, co oznacza, że każdy obywatel UE ma prawo do pracy w każdym innym kraju UE, bez konieczności uzyskania pozwolenia na pracę, zamieszkania w innym kraju ze względu na pracę, pozostania w nim nawet po zakończeniu stosunku pracy, traktowania na równi z obywatelami danego państwa w zakresie dostępu do zatrudnienia, warunków pracy oraz wszelkich innych przywilejów socjalnych i podatkowych, które mogą ułatwić integrację w kraju przyjmującym.

W 2012 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu dysponował 534 ofertami pracy i 3 961 miejscami pracy w ramach sieci EURES. Osoby w wieku 18-40 stanowiły najliczniejszą grupę kandydatów, których CV przesłano w odpowiedzi na zagraniczne oferty pracy. Na oferty pracy za granicą aplikacje złożyło 439, czyli o 950 osób mniej, niż w 2011 roku. Zatrudnienie za granicą uzyskało 55 osób. Oferty pracy pozyskane z sieci EURES są trudne do zagospodarowania ze względu na stawiane wymagania. Konkretny, zgodny z ofertą, zawód i kwalifikacje poparte stosownymi dokumentami, a także dobra znajomość języka obcego, najczęściej niemieckiego, stanowią bariery często nie do pokonania.

W porównaniu z rokiem 2011, liczba ofert pracy zwiększyła się o ok. 65%. Największe zapotrzebowanie na pracowników z Polski złożyli pracodawcy z Niemiec (172 oferty pracy), Wielkiej Brytanii (95 oferty pracy), Norwegii (86 ofert) oraz Czech (54 oferty). Pracodawcy zagraniczni największą liczbę wolnych miejsc pracy oferowali na stanowiskach: pracownika sezonowego, animatora kultury, sprzedawcy, pracownika produkcyjnego oraz pracownika ds. obsługi parku rozrywki.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zatrudniał w 2012 roku 5 doradców EURES oraz 2 asystentów EURES.

Kadra EURES uczestniczyła w następujących przedsięwzięciach:

1. 20 marca zorganizowano w Poznaniu Europejskie Dni Pracy – Poznań 2012, w których uczestniczyło 20 przedstawicieli Publicznych Służb Zatrudnienia/Doradców EURES z 12 państw UE/EOG oraz 3 pracodawców zagranicznych i 9 z Polski, oferujących łącznie kilkadziesiąt ofert pracy i ponad 300 miejsc pracy. Targi odwiedziło około 1000 osób z całego kraju.
2. zorganizowano trzy rekrutacje:
 - 23 stycznia zorganizowano rekrutację do Hiszpanii na stanowisko animatora do branży hotelarskiej. Z danych otrzymanych od pracodawcy wynika, że zatrudniono 4 osoby,
 - 30 sierpnia zorganizowano rekrutację do Finlandii na stanowisko pracownika przy sadzonkach truskawek,
 - 10 grudnia zorganizowano rekrutację do Hiszpanii na stanowisko animator w branży hotelarskiej. Z danych otrzymanych od pracodawcy wynika, że propozycje zatrudnienia otrzymało 6 osób.

7.5. KOORDYNACJA SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Podobnie jak w latach poprzednich, WUP w Poznaniu pełnił funkcję instytucji właściwej w zakresie zadań dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i zajmował się:

- pozyskiwaniem na wniosek zainteresowanego dokumentu SED U002 lub Formularza E 301 z zagranicy w celu ustalenia prawa do zasiłku dla bezrobotnych po zatrudnieniu za granicą,
- wydawaniem z upoważnienia Marszałka Województwa decyzji administracyjnych dotyczących przyznania prawa do zasiłku, sumując okresy zatrudnienia w Polsce i za granicą oraz decyzji administracyjnych dotyczących zachowania prawa do zasiłku nabytego za granicą przez obywateli EOG i Szwajcarii poszukujących pracy w Polsce,
- wydawaniem dokumentów PD U1, SED U002 oraz Formularzy E 301 potwierdzających okres zatrudnienia w Polsce,
- wydawaniem dokumentów SED U006/Formularzy E 302 w celu potwierdzenia liczby osób będących na utrzymaniu osoby bezrobotnej,
- wydawaniem dokumentów PD U2/Formularzy E 303 umożliwiających osobom bezrobotnym zarejestrowanym w powiatowych urzędach pracy z prawem do zasiłku, poszukiwanie pracy za granicą i pobieranie tam zasiłku przyznanego w Polsce.

7.5.1. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH Z POLSKI

W 2012 roku w całej Wielkopolsce 31 osób bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku nabytego w Polsce (w 2011 roku – 13 osób) skorzystało z możliwości pobierania

go w czasie poszukiwania pracy w innym państwie członkowskim UE/EOG i Szwajcarii. W większości przypadków, okres transferu zasiłku wynosił 3 miesiące. W szczególnych sytuacjach na wniosek bezrobotnego okres ten może zostać wydłużony maksymalnie do 6 miesięcy. W 2012 roku Wojewódzki Urząd Pracy miał jeden wniosek o przedłużenie transferu zasiłku, który został pozytywnie rozpatrzony. Procedura realizacji wszystkich transferów przebiegała bez problemów, osoby wyjeżdżające dokonały rejestracji w kraju poszukiwania pracy i pobrały cały należny zasiłek lub tylko jego część, w przypadku gdy znalazły i podjęły pracę za granicą.

Zasiłek dla osób bezrobotnych przyznawany jest w 3 wysokościach: 80%, 100% i 120% zasiłku podstawowego. Od 1 czerwca 2012 roku wysokość zasiłku dla osób bezrobotnych w wysokości 80% zasiłku podstawowego przez pierwsze trzy miesiące jego pobierania wynosi 635,40 zł oraz 498,90 zł przez pozostałe miesiące. W przypadku pobierania zasiłku dla osób bezrobotnych w wysokości 100% zasiłku kwoty te wynoszą odpowiednio 794,20 zł przez pierwsze 3 miesiące pobierania zasiłku oraz 623,60 zł przez pozostałe miesiące. W przypadku zasiłku dla osób bezrobotnych przyznanych w wysokości 120% zasiłku podstawowego, wysokość pobieranego zasiłku przez pierwsze 3 miesiące wynosi 953,10 zł oraz 748,40 zł przez pozostałe miesiące.

7.5.2. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH DO POLSKI

Na zasadzie wzajemności, obywatele innych państw członkowskich należących do UE/EOG oraz Szwajcarii, jak również obywatele Polski mają prawo do transferu nabytych świadczeń z tytułu bezrobocia za granicą, udając się do Polski w celu poszukiwania pracy, na podstawie formularzy E 303 lub dokumentów PD U2. W 2012 roku 171 osoby skorzystały z tego prawa. Osobami tymi najczęściej byli obywatele polscy, którzy za granicą nabyli prawo do zasiłku i wrócili do kraju w celu poszukiwania zatrudnienia. Zasiłek najczęściej transferowany był z Irlandii, Niemiec, Holandii, Wielkiej Brytanii oraz Danii. Skala tego zjawiska zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2011, kiedy to z transferu zasiłku z zagranicy skorzystały 202 osoby.

Od 1 maja 2010 roku weszły w życie nowe przepisy dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w UE, w tym również w zakresie świadczeń z tytułu bezrobocia.

Z dniem 1 kwietnia 2012 roku Szwajcarię oraz z dniem 1 czerwca 2012 roku Lichtenstein, Norwegię i Islandię obowiązuje stosowanie przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego rozporządzeń 883/2004 oraz Rozporządzenia

Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku dotyczącego wykonywania rozporządzenia Nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Aktualnie transfer zasiłku wypłacany jest przez instytucję właściwą państwa ostatniego zatrudnienia bezpośrednio na konto bezrobotnego. W związku z powyższym wojewódzkie urzędy pracy otrzymują wyłącznie informacje od zagranicznych instytucji właściwych o przyznanej prawie do transferu zasiłku oraz okresie pobierania zasiłku, a nie o wysokości przyznanego świadczenia.

7.5.3. SUMOWANIE OKRESÓW UBEZPIECZENIA LUB ZATRUDNIENIA

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu na pisemny wniosek osoby zainteresowanej, wydaje Formularz E 301/Dokument PD U1 potwierdzający pracę w Polsce. W 2012 roku wydał 237 dokumentów PD U1, SED U002 oraz Formularzy E 301, potwierdzających okres zatrudnienia w Polsce, tj. o 34 więcej w stosunku do 2011 roku.

Zasada sumowania okresów zatrudnienia i ubezpieczenia umożliwia uzyskanie świadczeń z tytułu bezrobocia obywatelom polskim, jak również innym obywatelom UE/EOG oraz Szwajcarii, którzy posiadają okresy zatrudnienia i ubezpieczenia w dwóch lub więcej państwach członkowskich UE/EOG. Dokumentem dającym podstawę do zaliczenia okresów zatrudnienia w innym państwie członkowskim do nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych na zasadach koordynacji jest dokument PD U1, SED U002 lub formularz E 301.

8. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. W 2012 roku przy słabnącej koniunkturze gospodarczej odnotowano nasilające się trudności na rynku pracy: słabą dynamikę zatrudnienia i wzrost bezrobocia. Jednakże sytuacja na wielkopolskim rynku pracy była lepsza niż przeciętnie w kraju, co wyrażało się 9,9% stopą bezrobocia, o 3,5 punktu procentowego niższą, niż w kraju oraz najniższą na tle innych województw.
2. W ostatnich latach obserwowane są niekorzystne tendencje dotyczące ekonomicznych grup wieku. W I połowie 2012 roku, na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 30 osób w wieku przedprodukcyjnym i 25 osób w wieku poprodukcyjnym.
3. Od lat wysoki pozostaje stopień terytorialnego zróżnicowania bezrobocia w Wielkopolsce. Jest to wynikiem zarówno nierównomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów, jak i ich położenia geograficznego. W końcu 2012 roku różnica pomiędzy najniższą (miasto Poznań – 4,2%) a najwyższą (powiat wągrowiecki – 22,0%) stopą bezrobocia wynosiła 17,8 punktów procentowych, wobec różnicy o 16,9 punktów procentowych sprzed roku.
4. W roku 2012 udało się nieco poprawić sytuację bezrobotnych kobiet. W końcu grudnia 2012 roku w ewidencji bezrobotnych zarejestrowane były 81 292 kobiety, a ich populacja w ciągu roku wzrosła o 3,7%, natomiast mężczyzn o 17,7%. Na 100 bezrobotnych mężczyzn przypadały 122 kobiety, wobec 138 przed rokiem. Wyraźnie spadł odsetek kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych, z 58,1% w 2011 roku do 55,0% w roku 2012. W kraju odsetek bezrobotnych kobiet kształtuje się na poziomie 51,4%.
5. W końcu 2012 roku status osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiadało 132 955 osób, co oznacza, że 9 na 10 osób bezrobotnych spełniało kryteria by jednocześnie być zakwalifikowaną do kilku grup bezrobotnych w szczególnej sytuacji. Najbardziej liczną zbiorowość tworzyły osoby bez wykształcenia średniego – 56,9% ogółu zarejestrowanych, długotrwale bezrobotni 42,6%. W ewidencji znajdowało się również 33 641 osób do 25 roku życia – 22,7% ogółu i 30 195 osób powyżej 50 roku życia – 20,4% ogółu.
6. Dla pracodawców dyplom wyższej uczelni przestał być gwarancją profesjonalizmu potencjalnego pracownika, a struktura wykształcenia wyższego nie jest wystarczająco dostosowana do ich potrzeb. Firmy zatrudniając nowych pracowników zwykle preferują takich, którzy posiadają już doświadczenie zawodowe. Odbiciem tego stwierdzenia jest

statystyka bezrobocia według wykształcenia. W 2012 roku w wielkopolskich urzędach pracy wśród zarejestrowanych, 11,3% osób stanowiły osoby z wyższym wykształceniem, a udział ten z roku na rok wzrasta. Są to w szczególności filozofowie, socjologowie, kulturoznawcy, filolodzy, geografowie, matematycy, politolodzy, specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych oraz stosunków międzynarodowych. W rejestrach dominują kobiety z wyższym wykształceniem humanistycznym stanowiąc blisko 70% ogółu rejestracji w tej subpopulacji.

7. Co piąta osoba bezrobotna w rejestrach urzędu pracy województwa wielkopolskiego ma mniej niż 25 lat i również co piąta, więcej niż 50. Są to grupy opisywane stereotypowo jako osoby o odmiennym potencjale. Pierwsza z nich łączy młody wiek i otwartość na nowe doświadczenia z częstym brakiem praktyki zawodowej, ale też z coraz lepszym wykształceniem. Druga jest postrzegana jako charakteryzująca się bogatym doświadczeniem zawodowym, które często łagodzi braki w wykształceniu i problemy z dostosowaniem się do wymogów nowoczesnej myśli technicznej i technologicznej. W najbliższych latach wiek będzie coraz istotniejszym wyznacznikiem szans zatrudnieniowych i będzie – wydaje się – działał na niekorzyść osób starszych.
8. W 2012 roku zgłoszono 62 299 ofert pracy, tj. o 1,2% więcej niż w 2011 roku. Oferty pracy niesubsydiowanej stanowiły 68,9% ogółu ofert, rok wcześniej było to 77,6%. Mniejszy udział ofert pracy niesubsydiowanej wiąże się z większymi możliwościami wsparcia finansowego z urzędów pracy i korzystania z niego przez pracodawców. Łącznie w całym 2012 roku pracę podjęło 95 943 bezrobotnych, tj. o 3 008 osób mniej niż przed rokiem. Z porównania liczby podjęć pracy i zgłoszonych ofert wynika, że poza urzędami pracy bezrobotni znaleźli 33 644 miejsc pracy, natomiast wcześniej 37 310.
9. W 2012 roku urzędy pracy dysponowały zdecydowanie wyższymi środkami Funduszu Pracy niż przed rokiem, co było nie bez znaczenia wobec pogarszającej się sytuacji na rynku pracy. Dało to możliwość skorzystania z różnych programów aktywizacji finansowanych z Funduszu Pracy znacznie większej liczbie osób niż w 2011 roku. Łącznie zaktywizowane zostały 29 904 osoby, tj. o 8 449 osób więcej niż w 2011 roku. Jak co roku największym zainteresowaniem cieszyła się organizacja staży, tworzenie nowych miejsc pracy, a także dotacje na uruchomienie działalności gospodarczej.
10. W 2012 roku nastąpił dalszy przyrost liczby osób przystępujących do projektów PO KL. Od początku wdrażania PO KL do końca 2012 roku wsparciem w ramach Priorytetów VI-IX objęto łącznie 302 475 osób i 10 607 przedsiębiorstw i w porównaniu ze stanem na koniec 2011 roku było to odpowiednio więcej o 68 029 osób i 6 709 przedsiębiorstw. Na szczególną

uwagę zasługuje znaczny wzrost liczby przedsiębiorstw zainteresowanych wsparciem finansowym, głównie w ramach priorytetu VIII, w którym ponad 74% stanowiły mikroprzedsiębiorstwa.

11. Trudna sytuacja na rynku pracy wymusza konieczność stałego podwyższania jakości działań, podejmowanych przez służby pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego oraz liderów klubów pracy, zmierzających do podwyższania u osób bezrobotnych umiejętności związanych z funkcjonowaniem na rynku pracy oraz wspierających ich aktywność w szukaniu pracy. Zadania te wypełnia obecnie grupa osób dobrze przygotowanych merytorycznie, ciągle podwyższających swoje kompetencje zawodowe, podczas kursów, szkoleń i studiów podyplomowych. Swoje usługi wspierają nowoczesnymi narzędziami pracy doradczej. W 2012 roku po raz pierwszy zorganizowano zajęcia typu *on line* dla klientów urzędu pracy województwa wielkopolskiego.
12. W 2012 roku kontynuowano działania na rzecz podejmowania szerszej współpracy z różnymi partnerami rynku pracy. Dla wzbogacenia oferty programowej skierowanej do uczestników rynku pracy podjęto i wdrożono inicjatywę „Partnerstwa na rzecz rozwoju wielkopolskiego rynku pracy”, którego koordynatorem został Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, co zaowocowało realizacją trzech udanych przedsięwzięć skierowanych do mieszkańców Wielkopolski, zarówno pracujących, poszukujących pracy i bezrobotnych.
13. Wszystkie działania podejmowane przez wielkopolskie służby zatrudnienia miały na celu poprawę sytuacji na wielkopolskim rynku pracy poprzez zwiększanie szans zatrudnienia i utrzymanie najniższej od kilku lat stopy bezrobocia w kraju.